

P. O. rel.

1637.

Symnicha diaphora
Graec. Paris

P. o. rel.

1637

Coray

<36630647920011

S

<36630647920011

Bayer. Staatsbibliothek

E

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΕΚ

ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΡΑΝΙΣΘΕΝΤΑ

[ὑπὸ Ἀδαμαντίου Κοραῆ]
Πρὸς χρῆσιν τῶν διδασκομένων τὴν Ἀπλοελληνικὴν διάλεκτον.

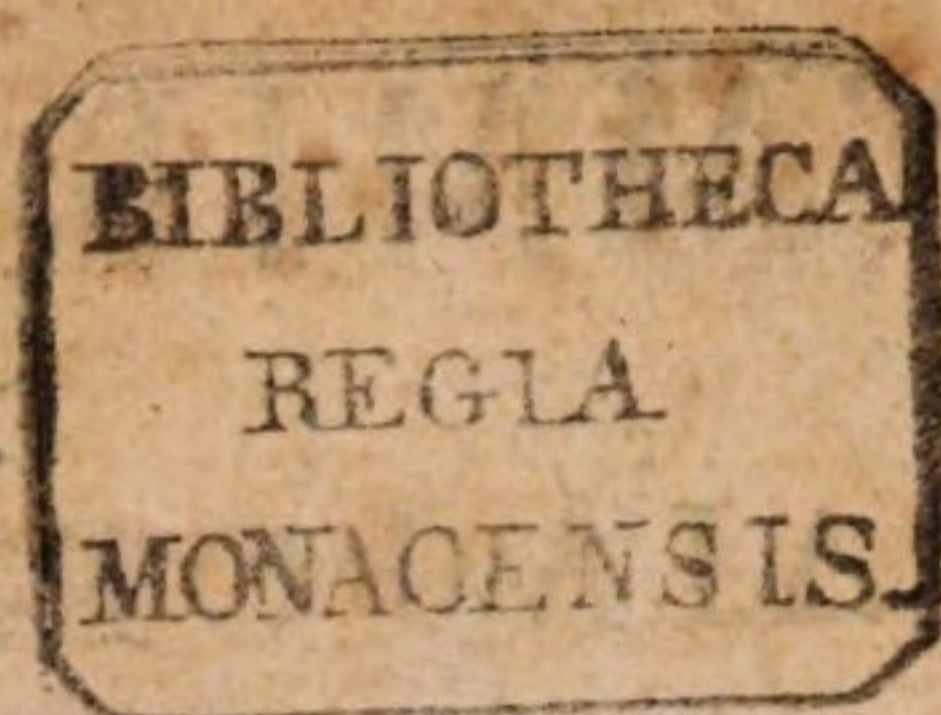
ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ι. Μ. ΕΒΕΡΑΡΤΟΥ.

1813.

*Le Lexique des mots grecs qui se trouvent
dans cet ouvrage, paraîtra dans trois mois et en
formera la seconde partie.*

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

Ἡ γνῶσις τῆς Κοινῆς γλώσσης συντείνει εἰς τὴν κατάληψιν τῆς Ἑλληνικῆς· πολλοὶ σοφοὶ κριτικοὶ ἐβιάσθησαν νὰ ὁμολογήσωσιν αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, ὅταν πολλαὶ φράσεις τῶν παλαιῶν, σκοτειναὶ εἰς αὐτοὺς μὲ μόνην τὴν βοήθειαν τῆς ἑλληνικῆς, ἔγιναν ἀμέσως φανεραὶ παραβαλλόμεναι μὲ τὰς ἐκφράσεις τῶν νῦν Ἑλλήνων. Ὅθεν, ἂν ὅχι δι' ἄλλο, διὰ ταύτην μόνον τὴν αἰτίαν, χρεώσμεν σέβας εἰς τὴν Κοινὴν Ἀπλὴν γλῶσσαν, καὶ νὰ μὴν ἀποφασίζωμεν ἀκρίτως τὴν ἀποβολὴν μιᾶς ὅποιας δήποτε λέξεως, διὰ τὸ ὅτι ἀγνοοῦμεν τὴν παραγωγὴν· ἐπειδὴ πολλαὶ ἀπὸ αὐτὰς, καὶ τοὶ μὴ σωζόμεναι εἰς τῶν παλαιῶν τὰ συγγράμματα, εὐρίσκονται ἐνίοτε εἰς ἐπιγραφάς, ἐξ ὧν εὐκόλως δύναταί τις νὰ συμπεράνη, ὅτι οἱ νομιζόμενοι νεωτερισμοὶ εἶναι μᾶλλον ἀρχαῖσμοι, ἐν χρήσει εἰς τὴν κοινὴν τῶν παλαιῶν ὁμιλίαν, καὶ ὅτι ἐκ παραδόσεως διεσώθησαν ἕως εἰς τοὺς σημερινοὺς Ἕλληνας. Ἄς φέρωμεν διὰ παράδειγμα τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, καὶ τοὶ εἰς αὐτὴν, μᾶλλον ἢ εἰς τὰς λοιπὰς, τὸ ὕφος τοῦ συγγράφειν ὁμοιάζει μὲ τὸν τρόπον τοῦ

ὁμιλεῖν. Πόσαι λέξεις καὶ φράσεις, εὐχρηστοὶ πρὸ ἑκατὸν χρόνων, ἀλησμονοῦνται ἤδη καὶ εἶναι σκοτειναὶ, καὶ τὶς οἶδε, μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας αἰῶνας, πόσαι ἄλλαι θέλουν ἔχει τὴν αὐτὴν μοῖραν. Ἄν λοιπὸν τότε διαφυλαχθῶσι πολλαὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς λέξεις εἰς μερικὰς μόνον ἐπαρχίας, πρέπει διὰ τοῦτο οἱ λοιποὶ ἀνίδεοι νὰ ἀποβάλλωσιν αὐτάς, κατακρίνοντές τας ὡς ξένας; ὄχι βέβαια. Τὸ αὐτὸ καὶ ἀπαράλλακτον ἀκολουθεῖ εἰς τὴν τωρινὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων· πάθη λέξεων καὶ σχήματα τὰ ὅποια, ὅταν τὰ εὐρίσκωμεν εἰς τοὺς παλαιούς, τὰ ἐκθειάζομεν καὶ τὰ νομίζομεν, ὡς λέγει ὁ κύριος Ἀθανάσιος μὲ τὴν συνήθη αὐτῷ ἀσειότητα, Οὐρανοκαταίεβατα, ⁽¹⁾ καὶ τὰ ὀνομάζομεν ἄλλοτε Ἀττικισμούς, ἄλλοτε Ἰωνισμούς, κτλ., καθὼς φανῶσιν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ἀμέσως τὰ διώκομεν, τὰ ἀποβάλλομεν ὡς βαρβαρισμούς.

Ἄς παύσῃ λοιπὸν ὁ ἄκριτος καὶ χωρὶς βάσιν αὐτὸς καταδιωγμὸς, καὶ μετριοφρονοῦντες ἅς ἐξετάζωμεν καλῶς πρὶν νὰ ἀποφασίζωμεν, καὶ ἀντὶ νὰ γενώμεθα Λεξιθῆραι ἀνωφελεῖς καὶ ματαίοπονοι, ἅς κατασαθῶμεν Συγγραφεῖς ἐπωφελῶν συγγραμμάτων, καὶ ὅταν πλουτίσωμεν τὴν γλῶσ-

---

(1) Εἰς τὴν Διολογικὴν τοῦ Γραμματικῆν.

γ

σάν μας ἀπὸ ιδέας ὀρθὰς, τότε θέλει καταντήσῃ
μόνη της εἰς τὴν ποθομένην αὐτῆς τελειότητα.

Ἡ συλλογὴ ἣν ἔχεις ἀνὰ χεῖρας, Ἀναγνώσα,
ἤρανίσθη ἐκ τῶν συγγραφέων τῶν νῦν ἐλλήνων. Ἄν
ἡ ἐκλογὴ δὲν ἐγίνε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου, κατὰ
τοῦτο πρέπει νὰ ἀξιωθῶ συγγνώμης, ἐπειδὴ ἐβιά-
σθην νὰ μεταχειρισθῶ τὸν πολλὰ ὀλίγον ἀριθμὸν
τῶν ὧν εὗρον ἐνταῦθα συγγραμμάτων. Ὁ πρῶτος
καὶ κύριος σκοπός μου ἦτον ἡ παράθεσις τῶν δια-
φόρων τρόπων τῆς γράφειν, καὶ ὁποῖος θελήσῃ νὰ
κάμῃ ὀλίγην ἐπίσασιν εἰς τὸ ὕφος τοῦ κλεινοῦ Μη-
νιάτου, εὐκόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ πόση ἡ διαφορὰ
μεταξὺ ἐνὸς πεπαιδευμένου γράφοντος εἰς τὴν
πάτριόν του γλῶσσαν, ἀκολουθεῖντος ἐλευθέρως
τὴν ῥύμην τοῦ καλάμου του εἰς τὴν παράσασιν τῶν
ἀληθῶν αὐτοῦ ιδεῶν, χωρὶς καμμίαν ἐπίπονον καὶ
ἀηδὴ ἐπίδειξιν, καὶ μεταξὺ τῶν ὅσοι, ἀπείροι τῆς
ιδίας αὐτῶν διαλέκτου, φέρονται ἀκρατήτως ἐνθεν
κακεῖσε, καὶ ποτὲ μὲν, ὡς ὑψιπέται αἰετοὶ, φαν-
τάζονται νὰ ἀπεράσωσι καὶ τὰ νέφη, ἄλλοτε,
ἐλκόμενοι ἀπὸ τὸ βάρος των, πίπτουσι κατὰ γῆς,
ὡς ἡ μυθώδης χελώνη, καὶ ἀποκατασαίνουσι τέλος
πάντων ἐν ὕφος ὑψηλὸν ἐν ταύτῳ καὶ ὑπτιον, καὶ
ἄξιον νὰ ὀνομασθῇ τραγέλαφος, ἢ ὡς τὸ τοῦ
Ποιητοῦ.

« Πρόσθε λέων, ὅπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα. »

Διὰ τῆς παρεκβάσεως αὐτῆς, δὲν πρέπει νὰ νομίσης ὅτι θέλω νὰ κατακρίνω τοὺς, ἐκτὸς τοῦ Μηνιάτου, εἰς τὰ Σύμμικτα περιεχομένους Συγγραφεῖς, ἀλλ' ἀπλῶς ὅλους τοὺς μακαρονίζοντας, ὅσοι, θέλοντες νὰ ἐλληνίσωσι, βαρβαρίζουσι. Τὸ μόνον ἐλάττωμα τῶν ἐν τῇ βίβλῳ ἀποσπασματίων εἶναι εἰς τὰς μεταφράσεις, καὶ μάλιστα εἰς τὴν τῶν Παιγνίων τῆς φαντασίας παρὰ τοῦ Κυρίου Κασρισίου (ἰδὲ σελ. 78). Ὁ μεταφραστὴς πολλάκις ἀκολουθεῖ τὴν λέξιν μᾶλλον ἢ τὸ νόημα (ἐλάττωμα κατὰ δυσυχίαν τῶν περισσοτέρων μεταφρασῶν), καὶ ἐπομένως τὸ ὕφος του καταντᾷ ἐνίοτε σκοτεινόν, καὶ διὰ τὴν κατάληψίν του εἶναι χρεῖα τότε νὰ συμβουλευθῇ τις τὸ πρωτότυπον. Ἡ παρατήρησις ὅμως αὕτη ἀναφέρεται εἰς πολλὰ ὀλίγα μέρη, καὶ ἤμποροῦμεν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἐν γένει ἡ φράσις του εἶναι καθαρά καὶ εὐληπτος, τὸ ὁποῖον φανερόνει τὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ εἰς τὰς δύο γλώσσας, τὴν ἐξ ἧς καὶ τὴν εἰς ἣν μετέφραζε, καὶ τὴν εὐκολίαν του, ἂν ἔκαμνεν ὀλίγον περισσοτέραν προσοχὴν, εἰς τὸ νὰ χρωμαλίσῃ, τρόπον τινὰ, τὸν λόγον του μὲ χρώματα κάλλιον διατεθειμένα, χωρὶς νὰ ἔχῃ μήτε σκιὰν τῶν ἰταλισμῶν.

Ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἀποσπασμάτια, προβάλλω τὴν μετάφρασιν τοῦ Ὀβιδίου, παρὰ τοῦ σοφοῦ διδασκάλου Κυρίου Βλαντῆ, ὡς γνησίαν καὶ πολὺ σύμφωνον μὲ τὴν τωρινὴν Κοινὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον. Ὅσον δὲ διὰ τὰ τεμμάχια τοῦ Χρονογράφου (ιδέ σελ. 22) καὶ τοῦ Μυθολογικοῦ τοῦ Συντίπα (ιδέ σελ. 61), αὐτὰ συγκατετάχθησαν μόνον καὶ μόνον διὰ τὸ ἀπλούσατον τῆς φράσεως, καὶ ἵνα ἐκ τούτων λάβωσιν οἱ ἀναγνώσαι μίαν λεπτὴν ἰδέαν τῆς τοῦ κοινοῦ λαοῦ ὁμιλίας. Ὅθεν δὲν θέλω λείψῃ νὰ σημειώσω εἰς τὸ ὅσον οὕτω ἐκδοθησόμενον σύντομον λεξικὸν τῶν ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ λέξεων τὴν διαφορὰν καὶ τὴν παραγωγὴν αὐτῶν, παρεισάγων ἐνίοτε καὶ τὴν παρὰ τοῖς σπουδαίοις καὶ εὐγενέσιν εὐχρηστον ἔκφρασιν.

Διὰ νὰ ἐπανεέλθω δὲ εἰς τὸν Μηνιάτην, μοι φαίνεται, ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ὅτι τὸ ὕφος τοῦ σοφοῦ αὐτοῦ Ἱεροκῆρυκος, καὶ τοι συγγράψαντος πρὸ ἑκατὸν πεντήκοντα ἤδη χρόνων, εἶναι τὸ ὀρθώτερον, τὸ σαφέστερον καὶ τὸ γλαφυρώτερον τῶν ἐν τῇ Συλλογῇ περιεχομένων, καὶ ὅτι, χωρὶς νὰ τὸ προβάλλω ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἀπαράβατον, εἶναι ἐν τῶν κλασικωτέρων (ὡς μοι συγχωρηθῇ αὕτῃ ἡ λέξις) καὶ εἰς τὸ ὅποῖον, ὅταν γένωσιν ὀλίγαι τινὲς διορθώσεις, ἀφευκτοὶ ὡς πρὸς τὴν τωρινὴν

πρόοδον τοῦ Γένους εἰς τὴν μάθησιν, θέλει συγ-
 κροτηθῇ μία γλῶσσα οὐχ' ἥττον εὐφραδὴς καὶ
 ἐναρμόνιος τῆς Παλαιᾶς Ἑλληνικῆς, δι' ἧς νὰ ἀπο-
 κατασταθῶσιν οἱ νῦν συγγράφοντες Ἕλληνες ἐφά-
 μιλλοι τῆς τῶν προγόνων δόξης, καὶ εἰς τὰ
 πεπαιδευμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, πολλῶν ἐπαίνων
 καὶ ἐγκωμίων ἄξιοι. Γένοιτο !

ΗΛΙΟΥ ΜΗΝΙΑΤΗ ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Ο Φθόνος εἶναι τὸ προκαταρτικὸν σπέρμα παντὸς κακοῦ, τὸ πρωτότοκον ἔγκονον τῆς Ἀμαρτίας, τὸ πρῶτον φαρμακερὸν μίasma, ὅπου ἐμόλυνε τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ἡ πρώτη φθοροποιὸς φλόγα, ὅπου ἄναψε τὸ πῦρ τῆς αἰωνίου Κολάσεως. Πρῶτος, ὅπου ἤμαρτεν εἰς τὸν Οὐρανὸν μετὰ τὴν Ὑπερφανίαν ἐξάθη ὁ Ἑωσφόρος. Πρῶτος εἰς τὸν Παράδεισον, μετὰ τὴν Παρακοήν ὁ Ἀδάμ. Πρῶτος μετὰ τὴν ἐξορίαν, μετὰ τὸν Φθόνον, ὁ Κάϊν. Ἀλλὰ τῶν πρώτων τούτων καὶ μεγάλων ἀμαρτιῶν, τοῦ Ἑωσφόρου, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Κάϊν, Φθόνος ἐξάθη ἡ ἀφορμή.

Ἀπὸ φθόνου πρῶτα ἐσκοτίσθη ὁ μέγας ἐκεῖνος Ἄρχων τῶν Ἀγγέλων, ὁ Κορυφαῖος τῶν Σεραφίμ, ὁ ὠραιότατος Ἑωσφόρος, ὁ πρωτὶ ἀνατέλλων. Πρῶτα εἶδε τὸ ἄρρητον ἐκεῖνο κάλλος τῆς Τρισηλίου Θεότητος, καὶ ἐλυπήθη ζηλοφθονήσας, ἔπειτα ὕψωσε τὴν καρδίαν του εἰς κενοδοξίαν, καὶ ἐφαντάσθη νὰ γενῇ Θεός. Ἀλλ' ὁ Ἑωσφόρος θέλοντας νὰ ἀνεβῇ εἰς τὸν ὑψηλότερον τόπον τοῦ Οὐρανοῦ, ἔπεσεν εἰς τὸ κατώτερον βάθος τῆς Ἀδύσσου. Ὁ μέγας Ἄγγελος φωτὸς, ἔγινε φοβερός Δαίμονας σκότους. Ἀλλάξε τὴν ὑπερτάτην τιμὴν εἰς αἰώνιον Κόλασιν. Καὶ ὑσερημένος ἀπὸ τὴν λαμπρὰν Θεοῦφαντον σολὴν τῶν Θείων χαρισμάτων, μετὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἐξόλισεν ὁ Θεός, ἔμεινε γυμνὸς μετὰ μόνα τὰ ἰδίωματα τῆς ἰδίας του φύσεως. Φύσεως ὅμως (καθὼς λέγουσιν οἱ Θεολόγοι) σερεᾶς μονίμου, καὶ ἀμεταθέτου εἰς τὸ κακόν. Ὅθεν ἀνάπτοντας περισσότερον τὸ μῖσος, καὶ τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν παύει ποτὲ, ἀντιστρατεύομενος ὁ

Θεομάχος ἀποστάτης. Ὡσάν ἐγνώρισε πῶς δὲν ἐκατόρθωσε τί-
 ποτες ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, σρέφει τὰ ὄπλα, καὶ πολεμεῖ ἐναν-
 τίον τοῦ Ἀνθρώπου. Τὸ ἀγριώτατον θηρίον ἢ Πάρδαλις, εἶναι
 τόσον μισάνθρωπον, ὅπου ὅταν δὲν ἡμπορεῖ νὰ βλάψῃ τὸν Ἀν-
 θρωπον, ἂν λάχῃ καὶ ἰδῇ εἰκόνα Ἀνθρώπου, ἐκεῖ τρέχει, καὶ
 χορταίνει ὅλον της τὸν θυμόν. Ἐτζί ὁ μισόκαλος Διάβολος, μὴ
 θυνάμενος νὰ βλάψῃ τὸν Θεόν, ὡς εἶδε τὴν ἔμψυχον εἰκόνα τοῦ
 Θεοῦ, τὸν Ἀνθρωπον, ἐκεῖ ὥρμησε, μὲ σχῆμα, καὶ μὲ ὁρμὴν
 ὅφρως ἰοδόλου. Τὸν εἶδε δόξῃ καὶ τιμῇ ἐξεφανωμένον μέσα εἰς
 τὸν Παράδεισον τῆς τρυφῆς, βασιλέα πάσης τῆς ὁρατῆς Κτί-
 σεως, καὶ ἐπλήγῃ ἀπὸ τὸν ζῆλον ὁ φθονερός· ἐψιθύρισεν,
 ἐπλάνεσεν, ἐπαρακίνησεν εἰς παρακοὴν τοὺς Προπάτορας, ἐχάρη
 νὰ τοὺς ἰδῇ ἐξωρισμένους, ἔξω ἀπὸ τὸν Παράδεισον, τότε μά-
 λιστα, ὅταν ἤκουσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτουτους. Μὰ ἐπει-
 δὴ πάλιν δὲν εἶδε εὐθὺς βαλμένην εἰς ἔργον τὴν ἀπόφασιν, δὲν
 εἶδε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰν εὐθὺς ἀπεθαμένους, καθὼς τοὺς
 εἶδε θνητοὺς, δὲν ὑπέμεινε διωρίαν, ἔκαμε καὶ τὸ γλιγωρότερον,
 ἐμβῆκεν εἰς τὸν Κόσμον ὁ θάνατος. Ἐπότισε τὸ φαρμάκι τοῦ
 Φθόνου, τὴν καρδίαν τοῦ Κάϊν, τοῦ ὁποίου καὶ τὰ χέρια ἀρ-
 μάτωσεν ἐναντίον Ἀβελ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ἄρχησε νὰ μιανθῇ
 ἡ γῆ μὲ ἀνθρώπινον αἷμα. Ἀκούοντας ὁ Διάβολος, πῶς ὁ Ἀν-
 θρωπος ἀποφασίσθῃ εἰς θάνατον, καὶ νὰ γενῇ γῆ δὲν ἔβλεπε
 τὴν ὥραν, νὰ ἰδῇ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀκόμι ἄλλο περισσό-
 τερον. Ἄς εἶχε ἀναμείνῃ, ν' ἀποθάνῃ πρῶτα ὁ πατέρας ὁ Ἀδὰμ,
 ἔπειτα ὁ υἱός. Μὰ καὶ ἄς ἀποθάνῃ μὲ φυσικὸν θάνατον. Ὅχι,
 μὲ βίαιον. Ἄς εἶναι, μὰ ἄς τὸν φονεύσῃ ἄλλος, καὶ ὄχι ὁ ἴδιος
 ἀδελφὸς ὄχι, ὁ ἴδιος ἀδελφός. Εἶδες πόσα κακὰ εἰς ἓνα κακόν;
 εἶδες πῶς ὁ Διάβολος ἐχόρτασε τὴν ἀχόρταγον γνώμην του;
 εἶδες πρὸς πόσα ὑπηρέτησεν ὁ Φθόνος; πῶς τὴν ἀκόρεστον τοῦ
 Διαβόλου γνώμην ἐνέπλησε;

Καὶ λοιπὸν, ἂν ἔγινεν ἀποσασία καὶ πόλεμος εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἂν ἐταράχθῃ ἡ μακαρία εἰρήνη, ὅπου εἶχον ἀνάμεσόν τους οἱ Ἄγγελοι, ἂν ἔπεσεν ὁ Ἑωσφόρος εἰς τὴν Ἄβυσσον, καὶ ὡς δράκων μὲ τὴν οὐράν του ἔσειρε τὸ τρίτον μέρος τῶν νοητῶν ἐκείνων Ἀσέρων, ἂν ἀνάφθῃ εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς τὸ ἄσβεστον πῦρ τῆς αἰωνίου Κολάσεως, πρὸς πάντα ὑπηρέτησεν ὁ Φθόνος. Ἄν ἐπαρέβησαν τὴν θεϊὰν ἐντολὴν οἱ Προπάτορες, ἂν ἐξωρίσθῃσαν ἀπὸ τὸν Παράδεισον τῆς τρυφῆς, εἰς ἀκάνθας καὶ τριβόλους· ἂν ἐκαταδικάσθῃ ὁ μὲν Ἀδάμ, μὲ τὸν ἴδρωτα τοῦ προσώπου του νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον του, ἡ δὲ Εὐὰ μὲ λύπαις νὰ γεννᾷ· ἂν ἔγιναν θνητοὶ ἐκεῖνοι ὅπου ἦταν ἀθάνατοι, πρὸς πάντα ὑπηρέτησεν ὁ Φθόνος. Ἄν ἀδελφὸς ἐμίσησεν ἀδίκως, καὶ ἐφόνευσεν ἀπανθρώπως τὸν ἀδελφόν, ἂν μὲ αἷμα καθαρὸν ἐμίανε τὴν καθαρὰν γῆν, ἂν ἄνοιξε τὴν φοβεράν πύλην τῆς Ἀρᾶς, διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆλθεν εἰς τὸν Κόσμον ὁ θάνατος, πρὸς πάντα ὑπηρέτησεν ὁ Φθόνος· ὁ Φθόνος τῆς θεομαχίας ὁ ἀρχηγός, τῆς παρακοῆς ὁ διδάσκαλος, τῆς ἀδελφοκτονίας ὁ πατήρ, τοῦ θανάτου ὁ πρόξενος, ἡ ρίζα πάντων τῶν κακῶν. Ὁ Φθόνος, ὅπου δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ μία λύπη τῆς ψυχῆς, ὅπου προέρχεται ἀπὸ τὸ καλὸν τοῦ πλησίον. «Λύπη» γὰρ ἐστὶ τῆς τοῦ πλησίον εὐπραγίας ὁ Φθόνος, ἔττι τὸν ὀρίζει μὲ τοὺς ἡθικοὺς φιλοσόφους ὁ μέγας Βασίλειος.

Ἡ φαρμακερὴ ἐκείνη Ὑδρα τῶν ποιητῶν, ἐμυθολογεῖτο ἑπτακέφαλος· ἀπὸ ἑπτὰ κεφαλὰς δηλαδὴ ἔρριπτε τὸ θανατηφόρον φαρμάκι. Ἑπτακέφαλος ὁμοίως εἶναι καὶ ἡ ἁμαρτία. Πρώτην κεφαλὴν ἔχει τὴν Ὑπερηφανίαν, δευτέραν τὴν Φιλαργυρίαν, τρίτην τὴν Λαιμαργίαν, τετάρτην τὴν Ἀκηδίαν, πέμπτην τὴν Ἀσέλγειαν, ἕκτην τὴν Ὀργὴν, καὶ ἑβδόμην τὸν Φθόνον. Καὶ ἀπὸ ταῖς ἑπτὰ ρίπτει τὸ θανάσιμον ἐκεῖνο φαρμάκι, ὅπου θανατώνει τὴν ψυχὴν. Πλὴν τὸ φαρμάκι τοῦ Φθόνου, εἶναι ἀπὸ

ὅλα τὰ ἄλλα ὀλεθριώτερον. Διατὶ ὅλα τὰ ἄλλα θανάσιμα ἁμαρ-
 τήματα, ἀποβλέπουσιν εἰς ἓνα κάποιον ἴδιον καλόν· λόγου χάριν,
 θέλει ὁ Ὑπερήφανος νὰ δοξασθῇ, θέλει ὁ Φιλάργυρος νὰ πλου-
 τήσῃ, θέλει ὁ Λαίμαργος νὰ χορτάσῃ, θέλει ὁ Ὀκνηρὸς νὰ
 ἀναπαύεται, θέλει ὁ Ἀσελγὴς νὰ τρυφᾷ, θέλει ὁ Ὀργίλος νὰ
 ἐκδικηθῇ· μὰ ἰδὲ ὁ Φθόνος ἀποβλέπει, ὅχι εἰς τὸ ἴδιον καλόν,
 ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ κακὸν τοῦ πλησίον. Διατὶ ὁ Φθονερός θέλει
 μόνον νὰ βλέπῃ τὸν ἔνδοξον ἄτιμον, τὸν πλούσιον πτωχόν,
 τὸν εὐτυχῇ δυστυχισμένον. Καὶ πάλιν ὅλα τὰ ἄλλα θανάσιμα
 ἁμαρτήματα φέρουσι μίαν καποῖαν ἀπόλαυσιν καὶ χαρὰν εἰς
 ἐκεῖνον, ὅπου τὰ κάνει· λόγου χάριν, χαίρεται ὁ Ὑπερήφανος
 εἰς ταῖς δόξαις του, χαίρεται ὁ Φιλάργυρος εἰς τὸν πλούτον
 του, ὁ Λαίμαργος εἰς τὰ φαγητά του, ὁ Ὀκνηρὸς εἰς τὴν ἀρ-
 γίαν του, ὁ Ἀσελγὴς εἰς ταῖς ἡδοναῖς του, ὁ Ὀργίλος εἰς τὴν
 ἐκδίκησιν ὅπου κάνει ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ· ὁ Φθόνος, ὅχι μό-
 νον δὲν φέρει καμμίαν ἀπόλαυσιν καὶ χαρὰν· μάλιστα εἰς ἐκεῖ-
 νον, ὅπου τὴν ἔχει φέρει λύπην ἀνείκασον. Διατὶ ὁ Ἰακώβ λαμ-
 βάνει τὴν εὐχὴν τοῦ πατρὸς Ἰσαὰκ, καὶ τὴν τιμὴν τῶν πρωτο-
 τοκίων, λυπεῖται ὁ πονηρὸς Ἡσαῦ, καὶ ζητεῖ νὰ τοῦ δώσῃ
 θάνατον. Διατὶ ἡ Λεία, ἡ μία γυναῖκα τοῦ Ἰακώβ εἶναι πολύ-
 τεκνος, λυπεῖται ἡ ἄλλη, ἡ σείρα Ραχὴλ, μάχεται μὲ τὸν
 ἄνδρα της, καὶ ἀπὸ τὴν ἀδημονίαν της θέλει ν' ἀποθάνῃ. Διατὶ
 ὁ Ἰωσήφ προβλέπει τὴν δόξαν, ὅπου τοῦ ἐπροώρισεν ὁ Θεὸς
 εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐξηγεῖται εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τὰ μυστη-
 ριώδη ἐκεῖνα ὀνειράτα, οἱ μισάδελφοι ἀδελφοὶ λυποῦνται. Πρῶ-
 τον θέλουσι νὰ τὸν φονεύσουν, ἀλλάζουσιν ὅμως γνώμην, τὸν
 ρίπτουσιν εἰς ἓνα πηγάδι, ἐκεῖθεν πάλιν εὐγάνοντές τον τὸν
 πωλοῦσι, διὰ νὰ τὸν μακρύνουσιν ἀπὸ τὰ μάτια τους. Διατὶ
 ὁ Δαβὶδ ἐφόνευσεν τὸν Γολιάθ, ἐνίκησε τοὺς Ἀλλοφύλους, καὶ
 ἀνέβασε τόσον ὑψηλὰ τὴν δόξαν τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ἀχάριστος καὶ

φθονερὸς βασιλεὺς Σαοὺλ λυπεῖται, καὶ θέλει εἰς κάθε τρόπον νὰ τοῦ πάρῃ τὴν ζωὴν. Τώρα τοῦ ρίπτει συχνάκις τὸ κοντάρι, τώρα πάλιν τὸν διώχνει καὶ κυνηγᾷ, καὶ ἤθελε τὸν φονεύσῃ, διὰ νὰ χορτάσῃ, μὲ τὸ ἄθῳον ἐκεῖνο αἷμα, τὴν λύσσαν τοῦ Φθόνου του, ἂν δὲν ἤθελε τὸν φυλάξῃ παραδόξως ἡ Θεία σκέπη.

Μὰ ἡ εὐτυχία, ὅπου ἔμελλε νὰ λάβῃ ὁ Ἰωσήφ, δὲν ἦτον εὐτυχία κοινὴ τῶν ἀδελφῶν του, καθὼς ὕστερα τὸ ἔδειξεν ὁ καιρός; μὰ ἡ δόξα, ὅπου ἐλάμβανεν ὁ Δαβὶδ δὲν ἦτον δόξα κοινὴ τοῦ Σαοὺλ, τοῦ ὁποίου τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἐνίκη, τὸ δὲ βασιλεῖον ἐσερέωνε; Ἀληθινὰ, ἀλλ' ὁ φθονερὸς Ἄνθρωπος δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ ἰδίόν του καλόν. Ἀποβλέπει μόνον εἰς τὸ καλὸν τοῦ πλησίον, τὸ ὁποῖον βλέπει καὶ λυπεῖται. Καὶ πάσχει νὰ τὸ μετατρέψῃ εἰς κακόν, εἰς τὸ ὁποῖον μόνον εὐρίσκει παρηγορίαν τῆς λύπης του.

Ἐκαίετο μέσα εἰς ταῖς φλόγαις τοῦ ἀσβέσου πυρὸς ὁ ἄσπλαγχνος καὶ μισάνθρωπος ἐκεῖνος Πλούσιος, περὶ τοῦ ὁποίου διηγεῖται ὁ Εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς. Τότε ὅταν ἀσικῶνοντας τὰ μάτια πρὸς τὸν Οὐρανὸν, βλέπει ἐν κόλποις Ἀβραάμ τὸν πτωχὸν Λάζαρον· τὸν βλέπει, καὶ μὲ φωνὴν ἐλεεινὴν, πάτερ Ἀβραάμ, λέγει, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον νὰ βάψῃ τὸ ἄκρον μόνον τοῦ δακτύλου του, μὲ μίαν σαλαματίαν νερὸ, καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ ὀροσίσῃ ὀλίγον τὴν φλογιζομένην μου γλῶσσαν. Ἀκροαταί μου, τὸ ζήτημα τοῦτο τοῦ κολαζομένου πλουσίου τούτου, μοῦ φαίνεται παράλογον. Διὰ ἓνα ἄνθρωπον, ὡς ἂν ἦτον ἐκεῖνος, ὅπου ἔκαίετο μέσα εἰς ἐκείνην τὴν ζοφεράν καμινον, ὅπου καὶ ἔξωθεν ἦτον περιτριγυρισμένος ἀπὸ ταῖς φλόγαις, καὶ ἔσωθεν φλόγαις ἀνάπνεε, ὅπου ἦτον ὅλος καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ἓνα πῦρ, τί βοήθεια ἤθελ' ἦτον τόσον ὀλίγον νερὸν, μὲ ὅσον ἐμπόρειε νὰ βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του ὁ Λά-

ζαρος; Ὅλα τὰ νερὰ τῶν πηγῶν, καὶ τῶν ποταμῶν τῆς Θαλάσσης, δὲν ἔφθαναν νὰ τὸν ὀρσίωσι, μέσα εἰς τόσαις φλόγαις, καὶ ζητεῖ τόσον ὀλίγον νερὸν; πρέπει λοιπὸν νὰ ζητῇ ἄλλο, καὶ τὸ λέγει ὁ Θεῖος Χρυσοσομος. Αὐτὸς βλέπει ἐκεῖνον τὸν Λάζαρον, ὅπου πρῶτα εἶχεν ἰδῆ πτωχὸν, καὶ πένητα, τώρα μακάριον, δεδοξασμένον. Τὸν εἶχεν ἰδῆ πρῶτα γυμνὸν, καὶ γεμάτον πληγαῖς, τώρα ἐνδεδυμένον μὲ τὴν Θεοῦφαντον στολὴν τοῦ Θεοῦ φωτὸς, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Πρῶτα ὑποκάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ πεινασμένου, νὰ ἐπιθυμῇ νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τῶν ψυχίων, ὅπου ἔπιπτον, τώρα ἐν κόλποις Ἀβραάμ, χορτασμένον ἀπὸ τὴν Θεῖαν δόξαν. Τοῦτο βλέπει καὶ ἀπὸ τὸν φθόνον τοῦ καίεται περισσότερον, παρὰ ἀπὸ ὅλην ἐκείνην τὴν φωτίαν τῆς Γεέννης. «Φθόνῳ μᾶλλον τήκεται, ἢ Γεέννῃ». Λοιπὸν ζητεῖ νὰ ἔλξῃ ὁ Λάζαρος πρὸς αὐτὸν εἰς τὸ φαινόμενον, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Λάζαρος εἰς τὴν Κόλασιν, νὰ τοῦ κάμῃ συντροφίαν, νὰ μακρύνῃ ἀπὸ τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ. Καὶ ἂν ἤθελε τοῦ συνέβῃ, νὰ ἰδῇ τέτοιον πράγμα, βέβαια ἤθελε λάβῃ καμμίαν ἄνεσιν. Καὶ διὰ νὰ ἰδῇτε πῶς εἶναι ἔτσι, σοχασθῆτε, ὅτι ὡσὰν ἤκουσε ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ πῶς τοῦτο, ἤγουν πῶς ὁ Λάζαρος νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ νὰ τὸν εὕρῃ, ἦτον πράγμα ἀδύνατον. Διατὶ, λέγει, χάσμα μέγα εἶναι εἰς τὸ μέσον, ὅπου ἐμποδίζει τὴν διάβασιν, πάλιν λέγει ὁ πλούσιος «Ἐρωτῶσε οὖν πάτερ» Ἀβραάμ, πέμψον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου». Ὡσὰν νὰ ἔλεγεν, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν πέμψῃς ἐδῶ, νὰ τὸν ἔχω σύντροφον εἰς τὴν Κόλασιν, καὶν πέμψετον εἰς τὸ σπῆτιμου, ἤγουν εἰς τὸν Κόσμον, εἰς τὴν πρώτην ζωὴν, εἰς τὴν πρώτην δυσυχίαν, μόνον νὰ εἶναι μακρὰ, νὰ μὴ μακαρίζεται εἰς τοὺς κόλπους σου. Ναί, λέγω πάλιν «Φθόνῳ μᾶλλον τήκεται, ἢ Γεέννῃ». Μὰ ὁ κολασμένος οὗτος πλούσιος, δὲν ἔπρεπε νὰ παρακαλέσῃ, νὰ ὑπάγῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος μάλιστα εἰς

τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, παρὰ ὁ Λάζαρος νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Κόλασιν; ἔπρεπε· μὰ ὁ φθονερός δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ ἴδιον καλὸν, ἤγουν νὰ ἰδῇ τὸν ἑαυτὸν του, ὅπου εἶναι καλασμένος, μακάριον. Ἀποβλέπει εἰς τοῦ ἄλλου τὸ κακὸν, νὰ ἰδῇ τὸν μακάριον κολασμένον. Ἦθελε καλήτερα νὰ ἰδῇ τὸν Λάζαρον εἰς τὸν Ἄδην, παρὰ τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ διατί; «λύπη γὰρ ἐστὶ τῆς τοῦ πλησίον εὐπραγίας ὁ φθόνος».

Αὐτὸ εἶναι τὸ πάθος τοῦ φθονεροῦ. Πάθος ὅπου ἀνάμεσα εἰς ὅλαις ταῖς ἄλλαις ἁμαρτίαις, εἶναι ἁμαρτία ἄχαρος, καὶ λυπηρά. Μάλιστα εἶναι μία ἁμαρτία, ὅπου εἶναι ὁμοῦ ἁμαρτία, καὶ κόλασις, διατί εἶναι ὁμοῦ καὶ πταίσιμον, καὶ παιδεύσις εἰς ἐκεῖνον, ὅπου τὸ ἔχει. Ὅθεν σοφώτατα ὁ Θεολόγος λέγει, πῶς τοῦτο τὸ πάθος εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα πάθη, καὶ τὸ πλέα ἄδικον, καὶ τὸ πλέα δίκαιον. Τὸ πλέα ἄδικον, διατί κακοποιεῖ τοὺς καλοὺς. Τὸ πλέα δίκαιον, διατί βασανίζει ἐκείνους, ὅπου τὸ ἔχουσι. «Φθόνος, τὸ πάντων τῶν παθῶν ἀδικιώτατον ἅμα, » καὶ δικαιοτάτον. Τὸ μὲν, ὅτι πᾶσι διοχλεῖ τοῖς καλοῖς τὸ » δὲ, ὅτι τήκει τοὺς ἔχοντας». Ὁ ἰὸς δὲν κατατρώγει τόσον τὸ σίδηρον, ὅπου εὐρίσκεται. Ἡ ὀχεντρα ὅταν γεννᾶται, δὲν καταξεσκλᾷ τόσον μὲ τοὺς ὀνυχας τὴν κοιλίαν τῆς ἰδίας μητρὸς, ὅσον κατατρώγει καὶ καταξεσκλᾷ τὴν καρδίαν τοῦ φθονεροῦ ὁ ἴδιος φθόνος. Τί ψυχὴ βασανισμένη καὶ κολασμένη, καὶ εἰς τούτην, καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Ὅθεν ἐγὼ λέγω, πῶς δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμήσωμεν ἐνὸς φθονεροῦ, οὔτε εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν ἄλλην παιδεύσιν, οὔτε εἰς τὴν μέλλουσαν ἄλλην κόλασιν. Ἀρκετὴν παιδεύσιν ἔχει ἐδῶ τὸν ἴδιον φθόνον, νὰ βλέπῃ δηλαδὴ τὸ καλὸν τοῦ πλησίον. Ἀρκετὴν Κόλασιν ἔχει ἐκεῖ πάλιν τὸν ἴδιον φθόνον, νὰ βλέπῃ τὴν δόξαν τῶν Μακαρίων, καθὼς ἔβλεπεν ὁ πλούσιος τὴν δόξαν τοῦ Λαζάρου ἐν κόλποις Ἀβραάμ.

Πλὴν ἕως ἐδῶ, αὐτὸ εἶναι πάθος δίκαιον, διατὶ βασανίζει ἐκείνους ὅπου τὸ ἔχουσι.

Μὰ, ὅταν εἶναι ἄδικον, καὶ κακοποιεῖ τοὺς καλοὺς, τίς δύναται νὰ διηγηθῇ τὸ πολὺ κακὸν, ὅπου κάνει; καταλάβετε το ἀπὸ ἓνα μόνον παράδειγμα, ἀνάμεσα εἰς τὰ πολλά. Εἰς τὴν περίφημον πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, εὕρίσκετο ἓνας φιλόσοφος Λεόντιος τὸ ὄνομα, εὐγενὴς εἰς τὸ γένος, εἰδωλόλατρός εἰς τὴν Θρησκείαν, ἀσρολόγος εἰς τὴν ἐπαγγελίαν, σεμνότατος εἰς τὴν ζωὴν. Τοῦτος μέλλοντας ν' ἀποθάνῃ, ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα ἄφηκεν τοῦ ἀρσενικοῦ τοῦ παιδίου, καὶ μιᾶς θυγατρὸς, ὅπου εἶχε δὲν ἄφησε τίποτες. Ἐρωτηθεὶς, διατὶ παραιτεῖ τὸ ἀσθενὲς ἐκεῖνο μέρος, καὶ δὲν ἀφίνει καὶ τὴν προῖκατης, ἀπεκρίθη, φθάνει τῆς θυγατρὸς μου ἢ τύχητης. « Ἀρκεῖ ἡ τύχη αὐτῆς ». Ἰσως ἀπέεικασεν ὡς ἀσρολόγος, ἀπὸ τὸ γενεθλιακοῦ ἄστρον τῆς θυγατρὸς, πῶς αὐτὴ ἐμέλλε ν' ἀνεβῇ εἰς πολὺ λαμπράν τύχην. Ὅμως, δὲν εὐχαριστήθη εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Πατρὸς ἢ Ἀθηναῖς (ἔτσι ὠνομάζετο ἡ κόρη), ἄρχησε νὰ κάμῃ κρίσιν μετὸν ἀδελφόν, διὰ νὰ κόψῃ τὴν διαθήκην, καὶ νὰ πάρῃ καὶ αὐτὴ τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας τῆς πατρικῆς. Ἐκίνησεν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, καὶ ὑπῆγεν εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ ζητήσῃ δικαιοσύνην ἀπὸ τὸν Βασιλέα· καὶ ἦτον τότε Θεοδόσιος ὁ μικρός. Παρρησιάζεται εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ εὐθὺς, ὅπου τὴν εἶδεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως, ἡ περίφημος Πουλχερία, μίαν κόρην ὡραιότατην εἰς τὴν ὄψιν, σεμνὴν εἰς τὸ σχῆμα, φρόνιμην εἰς τὰ λόγια, ἀληθινὰ φιλοσόφου θυγατέρα, καὶ αὐτὴν φιλόσοφον, τὴν ἐφιλοδώρησεν. Εἰς ὀλίγα λόγια, βαπτίζοντάς την πρῶτα, διατὶ ἦτον ἐθνικὴ, καὶ μετονομάζοντάς την, ἀπὸ Ἀθηναΐδα, Εὐδοκίαν, τὴν ἔδωσεν εἰς Γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ της τοῦ Βασιλέως Θεοδοσίου, καὶ τὴν ἔκαμε Βασίλισσαν. Καὶ ἰδοὺ, ὅπου ἐπληρώθη ὁ λόγος τοῦ πατρὸς της, ὅπου εἶπε

πῶς τὴν φθάνει ἡ τύχη της « Ἀρκεῖ ἡ τύχη αὐτῆς ». Μακαρία καὶ τρισμακαρία κόρη, πρῶην Ἀθηναῖς, καὶ τῶρα Εὐδοκία. Ἐσὺ πρῶτον μὲν ἀπὸ ἐθνικῆ, ἔγινες Χριστιανή, ἀπὸ μία ἰδιωτικῇ γυναῖκα τῶν Ἀθηνῶν, ἐχειροτονήθης βασίλισσα Κανσαντινουπόλεως. Ἐσὺ ὑπερήθης ἀπὸ τὸν πατέρα σου τὴν κληρονομίαν, καὶ ὁ Θεὸς σου ἔδωκε μίαν βασιλείαν. Ἐσὺ ἦλθες ζητοῦσα τὴν προῖκά σου, καὶ εὔρες ἓνα σκῆπτρον, καὶ ἓνα διάδημα Βασιλικόν. Ὡ χαίρου τὸ πολὺ καλόν, ὅπου ἡξιώθης.

Ἀκροαταίμου δὲν σκιρτᾷ ἡ καρδιά σας ἀπὸ τὴν χαρὰν, ἀκούοντες τὴν καλὴν τύχην τῆς κόρης ἐτούτης; Μὰ ἐτοιμάσατε τοὺς ὀφθαλμούς σας εἰς δάκρυα, διὰ νὰ κλαύσετε τὴν μεγάλην της συμφοράν. Ὡ φθόνε, ὦ φθόνε καὶ πόσον εἶσαι πικρὸς, καὶ πόσα κακὰ προξενᾷς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Κάποιος ἐφθόνησε τὴν εὐτυχίαν τῆς Εὐδοκίας, καὶ τὴν ἐσυκοφάντησεν ἄδικα πρὸς τὸν Βασιλέα τὸν ἄνδρα της, πῶς ἔχει ὀλίγην πίσιν καὶ τιμὴν, καὶ πῶς ἔχει κρυφὴν ἀγάπην πρὸς ἓνα κάποιον Παυλῖνον, ἄνδρα πολλὰ τίμιον, καὶ γραμματισμένον, μὲ τὸν ὁποῖον συχνάκις ἐσυνωμῖλει ἀληθινὰ ἡ Εὐδοκία, ὡς γραμματισμένη καὶ αὐτή. Ὁ Βασιλεὺς πιστεύει, καὶ δὲν πιστεύει, ὑποπτεύεται ὁμῶς, μὰ σιωπαίνει· ἀναμένει καιρὸν νὰ βεβαιωθῇ. Ὡς τόσον ἀκούσατε τί ἔλαχε, πρᾶγμα τυχερὸν, μὰ ἐλεεινόν. Μίαν ἡμέραν ἔφερον τοῦ Βασιλέως ἓνα μῆλον, ὅπου διὰ νὰ εἶναι πολλὰ μεγάλου ἦτον χρῆμα ἐξαίρετον, ὁ Βασιλεὺς τὸ πέμπει πρὸς τὴν βασίλισσαν Εὐδοκίαν. Αὐτὴ μὴ ἡξεύροντας, πῶς τὴν ἔχουσι συκοφαντισμένην μὲ τὸν Παυλῖνον, πέμπει τὸ μῆλον πρὸς τὸν Παυλῖνον, ὅπου ἦτον ἄρρώστος. Ὁ Βασιλεὺς, ὑπάγει νὰ ἰδῇ τὸν ἄρρώστον Παυλῖνον, βλέπει ἐκεῖ τὸ μῆλον, ἀλλάσσει ἡ ὄψις του, ταρασσεται ἡ καρδιά του. Μισεύει μὲ λύπην καὶ μὲ θυμὸν, ἐμβαίνει εἰς τὴν Βασίλισσαν, τὴν ἐρωτᾷ, ποῦ εἶναι τὸ μῆλον; αὐτὴ (ἡ καὶ νὰ ἦτον συνεργία τοῦ χαιρεκάκου Διαβόλου,

ἢ καὶ παραχώρησις Θεοῦ, δὲν ἡξεύρω τί νὰ εἰπῶ) δὲν ὁμολογεῖ τὴν ἀλήθειαν, λέγει πῶς τὸ ἔφαγεν αὐτὴ, καὶ βεβαιώνει τὸν λόγον μὲ ὄρκον, ὁμνύοντας τὴν ζωὴν τοῦ Βασιλέως. Τόσον φθάνει. Ἐσπερεύθη ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν ὑποψίαν του, ἐπίστευσε τὴν συκοφαντίαν. Καὶ εὐθὺς σέλνει καὶ ἀποκεφαλίζει εἰς τὸ κρεβάτι του τὸν Παυλῖνον, ὅπου δὲν εἶχε, οὔτε πταίσιμον, οὔτε εἶδησιν, χωρίζεται τὴν Εὐδοκίαν, τὴν ὁποίαν διώχνει ἀπὸ τῆς Βασιλείας, καὶ τὴν ἐξορίζει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ· καὶ νὰ, ἓνα Παλάτιον Βασιλικὸν, ὅπου ὀλίγον προτύτερα ἐβασίλευεν ἡ χαρὰ, καὶ ἡ εἰρήνη, ἀνακατωμένον ἀπὸ λύπην, καὶ σύγχυσιν. Ποῖος ἔκαμε τόσον κακὸν; ὁ φθόνος. Νὰ ἓνας Βασιλεὺς νεόνυμφος, ὅπου ἦτον ὅλος ἀγαλλίασις εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ ἀπόλαυσιν τῆς γλυκυτάτης του γυναικὸς, ὅλος ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ἀπὸ τὸν θυμὸν του, καὶ ἀπὸ τὴν πίκραν του. Ποῖος ἔκαμε τόσον κακὸν; ὁ φθόνος. Νὰ ἓνας ἀδικοφονευμένος ὁ ἄθλιος Παυλῖνος, ὅπου κυλίνεται εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἄπταιστος, καὶ ἀθῶος. Ποῖος ἔκαμε τοσον κακὸν; ὁ φθόνος. Νὰ μία Βασίλισσα, χωρισμένη ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ὑστερημένη ἀπὸ τὴν βασιλείαν της, ἐξωρισμένη ἀπὸ τὸν θρόνον της, λαβωμένη εἰς τὴν τιμὴν της, ἡ χαριτωμένη, ἡ τιμημένη, ἡ καθαρωτάτη Εὐδοκία, νὰ κλαίῃ ὀληντης τὴν ζωὴν. Ποῖος ἔκαμε τόσον κακὸν; ὁ φθόνος. ὦ φθόνε, ὦ φθόνε, καὶ πόσον εἶσαι πικρός. Πόσα κακὰ προξενεῖς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ὅποιος ἔχει τέτοιον πάθος, εἶναι πλέα ἄξιός νὰ ὀνομάζεται ἄνθρωπος; νὰ λέγεται Χριστιανός;

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Ἐρωτήθη μίαν φοράν ἓνας σοφός, ποῖα εἶναι ἐκεῖνα τὰ μάτια, ὅπου βλέπουσι καλήτερα; τὰ μαῦρα, ἢ τὰ γαλανὰ, τῶν ἀνδρῶν, ἢ τῶν γυναικῶν, τῶν ἀνθρώπων, ἢ τῶν ἀλόγων ζώων; ἀπεκρίθη, τὰ μάτια ὅπου βλέπουσι καλήτερα, εἶναι

ἐκεῖνα τῶν φθονερῶν. Διατὶ βλέπουσι, καὶ ἀπὸ μακρὰν, διατὶ βλέπουσι καὶ τὰ μικρότερα πράγματα, διατὶ βλέπουσι καὶ ἐκεῖνα, ὅπου δὲν εἶναι. Ἐνα μόνον πρᾶγμα δὲν βλέπουσι, τὸ καλόν. Μάλιστα βλέπουσι καὶ τοῦτο, μὰ τότε κλαίουσι, καὶ σφαλίζονται τὰ μάτια τους, διὰ νὰ μὴ βλέπουσι.

Κρύψου ὅσον θέλεις, σφαλίσου, παραμέρισε, ἡσύχαζε μέσα εἰς τὸ κελλίον σου, φύγε καὶ εἰς τὴν ἔρημον, διὰ νὰ ἀσκητεύσης· σὲ φθάνουσι τὰ μάτια τοῦ Φθονεροῦ, καὶ βλέπουσι τί κάνεις· ἔχει κάποια τηλεσκόπια, καὶ ξανοίγει, πολλὰ μακρὰν· Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁ πλέα ἐνάρετος, καὶ ὁ πλέα Ἄγιος, ὅπου νὰ μὴν ἔχη κανένα, ἅς εἶναι καὶ παραμικρὸν ἐλάττωμα; τινάς. Ὁ Θεὸς μόνος, εἶναι ἀναμάρτητος, καὶ καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου. Καὶ τὰ μικρότερα ἐλαττώματα, βλέπουσι τὰ μάτια τοῦ φθονεροῦ. Ὑπομονὴ ἐκεῖνα, ὅπου εἶναι, μὰ καὶ ἐκεῖνα, ὅπου δὲν εἶναι; ἓνας τυφλὸς περὶ τοῦ ὁποίου διηγεῖται ὁ ἱερὸς Μάρκος ἐφέρθη πρὸς τὸν Χριστὸν διὰ νὰ ἰατρευθῇ· ὁ Χριστὸς τὸν ἔγγιξε εἰς τὰ μάτια τὴν πρώτην φοράν, καὶ τὸν ἐρώτησε, τί βλέπει; βλέπω, ἀπεκρίθη, τοὺς ἀνθρώπους ὡς δένδρα περιπατοῦντας. Ἄ δυστυχισμένε τυφλέ· οἱ ἄνθρωποι σοῦ φαίνονται δένδρα; καὶ ποία ὁμοιότης εἶναι, ἀνάμεσα δένδρων, καὶ ἀνθρώπων; μὰ, τὰ δένδρα, πῶς περιπατοῦσιν ἂν εἶναι σερεὰ ῥιζωμένα εἰς τὴν γῆν; κακὰ βλέπεις, ἂν βλέπεις ἐκεῖνα, ὅπου δὲν εἶναι. Ἐτῆς βλέπει ὁ φθονερὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὡς δένδρα περιπατοῦντας. Ἄς παύσωμεν λοιπὸν, ἀδελφοί, ἀπὸ τὸ νὰ φθονῶμεν ἓνας τὸν ἄλλον, τὰ πάθη μας, ταῖς ἀμαρτίαις μας, τὰ πταισίματά μας, μὴ τὰ λέγωμεν, μὴ τὰ φανερώνωμεν μετὰ τὴν κατάκρισιν. Σιωπὴ, συμπάθεια, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν· μὰ φθόνος, ὅπου κατηγορεῖ, ὅπου καταλαλεῖ, ὅπου κατακρίνει· ὅποιος ἔχει τέτοιον πάθος, λέγω πάλιν, δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ὀνομάζεται ἄνθρωπος, νὰ λέγεται χριστιανός.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΚΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ.

Εἰς τὰς ἡμέρας Μαυρικίου βασιλέως Κωνσταντινουπόλεως. Εἰσέβη εἰς τὰ ὅρια τῶν Ῥωμαίων ὁ βασιλεὺς Περσῶν, καὶ ἠχμαλώτισε δώδεκα χιλιάδας χριστιανούς ὑπηκόους τῆς βασιλείας. Ἐστειλε πρεσβείαν πρὸς τὸν Μαυρίκιον, ζητῶντας διὰ τὴν ἑξαγοράν τοὺς εἰς κάθε ἄνθρωπον πρῶτα ἓνα χρυσόν, ἔπειτα ἓνα ἀργυρὸν, καὶ τέλος πάντων ὀλίγα χρήματα, καὶ δὲν ἐθέλησε ποτὲ ὁ βασιλεὺς νὰ δώσῃ τόσον ὀλίγην ἑξαγοράν. Λέγουσι τινὲς πῶς νὰ εἶχε ἓνα τέλος πολιτικόν, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἑξαγοράσῃ τοὺς ἀνθρώπους τούτους, διατὶ τοὺς ἐγνώρισε ὀλίγον πισούς. Ὅμως οἱ περισσότεροι λέγουσι, πῶς τὸ ἔκαμε διὰ φυλαργυρίαν. Ἐθυμώθη ὁ Πέρσης, καὶ ἔκοψεν ὅλαις ἐκείναις ταῖς δώδεκα χιλιάδες τὸν λαόν, καὶ βάνοντας τὰς κεφαλὰς τοὺς ἀπάνω εἰς ἄλλα τόσα κοντάρια, τὰ ἔδειξεν εἰς τὰ μάτια τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ἐλέγχοντας τὴν ἀσπλαγχνίαν, καὶ φυλαργυρίαν τοῦ βασιλέως. Τὸ αἶμα τόσων ἀθλίων Χριστιανῶν χυμένον ἀδίκως εἰς τὴν γῆν, ὥσάν ἐκεῖνο τοῦ Ἄβελ, ἐβόα πρὸς τὸν Θεὸν ἐκδίκησιν ἐναντίον τοῦ Μαυρικίου, ὁ ὅποιος ἐγνώρισε τὸ σφάλμα του, ἐμετανόησε, καὶ φοβούμενος τὴν ὀργὴν τῆς Θείας δικαιοσύνης, ἐπαρακάλεσεν αὐτὸς, καὶ ἔκαμε νὰ παρακαλέσῃ ὅλη ἡ Ἐκκλησία τὸν Θεὸν νὰ παιδεύσῃ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ εἰς ταύτην τὴν ζωὴν μὲ τὴν βαρυτέραν τιμωρίαν, καὶ ὅχι εἰς τὴν ἄλλην μὲ τὴν αἰώνιον Κόλασιν, τὸν εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἐπαίδευσεν ἐδῶ, μὰ ἀκούσατε μὲ ποῖον τρόπον.

Γίνεται ἐπανάστασις, καὶ μέσα εἰς τὴν πόλιν ἀνάμεσα εἰς τοὺς πολίτας, καὶ ἔξω εἰς τὰ στρατεύματα. Ὅλοι συμφώνως δὲν θέλουσι τὸν Μαυρίκιον, καὶ κράζουσιν εἰς τὰ βασίλεια, Θεοῦ παρά-

χωρήσει, τὸν τύραννον Φωκᾶν. Τοῦτος ἀναγορεύεται βασιλεὺς, εἰσεβαίνει θριαμβευτῆς εἰς τὴν πόλιν, κάθεται εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν προσάξει, καὶ πιάνουσι τὸν Μαυρίκιον, τὴν βασίλισσαν γυναῖκά τοῦ, τὰ παιδιὰ του. Τοὺς ὁποίους ὅλους σείρουσιν ὡς πρόβατα ἐπὶ σφαγὴν, εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Κάθεται ἐκεῖ σιδηροδέσμιος ὁ ἄθλιος βασιλεὺς ξεπεσμένος ἀπὸ τόσῃν δόξαν, εἰς τόσῃν δυσυχίαν, καὶ μέσα εἰς τόσῃν δυσυχίαν, βασιλεύει τὰ πάθη του. Δὲν παραπονεῖται, δὲν λυπεῖται, δὲν ἀδημονεῖ. Βασᾶ μὲ ἄλλην τόσῃν καρδίαν τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς του, μὲ ὅσῃν ἐβάστα τὸ βάρος τῆς βασιλείας του. Ἕνας μόνος λόγος ἀκούεται ἀπὸ τὸ σῶμα του « Δί- » καιος εἶ Κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου »· προβαίνει ὁ φονεὺς, γυμνώνει τὸ σπαθί, πρώτην ἀποκεφαλίζει τὴν βασίλισσαν, ὁποῦ ἔχει τὰ μάτια πρὸς τὰ μάτια τοῦ ἀνδρὸς δίδοντας, καὶ ζητῶντας συμπάθειαν. Ἐκεῖνος τὴν βλέπει, καὶ εἰς τὸ αἷμα τῆς ἡγαπημένης γυναικὸς, δὲν δίδει ἓνα δάκρυον, « δίκαιος εἶ Κύριε, » καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου ». Μὲ τοῦτο μόνον τὴν ἀποχαιρετᾶ. Ἀπὸ τὴν μητέρα ὁ φόνος ἀπερνᾷ εἰς τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα εἰς μάτην ἀπλώνουσι τὰ χέρια, τώρα πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τώρα πρὸς τὸν φονέα. Ὁ φονεὺς ἓνα πρὸς ἓνα τὰ θερίζει, ἀφίνωντάς τα νὰ κυλίωνται ἐκεῖ εἰς τὸ αἷμα τους, καὶ ὁ πατὴρ εἰς τὸν φόνον τοῦ καθενὸς διπλασιάζει τὸν αὐτὸν λόγον « δίκαιος εἶ » Κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου ». Μένει τὸ μικρότερον βρέφος ἀπαλὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τροφοῦ, ὁποῦ λυπεῖται τὴν μεγάλην συμφορὰν, καὶ διὰ νὰ μὴ χυθῇ ὅλον τὸ βασιλικὸν αἷμα τοῦ Μαυρικίου κρύπτει τὸ βασιλικὸν παιδίον, καὶ δίδει τὸ ἐδικόν της εἰς τὴν σφαγὴν, τὸ ἀπεικάζει ὁ Μαυρίκιος, καὶ ὅχι, λέγει, ὅχι κράτησαι ὧ γῦναι τὸ παιδίον σου, ὁποῦ δὲν ἔπταισε τίποτε, καὶ δῶσαι τὸ ἐδικόν μου, ὁποῦ εἶναι τέκνον ἑνὸς ἀμαρτωλοῦ πατρός. Σφάζεται καὶ τοῦτο, καὶ πάλιν « δίκαιος εἶ Κύ-

» ριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου ». Τέλος πάντων, καὶ αὐτὸς ἀσικῶνωντας τὰ μάτια εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ εὐχαριστῶντας τὴν Θεῖαν δικαιοσύνην ἔκλινε τὸν αὐχένα, καὶ ἔλαβε θάνατον.

ΣΚΛΗΡΟΤΗΣ ΜΩΆΜΕΘ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

Διὰ παραχώρησιν Θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἐπῆ-
ραν οἱ Ἀγαρηνοὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν βασιλίδαν τῶν πό-
λεων, καὶ θρόνον βασιλικὸν τῶν Ῥωμαίων. Τρεῖς ἡμέραις ἐδά-
σαξεν ἡ αἱματοχυσία, ἡ αἰχμαλωσία, καὶ διαρπαγή. Ἀνάμεσα
εἰς ταῖς ἄλλαις ὅπου ἔπεσαν εἰς τὰ χέρια τῶν Ἀγαρηνῶν, εὐ-
ρέθη μία δυστυχῆς, μὰ εὐγενῆς καὶ ὡραιότατη, Εἰρήνη τὸ ὄνομα.
Ταύτην οἱ στρατιῶται ἐγνώρισαν χάρισμα ἄξιον διὰ Μωάμεθ
τὸν δεύτερον τὸν βασιλέα αὐτῶν. Ἐκεῖνος τὴν εἶδεν καὶ ἐπιάσθη
εὐθὺς ἀπὸ ἑνα ἔρωτα τόσον θερμὸν, ὅπου ἄφησε τὸν θυμὸν,
τὰ ἄρματα, καὶ ὅλην τὴν ἔννοιαν τῆς νέας βασιλείας. Ἐγενε-
ν αἰχμάλωτος, τῆς αἰχμαλώτου Εἰρήνης ὁ τύραννος. Ἐχάθη ὅλος
εἰς τὸ κάλλος τῆς, καὶ δὲν τὸν ἔμελλεν ἄλλο, παρὰ νὰ εὐχα-
ριστήσῃ τὴν ἀγάπην του, καὶ νὰ χορτάσῃ τὴν ὀρεξίν του· μὰ
καθὼς καὶ ἡ πλέα κρυφαῖς πράξεις τῶν βασιλέων, εἶναι φανε-
ραῖς εἰς τὰ μάτια τῶν λαῶν, καὶ καθὼς αὐτοὶ κρίνουσιν ὅλους,
ἔτζι κρίνονται ἀπὸ ὅλους, ἄρχησαν τὰ στρατεύματα καὶ κρυφὰ
νὰ γογγίζουσι, καὶ φανερὰ νὰ ὀμιλοῦσι ἐναντίον τοῦ βασιλέως.
Ἐκακοφαίνετο ὁλονῶν, νὰ βλέπωσι τὸν βασιλέα τους, καὶ τέτοιον
βασιλέα ἀνδρειωμένον, νικητὴν ἀήττητον, θαμμένον εἰς τοὺς
κόλπους μιᾶς γυναικός. Ἀκούει ἐκεῖνος τὴν κοινὴν κατάκρισιν,
σέκει, συλλογίζεται, καὶ ὁ συλλογισμὸς του εἶναι ἕνας φοβερὸς
πόλεμος τῆς καρδίας του. Πολεμεῖ ἡ ἀγάπη μὲ τὴν δόξαν.
Πῶς; λέγει ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος· ἐγὼ δοῦλος μιᾶς γυναικός; καὶ
εἶμαι ἄξιός νὰ ὀνομάζωμαι βασιλεὺς; μὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὸ

κάλλος τῆς Εἰρήνης ἀξίζει ἓνα βασιλεῖον. Μὲ ἐγγίζει ἡ κοινὴ κατὰκρισις τοῦ λαοῦ, μὰ μὲ λαβώνουσιν οἱ ἔρωτες τῆς Εἰρήνης. Ἄν τὴν κρατήσω, ἐγὼ ἔχασα ὅλον τὸ κέρδος τῶν ἀρμάτων μου, ὅπου εἶναι ἡ δόξα μου, ἂν τὴν ἀφήσω, ἐγὼ ἔχασα ὅλον τὸ κέρδος τῶν ἐπιθυμιῶν μου, ὅπου εἶναι ἡ ἀγάπη μου. Τί νὰ κάμω; αἰ, ἕως ὅπου κάνω τέτοιους συλλογισμοὺς, δὲν λύω ποτὲ τὸν δεσμόν· σπαθί, σπαθί. Ἐτῆς λέγει καὶ ἀσικῶνεται ἐν τῷ ἅμα, τρέχει, εὐρίσκει, βλέπει, σφάζει τὴν Εἰρήνην, ὅπου δὲν ἀνείμενε τέτοιον κακόν, ἔπειτα σρέφεται, καὶ μὲ ὅλον τὸν πόνον, καὶ τὸν θυμὸν εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἂν δὲν ἔκανα ἔτῆς, λέγει, ἐγὼ ποτὲ δὲν ἤθελα ἐλευθερωθῶ· ἄς μάθῃ τώρα ὁ Κόσμος, πῶς μὲ τὴν αὐτὴν ἀνδρείαν νικῶ τὰς χώρας, καὶ τὰ πάθῃ μου, πῶς εἶμαι βασιλεὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΣΚΥΘΙΑΣ.

Ἐνας βασιλεὺς τῆς Σκυθίας ἐθανάτωσε τὸν ἰδιὸν τοῦ υἱόν, ὅπου διὰ ἓνα κάποιον σφάλμα, εἶχε παρέβῃ τὸν νόμον του. Ἀλλ' ἀπὸ τότε ἐπρόσαξεν ἐκεῖνο τὸ σπαθί, ὅπου ἀπεκεφάλισε τὸν υἱόν του, νὰ κρέμεται εἰς τὸ Κριτήριον, ὅταν αὐτὸς ἔκανε κρίσιν, καὶ ὅταν εὐγαινεν ἔξω νὰ περιπατήσῃ, ἓνας νὰ τὸ κρατῇ ὑψηλὰ εἰς τὸ χέριτου, διὰ νὰ τὸ βλέπῃ, καὶ νὰ φοβῆται ὅλος ὁ λαός. Ἦθελε νὰ εἰπῇ μὲ τοῦτο. Ὡ ἐσεῖς, ὅπου εἰσθεν ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ἰδετε ἐκεῖνο τὸ σπαθί, καὶ γνωρίσετε ποῖον ἔχετε βασιλέα. Διὰ νὰ ἐκδικήσω τὸν Νόμον μου, δὲν ἐλυπήθηκα τὸν υἱόν μου. Εἰς ἐκεῖνο τὸ σπαθί βρεμμένον ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ υἱοῦ μου, ἄς ἀποβλέψῃ κάθῃ πταίσεως, καὶ ἄς λογιάσῃ τί λογῆς δικαιοσύνην θέλει εὖρη, εἰς ἓνα, ὅπου διατὶ ἠθέλησε νὰ εἶναι Κριτῆς, ἀλησμόνησε νὰ εἶναι Πατήρ.

ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ ΜΙΔΟΥ.

Μυθολογοῦσιν οἱ παλαιοί, πῶς ἓνας κάποιος Βασιλεὺς Μίδας ὀνομαζόμενος, φιλάργυρος εἰς ἄκρον, ἐπαρακάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τοῦ κάμῃ ταύτην τὴν χάριν, ὅτι κάθε πρᾶγμα ὅπου ἤθελεν ἐγγίξῃ νὰ γίνεται χρυσάφι παρευθύς. Ὁ Θεὸς τοῦ ἀπεκρίθη, πῶς τὸ πρᾶγμα ὅπαῦ ζητεῖ εἶναι βλαβερόν, καὶ ἂν τὸ λάβῃ θέλει μετανοήσῃ. Μὰ αὐτὸς τόσον ἔκανε μᾶλλον θερμότεραν τὴν δέησιν. Ἐλάβε τέλος πάντων τὴν χάριν. Μὰ τί ἔπαθε; ὅτι ἤθελεν ἐγγίξει ἐγένετο χρυσάφι εὐθύς. Ἐγγιζε πέτραις, ἐγγιζε ξύλα, ἐγίνοντο χρυσάφι εἰς τὰ χερίά του. Ἐχαίρετο εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ φιλόχρυσος ἐκεῖνος Βασιλεὺς, εἰς τὴν παράδοξον ἐκείνην μεταμόρφωσιν. Μὰ ὡσὰν ἐγγιζε τὰ ροῦχά του διὰ νὰ ἐνδυθῇ καὶ ἐγίνοντο χρυσάφι ἀπάνω του, ὡσὰν ἐγγιζε τὰ φαγητὰ, τὰ ποτὰ, καὶ ὅλα ἐγίνοντο χρυσάφι εἰς τὸ σῶμα του, τότε ἐγνώρισε πόσον ἦτον βλαβερόν τὸ ζήτημά του. Εἰς ὀλίγα λόγια, μὴν ἠμπορῶντας οὔτε νὰ φάγῃ, οὔτε νὰ πῖνῃ, καταξηραμένος ὀλίγον κατ' ὀλίγον, κακῶς ἐτελεύτησεν. Αὐτὸς ἐλογίαζε μὲ τέτοιαν χάριν, ὅπου ἐζήτησε, νὰ εἶναι ὁ εὐτυχέστερος, καὶ κατεστάρη ὁ δυστυχέστερος ἄνθρωπος τοῦ Κόσμου, τὸ πολὺ χρυσάφι τὸν ἔκαμεν εἰς ἄκρον πλούσιον, μὰ τὸν ἔκαμε καὶ εἰς ἄκρον ἄθλιον. Θέλωντας νὰ φάγῃ πολὺ, ἀπέθανε πεινασμένος. Λοιπὸν ὁ Μίδας ὅταν ἐζήτηι ἐκείνην τὴν χάριν, δὲν ἤξευρε τί ἐζήτηι· λοιπὸν ἐκεῖνος δὲν ἐγνώριζε τὸ συμφέρον του.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΖΗΤΩΝ ἌΝΘΡΩΠΟΝ.

Μεσημέρι ἦτον ὅταν ὁ Διογένης μίαν φοράν ἀναψῇ τὸ φανάρι του , καὶ ἐπεριπάτει μέσα εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν , ὡσὰν ζητῶντας νὰ εὔρῃ κἀνένα πρᾶγμα· ἐγέλων ἐκεῖνοι ὅπου τὸν ἔβλεπον , καὶ τὸν ἐρώτουν , Διογένη τί ζητεῖς ; ζητῶ ἄνθρωπον , ἀπεκρίνατο. Μὰ πῶς ; δὲν βλέπεις τόσους ἀνθρώπους ; δὲν ἀπαντᾷς τόσους ἀνθρώπους ; ἡ ἀγορὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπους , καὶ ἀνάμεσα εἰς τόσους ἀνθρώπους , ἐστὶν ζητεῖς ἄνθρωπον ; Ναι , ἄνθρωπον ζητῶ , ἄνθρωπον ζητῶ· ἀλλὰ τί λογῆς ἄνθρωπον ζητεῖ ὁ Διογένης ; Δύο λογιῶν εἶναι οἱ ἄνθρωποι· εἶναι ἄνθρωποι ὅπου ἔχουσι μοναχὴν μορφήν καὶ θεωρίαν ἀνθρώπου , καὶ τοῦτοι εἶναι ἄνθρωποι εἰς τὰ ἔξω , κατὰ τὸ φαινόμενον· ὅμοια εἶναι καὶ τὰ λείψανα , καὶ τὰ ἀγάλματα , καὶ τὰ εἰδῶλα τῶν ἀνθρώπων , μὰ εἰς τὰ ἔσω δὲν ἔχουσι κἀμμίαν χρῆσιν , μάλιστα εἶναι ὡσὰν ἄλογα ζῶα , ἢ εἰς τὰ πάθη , ἢ εἰς τὴν ἀχρεΐότητα , καὶ ἀπὸ τούτους ἔβλεπε πολλοὺς , μὰ ἀπὸ τούτους τινὰ δὲν ἐζητεῖ ὁ Διογένης· εἶναι καὶ ἄνθρωποι ὅπου ἔξω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον μορφήν καὶ θεωρίαν , ἔχουσιν ἀνθρωπίνην φρόνησιν καὶ ἀρετὴν , καὶ εἰς τὰ ἔσω καὶ εἰς τὰ ἔξω εἶναι ὅλοι φρόνιμοι καὶ ἐνάρετοι , κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωποι , καὶ ἕνα ἀπὸ τούτους ζητᾷ ὁ Διογένης εἰς μίαν πολυάνθρωπον πόλιν τῶν Ἀθηνῶν , καὶ δὲν τὸν εὗρισκε· ζητῶ ἄνθρωπον , ζητῶ ἄνθρωπον.

ἈΠΕΛΛῆς.

Ἀπελλῆς ἐκεῖνος ὁ περίφημος ζωγράφος , ὅπου ὅσαις ἔκαμεν εἰκόνες ἄφηκε τόσα θαύματα , ἀνάμεσα εἰς τ' ἄλλα μὲ τόσην εὐμορφίαν καὶ ἐπιμέλειαν ἐζωγράφισεν ἕνα ἄσάχυ καὶ ἀπάνω εἰς αὐτὸ μίαν περιξεράν , ὅπου ἡ ἴδια φύσις ἐκοκκίνισε νικημένη ἀπὸ τὴν τέχνην· ὅμως περισσοτέραν κατηγορίαν παρὰ τιμὴν

προξένησε τοῦ Ἀπελλῆ ἐτούτη ἡ θαυμαστὴ ζωγραφία· ἐπειδὴ ὅσοι τὴν ἐβλέπασιν, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἐθαυμάζωσι τὴν εὐμορφίαν τῶν χρωμάτων, τὴν συμμετρίαν τῶν γραμμῶν, πλὴν τὸ εἶδος μόνον ἐμέμφοντο λέγοντες, πῶς δὲν εἶναι δυνατόν ἓνα μικρὸν ἄσάχυ ὀρθὸν νὰ βασιάζῃ μίαν περισεράν δίχως νὰ κλίνη ἀπὸ τὸ βάρος. » οὐχ οἷόν τε ἄσαχυν ἀκλινῇ βασιάζειν περισεράν. »

ΚΑΚΟΫΡΓΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΛΛΩΝ ΜΪΘΟΣ.

Ἐνας ἄνθρωπος κακοπράγμων ὑπῆγεν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα κρατῶντας μέσα εἰς τὰ χέρια τοῦ ἓνα σρουθίου, τὸ ὁποῖον εἶχε σκεπασμένον μὲ τὸ ροῦχόν του, καὶ ἐρωτᾷ τὸν Χρησμόν νὰ τοῦ εἰπῇ, ἂν τὸ σρουθίου εἶναι ζωντανόν, ἢ ἄπνουν· ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον πανοὔργος καὶ εἶχε γνώμην, ἂν ὁ Χρησμός τοῦ εἶχεν εἰπῇ πῶς εἶναι ἄπνουν, νὰ τὸ δείξῃ, καθὼς ἦτον, ζωντανόν· ἂν ζωντανόν, νὰ τὸ σφίξῃ καὶ νὰ τὸ δείξῃ ἄπνουν, καὶ τέτοιας λογῆς νὰ γελάσῃ τὸν Χρησμόν, μὰ ἐγνωρίσθη ἡ πονηρία του, καὶ τοῦ ἐδόθη τέτοια ἀπόκρισις· εἰς ἐσὲ σέκει, ὦ ἄνθρωπε, νὰ δείξῃς τὸ σρουθίου καθὼς θέλεις, ἢ ἄπνουν, ἢ ζωντανόν.

ΣΚΥΛΟΥΡΟΣ, Ἡ ΤΑ ΚΑΛὰ ΤΗΣ ὈΜΟΝΟΪΑΣ.

Ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ ἓνας Βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν, Σκύλουρος ὀνομαζόμενος, καὶ ἀφήνοντας μετὰ τὸν θάνατόν του ὀγδοήκοντα υἱούς, ἀλλὰ θέλοντας νὰ τοὺς παρακινήσῃ νὰ ζῶσι μὲ ὁμόνοιαν, τί κάνει; τοὺς κράζει ὅλους ἐμπρός του, καὶ δίδει εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς ἓνα δεμάτι βέργαις σφικτὰ δεμέναις, λέγωντάς του νὰ τὸ τζακίσῃ ἂν δύναται· τὸ ἐπῆρεν ἐκεῖνος, ἐπάσχισε, βιάζεται νὰ τὸ τζακίσῃ, μὰ δὲν δύναται· τὸ ἐπίασεν ὁ ἄλλος, ὁ δεῦτερος, καὶ ὁ τρίτος καὶ οἱ ἄλλοι κατόπιν, ἀλλὰ

δὲν ἐδύνετο τινάς· λύσετέ το παιδία μου, τοὺς λέγει ὁ φρόνιμος γέρων, αὐτὸ τὸ δεμάτι, καὶ πιάσετε ἀπὸ μίαν μίαν ταῖς βέργαις, καὶ θέλετε ταῖς τζακίσει πολλά εὐκόλα· ἔτζι ἔκαμαν, ταῖς ἐλύσασι, καὶ ἀπὸ μίαν μίαν ταῖς ἐτζάκισαν ὅλαις. Τότε ὁ καλὸς πατήρ, βλέπετε, τοὺς μεταλέγει, τὸ δεμάτι δεμένον πόσον εἶναι δυνατὸν, ἀλλὰ λυμένον πῶς εὐκόλα τζακίζεται; ὁμοίως καὶ ἐσεῖς, ἂν ζήσετε ἡνωμένοι ὅλοι μὲ ἀδελφικὴν ἀγάπην, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ σᾶς νικήσῃ κανένας ἐχθρὸς· μὰ ἂν χωρισθῇτε ἀνάμεσόν σας, ἐσεῖς γίνεσθε ἀδύνατοι, καὶ ἓνα ἓνα, κάθε ἐχθρὸς δύναται νὰ σᾶς νικήσῃ.

Λύπη τοῦ χωρισμοῦ.

Εἰς τὸν καιρὸν Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου εἰσέβησαν οἱ Ἀγαρηνοὶ εἰς τὰ ὅρια τῆς βασιλείας μέσα εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἔκαμαν αἰχμαλωσίαν πολλήν. Ἀνάμεσα σὺς αἰχμαλώτους ἐλάχασι καὶ δύο ἀδελφαί, ἀλλ' ἡ μία ἔπεσεν εἰς ἓνα, καὶ ἡ ἄλλη εἰς ἄλλον αὐθέντην· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ χωρισθῶσι, καὶ κάθε μία μὲ τὸν αὐθέντην της νὰ ὑπάγῃ εἰς διαφορετικὸν τόπον, ὥστε ὅπου δὲν ἔμενεν ἐλπίδα νὰ ἰδῇ ἡ μία τὴν ἄλλην ἀδελφήν· καὶ ὥσάν ἦλθεν ἐκείνη ἡ ὥρα νὰ ἀποχαιρετηθῶσιν, τίς δύναται νὰ εἰπῇ καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὸν θρῆνόν τους; Ἀφ' οὗ ἔχυσαν ἓνα ποτάμι δάκρυα κλαίουσai τὸ ροιζικόν τους, ἐσφικταγκαλιασθήκασι καὶ αἱ δύο, ἔσμιξαν σόμα μὲ σόμα, καὶ ἐδὼ φιλῶντας ἡ μία τὴν ἄλλην διὰ τὴν ὑστερὴν φοράν, ὥσάν νὰ ἤθελον ἔλθῃ ἡ ψυχαῖς τους εἰς τὰ χεῖλη τους, ἐσυμφώνησαν νὰ μὴ βασάξωσι τέτοιον ἐπώδυνον χωρισμὸν, καὶ ἔτζι ἡ ψυχαῖς ἡνωμέναις ἀπέταξαν εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἀφίνωντας εἰς τὴν γῆν νεκρά τὰ δύο κορμιά, καθὼς ἦτον ἀγκαλιασμένα· θέλω νὰ εἰπῶ, αἱ δύο ἀδελφαὶ αὗται, ἀπὸ τὸν σφοδρὸν πόνον τοῦ χωρισμοῦ τους, ἔτζι

σφίγγοντας μία τὴν ἄλλην, καὶ αἱ δύο ἐξεψύχησαν. « Ὡς περ οὐκ » ἀνεχομένης ἐνδοῦναι τῆς φύσεως διαζευχθῆναι τὰ σώματα » πρότερον, ἢ τὰς ψυχὰς »· λέγει Νικηφόρος ὁ Γρηγοράς, ὅπου διηγεῖται τὴν ἀξιοθρήνητον ἱστορίαν.

ΔΙΔΕ ὍΣΟΝ ΠΡΕΠΕΙ.

Μίαν φορὰν ἓνας Φιλόσοφος κυνικὸς ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀντίγονον ἓνα τάλαντον· τοῦτος τοῦ ἀπεκρίθη πῶς τοῦτο εἶναι παρὰ πολὺ διὰ ἓνα Φιλόσοφον· ἄλλην φορὰν τοῦ ἐζήτησε δύο δηνάρια, καὶ πάλιν τοῦ ἀπεκρίθη πῶς τοῦτο εἶναι πολλὰ ὀλίγον διὰ ἓνα Βασιλέα, καὶ ἔτι δὲν τοῦ ἔδωσεν οὐδὲν· ἐξ ἐναντίας ὁ Ἀλέξανδρος, ὅταν ἓνας πτωχὸς στρατιώτης τοῦ ἐζήτησεν ἓνα παραμικρὸν ἔλεος, τοῦ ἐχάρισε μίαν πόλιν. ἔμεινεν ἐκστατικὸς εἰς τόσον ὑπέρμετρον χάρισμα ἐκεῖνος ὁ πτωχὸς, καὶ τοῦτο (εἶπεν) εἶναι πολὺ διὰ ἓνα στρατιώτην· ναὶ, τοῦ ἀπεκρίθη ὁ μεγαλόδωρος Βασιλεὺς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι πολὺ διὰ ἓνα Ἀλεξανδρον. Ἐγὼ μέμφομαι τὸν Ἀντίγονον διὰτὶ δὲν ἔδωκεν ἑνὸς Φιλοσόφου καὶ δύο δηνάρια· μὰ, δὲν ἐπαινῶ τὸν Ἀλέξανδρον, διὰτὶ ἐχάρισε παρὰ πολὺ ἑνὸς στρατιώτου· ὅσον πρέπει, ἡγουν κατὰ ἀναλογίαν τοῦ προσώπου καὶ τῆς χρείας, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ δίκαιον.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑΣ.

Ἀδίκως εἶχεν ἐξορισθῆ ἀπὸ τὴν παλαιὰν Ῥώμην ὁ Κοριολλανὸς, εὐγενέστατος ἄρχων καὶ ἀνδρειότατος στρατηγός· καὶ διὰ τοῦτο παροξυνθεὶς ἀσικῶνει σράτευμα, κινεῖ πόλεμον ἐναντίον τῆς ἀχαρίστου πατρίδος, πολεμεῖ, νικᾷ, καὶ νικητὴς πλησιάζει εἰς τὴν Ῥώμην, τὴν περιτριγυρίζει, τὴν πολιορκεῖ, τὴν σενεύει, ἀναβαίνει πρῶτος εἰς τὸ τειχόκαστρον τῆς πόλεως κρατῶντας τὸ

σπαθὶ εἰς τὸ χέρι, πνέοντας ἀπειλὴν καὶ φόνον, φοβερίζει τὴν μὲν πόλιν νὰ κατασκάψῃ ἐκ Θεμελίων, τοὺς δὲ πολίτας νὰ κατασφάξῃ ἐν σόματι μαχαίρας, καὶ μὲ τὸ αἷμά τους νὰ σβέσῃ τὸν δίκαιόν του θυμόν, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἄδικον ὕβριν ὅπου τοῦ ἔκαμαν. Τότε γνωρίζουσι τὸ σφάλμα τους οἱ Ῥωμαῖοι, μετανοοῦσιν εἰς ἐκεῖνο ὅπου ἔκαμαν, συσέλλονται ἀπὸ τὸν φόβον καὶ ἐντροπὴν, συνάζονται ἐντρομοὶ εἰς βουλήν, καὶ δὲν εὐρίσκουσιν ἄλλην ἰατρίαν εἰς τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, παρὰ νὰ προσπέσωσιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀνδρὸς, νὰ ζητήσωσι συγχώρησιν, καὶ μὲ τοῦτο νὰ ἐξιλεώσωσι τὸν θυμόν του· παγένουσι λοιπὸν ἐμπρὸς οἱ πρόκριτοι τῆς Γερουσίας, ἀκολουθοῦσιν οἱ ἄρχοντες, κατόπι ὁ κοινὸς λαὸς, τάγματα γυναικῶν καὶ παιδίων, ὅλοι μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ μάτια, μὲ πολλὴν κατήφειαν εἰς τὸ πρόσωπον, ἀναθαίνουσιν εἰς τὸ τεῖχος, παρρήσιάζονται ἐμπροσθεν τοῦ Κοριολανοῦ, πίπτουσι, προσκυνοῦσι, παρακαλοῦσι, κλαίουσι, καὶ ὅλοι ὁμοῦ, μὲ μίαν ἑλεεινὴν φωνήν, ζητοῦσιν ἔλεος διὰ τὴν κινδυνεύουσαν ζωὴν καὶ πατρίδα· πλήν σέκει ἐκεῖνος ἀνίλεως, δὲν παρακινεῖται εἰς τὰ παρακάλια, δὲν μαλακώνεται εἰς τὰ δάκρυα ὅλων τῶν πολιτῶν, παροξύνεται μάλιστα, θέλει νὰ δώσῃ τὸ σημάδι τοῦ πολέμου, νὰ παρακινήσῃ τοὺς στρατιώτας εἰς ὁρμὴν, εἰς φόνον, εἰς ἐξολόθρευσιν· τότε ὅταν βλέπῃ, ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος, τὸ λυπημένον πρόσωπον μιᾶς σεβασμιωτάτης γυναικὸς (καὶ ἦτον Βετουρία ἡ Μητέρα του) ὅπου κλαίει, καὶ παρακαλεῖ, καὶ τοῦ ἀναθυμίζει τὸ γάλα, τὰ σπλάγχνα, τὴν ἀγάπην τὴν μητρικὴν· βλέπει καὶ, εἰς ἐκείνην τὴν παρουσίαν, ἡμερώνει τὸ βλέμμα, σβένει τὸν θυμόν, ἀφίνει καὶ πέφτει τὸ σπαθί, κρατεῖ τὴν ὁρμὴν τοῦ στρατεύματος, εἰρηνεύει, συμπαθεῖ τοὺς πολίτας, ἐμβαίνει, ὅχι πλέα ὡς ἐχθρὸς ἀλλ' ὡς φίλος, εἰς τὴν πατρίδα τὴν ὁποίαν ἐλευθερώνει ἀπὸ τοῦ ἔσχατον κίνδυνον· τὸσον δύναται περισσότερον ἀκόμη ἀπὸ ἕνα

ἀναρίθμητον πλῆθος λαοῦ , σιμὰ εἰς τὸν Υἱὸν , τῆς Μητρὸς
μόνης ἢ παρουσία· σιμὰ εἰς ἓνα υἱὸν , τί γλυκύτερον ὥσάν τὸ
ὄνομα τῆς Μητρὸς ; σιμὰ εἰς ἓνα υἱὸν , τί δυνατώτερον ὥσάν
μιας Μητρὸς τὰ δάκρυα καὶ τὰ παρακάλια ;

ΣΟΛΟΜῶΝ ΚΑΙ ΣΑΒΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑἰΘΙΟΠΙΑΣ.

Φημισμένον ἦτον , καὶ πολλὰ ἐξάκουσον τὸ ὄνομα τοῦ βασι-
λέως Σολομῶντος σχεδὸν εἰς τὰ ὦτα ὁλονῶν τῶν ἀνθρώπων τοῦ
τότε καιροῦ· ὁ Κόσμος ὅλος μὲ χίλια σόματα , καὶ ἡ οἰκουμένη
μὲ χίλιαις γλώσσαις τὸν ἐκήρυττε διὰ ἓνα θεότευκτον ἄγαλμα τῆς
σοφίας , καὶ διὰ τὸ πλέα θαυμαστὸν καὶ ἐξαίσιον πλάσμα τῆς
παντοκρατορικῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ. Σαβὰ τῆς Αἰθιοπίας βασίλισ-
σα συντροφιασμένη μὲ ἓνα πολυάνθρωπον σράτευμα, ἐβουλήθη
νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ , ὅπου ἦτον ὁ θρόνος τοῦ Σολο-
μῶντος , διὰ νὰ ἰδῇ καμμίαν ἀπόδειξιν τῆς τόσον ἐπαινεμένης
σοφίας του , καὶ διὰ νὰ πισωθῇ καλῆτερον εἰς ὅ,τι εἶχεν ἀκου-
σὸν ἀπὸ τὴν ἐκατόγλωσσον φήμην· λοιπὸν παγαίνωντας ἐκεῖ,
διὰ νὰ θείξῃ τὴν ἐλειθεριότητα τῆς βασιλικῆς τῆς ψυχῆς, τοῦ
ἐχάρισε κάποια ἄνθρωποι ὅπου εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Σολομῶντος
θὲν εὐρίσκονταν , καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν τοῦ χαρίσματος , ἔλαβεν
ἀπ' αὐτὸν ἓνα ὠραιότατον βιβλίον περὶ Ἀστρολογίας , μὲ τὸ
ὅποῖον ἠμπόρειε τινὰς νὰ γνωρίσῃ τὰς πλέα ἀποκρύφους ιδιό-
τητας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀστέρων.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ (1).

Ἰουστινιανὸς ὁ μέγας , μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ
Ἰουστίνου , βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐγένετο ἀπὸ κτίσεως Κόσμου χρό-
νω , σκὰ , ἀπὸ δὲ τῆς Θείας Σαρκώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν

---

(1) Ἐκ τῶν τοῦ χρονογράφου ἑκδ. ἔνετ. 1786, σελ. 244.

Ἰησοῦ Χριστοῦ, φ κ ζ'. Ἐβασίλευσε χρόνους λ ε', μῆνας ζ',
 ἡμέρας ι γ', καὶ καθὼς ἐβασίλευσεν ἔκαμε μέγαν διωγμὸν κα-
 τὰ τῶν Αἰρετικῶν, καὶ ὥρισεν ὅτι μόνον ἡ Πίστις τῶν Ὁρθο-
 δόξων Χριστιανῶν νὰ πολιτεύεται, καὶ ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τῶν
 Αἰρετικῶν ἔδωκε τῶν Ὁρθοδόξων. Καί τῳ αὐτῳ χρόνῳ ἐπολέμει
 ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας Τζάθου τὸν βασιλέα Λαζῶν· ἔστειλεν
 οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς βοήθειαν τοῦ Τζάθου φουστάτον πολὺ, καὶ
 Καπετάνιους τρεῖς, Βελισσάριον, Κυριακὸν καὶ Πέτρον, καὶ
 πολεμήσαντες ἐνίκηθησαν διὰ νὰ μὴν εἶναι κατὰ Θεὸν εἰς μίαν
 βουλήν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐνίκηθησαν, ἐλυπήθη πολλὰ,
 καὶ ὡσὰν ἦλθαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸν βασιλέα,
 ἀπέστειλε Πέτρον τὸν Νοτάριον αὐτοῦ τὸν Στρατηλάτην μετὰ
 δυνάμεως πολλῆς καὶ ἔσμιξε μετὰ τοῦ Τζάθου, καὶ πολεμήσαντες
 τοὺς Πέρσας, πολλοὺς ἀπεκεφάλισαν, καὶ ἔλαβαν καὶ πολλοὺς
 αἰχμαλώτους καὶ κούρση ἀναρίθμητα. Τοῦτον τὸν χρόνον ἦλ-
 θεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἐλούρων, Γρέ-
 της λεγόμενος, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα ἐγένετο Χριστια-
 νὸς μετὰ πάντων τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, καὶ ὑπέσρεψεν ὀπίσω εἰς
 τὸν τόπον του μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Τῳ δὲ δ'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ
 βασιλείας, Μηνὶ Νοεμβρίου κ θ', ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, ἀπὸ
 ὀργῆς Θεϊκῆς ἔπαθε πάλιν ἡ Ἀντιόχεια ἡ μεγάλη, περάσον-
 τας δύο χρόνοι ἀπὸ τὸ μέγαλον κακὸν ὅπου ἔπαθεν· ἔγινε σεισ-
 μὸς μίαν ὥραν, καὶ βοὴ ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ φοβερά, καὶ ἔπεσαν
 ὅλα τὰ νέα κτίσματα ὅπου ἔκτισεν ὁ ἀποθανὼν Βασιλεὺς Ἰουσ-
 τῖνος, καὶ ἀπὸ τὰ παλαιὰ κτίσματα ὅσα δὲν ἔπεσαν εἰς τὸν
 πρῶτον σεισμὸν, ἔπεσαν εἰς τὸν δεύτερον, καὶ ἀπέθανον εἰς τὸν
 χαλασμὸν ἐκεῖνον ἄνδρες χιλιάδες τέσσαρες καὶ ὀκτακόσιοι ἐβδο-
 μῆντα, καὶ ὅσοι ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὴν ὀργὴν ἐκείνην, ἔφυγαν καὶ
 ὑπῆγαν εἰς ἄλλους τόπους, καὶ ἐλυτρώθησαν ἀπὸ τὴν ὀργήν.
 Καὶ οὕτως εἶδεν ὄραμα ἓνας Θεοσεβὴς ἄνθρωπος, ὅτι νὰ εἰπῇ

ὅλου τοῦ Λαοῦ νὰ γράψουν εἰς τὰ πρόθυρα τῶν σπητιῶν αὐτῶν,
 « Χρισὸς μεθ' ἡμῶν σήτω », καὶ ὥσάν τὸ ἔκαμαν, ἐσάθη ἡ
 ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ τότε ὠνομάθη καὶ λέγεται ἡ Ἀντιόχεια
 Θεούπολις· καὶ τότε ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα ἔδωκαν χρυ-
 σίον πολὺ εἰς ἀνακαινισμόν τῆς Πόλεως Ἀντιοχείας. Τῷ δὲ ἐ-
 χρόνῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ἀφ' οὗ ἔγινεν ἡ σφαγὴ τοῦ Λαοῦ
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου ἐπολέμησαν ἀνάμεσόν τους εἰς
 τὸ Ἰπποδρόμιον ἐν ᾧ ἔκαμναν ταῖς χαραῖς, καὶ ἔτρεχαν τὰ ἄλο-
 γα, ἐσφάγησαν λέ. χιλιάδες ἄνθρωποι· καὶ ὁ βασιλεὺς ἰδὼν
 τὸν φόνον τοῦ τοσούτου Λαοῦ, ἔλαβε λύπην μεγάλην καὶ εἶχεν
 ἀδημονίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. Ὅμως ὁ Θεὸς ἔβαλεν εἰς τὴν καρ-
 διάν αὐτοῦ λογισμόν ἀγαθόν νὰ κτίσῃ Ἐκκλησίαν μεγάλην,
 θαυμασὴν καὶ ὠραιότατην, καὶ νὰ εἶναι ἐξάκουση. Καὶ ὥσάν
 ἠβουλήθη νὰ κάμῃ αὐτὸν τὸν περικαλῆ Ναόν, ἔγραψεν εἰς ὅλον
 τὸν Κόσμον, εἰς τοὺς Ἀφέντας καὶ εἰς τοὺς Ἀρχοντας, νὰ τοῦ
 συνάξουν κολώναις, μάρμαρα πορφυρᾶ καὶ ἄλλα διάφορα
 πολύτιμα διὰ τὴν κτίσιν τοῦ Ναοῦ, καὶ οὕτως ἐσύναξαν ταῦτα
 πάντα, καὶ τὰ ἔπεμπαν τοῦ βασιλέως· ἐσυνάχθη δὲ ὅλη ἡ
 ἐτοιμασία τῆς κτίσεως διὰ χρόνους ζ' ἡμισυ. Καὶ τῷ ια'.
 χρόνῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς Μεγάλης
 Ἐκκλησίας, δηλονότι τοῦ αὐτοῦ Ναοῦ, καὶ ἐξῆλθεν ἡ λιτὴ ἀπὸ
 τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Βασιλέως
 καὶ παντὸς τοῦ Λαοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ςκέ. χρόνῳ ἀπὸ κτίσεως
 Κόσμου, Ἰνδικτιῶνος ιέ, τῇ κγ'. τοῦ Φεβρουαρίου μηνός,
 ὥρα πρώτη τῆς ἡμέρας, τὴν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἀνοικο-
 δομὴν ἄρχησε νὰ κάμῃ ὁ Βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μὲ τὰ
 χερίά του ἀσβέσθην καὶ ὄσρακον, καὶ ἠὺχαρίσθησε τῷ Θεῷ,
 καὶ πρῶτος ἀπὸ τοὺς κτίσας ἦτον αὐτὸς ὅπου ἔβαλεν ἀρχὴν εἰς
 τὸ θεμέλιον. Τότε ἄρχησαν καὶ οἱ κτίσαι νὰ κτίζουν, καὶ ὁ βα-
 σιλεὺς εἶδεν ἐν ὁράματι Θεῖον Ἄγγελον, καὶ ἔδειξέ του τὸ

μέτρον τοῦ Ναοῦ, πόσον νὰ γένη καὶ πῶς. Καὶ ἦσαν οἰκοδόμοι ρ', καὶ ἓνας Μάστορας εἶχε μαθητὰς καὶ ἐργάτας ρ', ὁμοῦ ὅλοι ἦτον χιλιάδες δέκα· καὶ ἦσαν εἰς τὸ δεξιὸν μέρος ὁποῦ ἐδούλευαν αἱ πέντε χιλιάδες, καὶ αἱ ἄλλαι πέντε εἰς τὸ ἀριστερὸν, ἦτον δὲ ὁ πρῶτος τῶν δημιουργῶν μέγας τεχνίτης, καὶ σοφώτατος εἰς τὸ κτίζειν ναοὺς θαυμασίους. Ἐκτισαν δὲ αὐτὸν τὸν ἀξιοθαύμαστον μέγαν καὶ περιδότητον ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, τὸν ἐπίγειον Οὐρανὸν, τὴν νέαν Σιών, τὸ καύχημα τῆς Οἰκουμένης, τὴν δόξαν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία ὑπερβαίνει ὅλα τὰ κτίσματα τῶν Ἐκκλησιῶν· διότι ἀφ' οὗ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον, καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, τοιοῦτος Ναὸς δὲν ἔγινεν οὐδὲ θέλει γένη, ὁ ὁποῖος φαίνεται ἕως τοῦ νῦν μέγας καὶ θαυμαστός. Ἐξώθεν δὲ τοῦ Ναοῦ καὶ ἔσωθεν ἦσαν κολώναις χιλιαίς, καὶ πάσα μιᾷς κολώνας ἦτον τὸ κεφαλοκόλωνον καὶ τὸ ὑποπόδιον χρυσὸν ἐνθρονισμένον μετὰ λειψάνων. Ὅμως ὡσὰν ἔκτισε καὶ ἐτελείωσεν ὁ βασιλεὺς τὸν θαυμαστὸν τοῦτον Ναὸν, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, πλὴν ἦτον εἰς ἀδημονίαν, μεγάλην πῶς νὰ τὸν ὀνομάσῃ· καὶ οὕτως ἀπεκαλύφθη ὑπὸ θείου Ἀγγέλου ἐνὸς παιδίου τῶν Μασόρων, ὅτι νὰ ὀνομάσουν αὐτὸν Ἀγίαν Σοφίαν, καὶ μαθὼν τοῦτο ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἐχάρη πολλά. Λοιπὸν ἠβουλήθη νὰ κατασκευάσῃ καὶ μεγάλην Ἀγίαν Τράπεζαν θαυμαστὴν καὶ πολυτίμητον, ὅπως διὰ τεχνικῆς πολλῆς μεθόδου ὁποῦ ἤθελον τὴν κάμη, νὰ μὴ δύνηται ἄνθρωπινος νοῦς νὰ τὴν κατανοήσῃ· καὶ ἐκάλεσε σοφοὺς ἄνδρας, δοκίμους τεχνίτας καὶ πολυμαθεῖς, καὶ συνεβούλευθη αὐτοῖς πῶς νὰ τὴν κάμη, καὶ εἶπαν τοῦ βασιλέως, ὅτι νὰ βάλῃ εἰς τὸ χωνευτήριον χρυσάφι, ἀσῆμι, χάλκωμα, ἤλεκτρον, σίδηρον, ὑαλὶ, λίθους τιμίους πολλοὺς, ὑάκινθον, σμάραγδον, μαργαριτάρη, κασσίτερον, μαγνήτην, ὀνύχιον, μολύβδι, κρύσταλλον, ἀδάμαντα καὶ ἄλλα ἕως οἷ', καὶ ἔτριψαν αὐτὰ

ὅλα ὁμοῦ καὶ τὰ ἔβαλαν εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ ἡ φωτὶα τὰ ἐχώνευσε καὶ τὰ ἔκαμεν ἓνα μίγμα. Ἐλάβαν δὲ οἱ τεχνῖται τὸ χωνευτήριον καθὼς ἦτον μετ' ἐκεῖνα τὰ χρώματα, καὶ ἔχυσαν αὐτὰ καὶ ἔκαμαν τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν χυτὴν, πολυποίκilon καὶ πανθαύμασον, κατεκόσμησε δὲ αὐτὴν γύροθεν μὲ χρυσάφι καὶ μαργαριτάρι καὶ μὲ λίθους πολυτελεῖς, καὶ ἔβαλεν αὐτὴν ἐπάνω εἰς δώδεκα κιόνια ἀργυρᾶ, καὶ τὴν ἐνθρονίασε καὶ τὴν ἐξέρωσε δυνατὰ μετὰ λειψάνων Μαρτύρων· τὸ δὲ θαλασσίδιον τὸ ὑποκάτω τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς, καὶ ὅλα τὰ γύροθεν, καὶ τὰ σκαλόνια ὅπου ἀνέβαινεν ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Κληρικοὶ ἀπάνω εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν καὶ ἡσπάζοντο, καὶ τὸ ἔδαφος ὅλον τὸ ἔκαμεν ἀργυρόν. Καὶ ποῖος νοῦς ἀνθρώπου νὰ δυνηθῇ καὶ νὰ κατανοήσῃ τὴν θεωρίαν ἐκείνης τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς; ὅταν δὲ ἔβλεπες αὐτὴν ἐφαίνετό σου, ἀπὸ τὰ πολλὰ χρώματα καὶ τὴν λαμπρότητα ὅπου εἶχεν, ὅτι ἦτον ὡσὰν σιλβωμένη, καὶ ὅταν ἤθελες νὰ τὴν ἰδῇς, σοῦ ἐφαίνετο χρυσῇ, ἄλλοτε ἀργυρῇ, ἄλλοτε ὡσὰν ζαφύρι, ἄλλοτε ὡσὰν φῶς ὅπου ἀστράπτει, καὶ ἄλλοτε εἰς διάφορα χρώματα, ἀπὸ τὰ πολυποίκιλα πράγματα ὅπου εἶχεν.

Ἐγραψε δὲ ὁ Βασιλεὺς γύροθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς ταῦτα
 « Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν Σοὶ προσφέρομεν οἱ δοῦλοί σου, Χριστέ,
 » Ἰουστινιανὸς καὶ Θεοδώρα, τὰ ὅποια εὐμενῶς πρόσδεξαι, Υἱὲ
 » καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ, ὁ σαρκωθεὶς καὶ σταυρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν
 » καὶ ἡμᾶς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ σου Πίστει διατήρησον, καὶ τὴν
 » πολιτείαν σου, ἣν ἡμῖν ἐπίστευσας, καὶ τὴν ἰδίαν σου δόξαν
 » αὐξήσον καὶ φύλαξον, πρεσβεΐαις τῆς Ἁγίας Θεοτόκου καὶ
 » Ἀειπαρθένου Μαρίας »· ἔκαμε δὲ καὶ τὸ σύνθρονον, ὅπου
 ἐκαθέζετο ὁ Πατριάρχης μέσα εἰς τὸ βῆμα, καὶ ταῖς βαθμίδες
 τοῦ συνθρόνου, ὅπου καθεζόνται οἱ Ἱερεῖς εἰς τὴν Ἁγίαν Λειτουργίαν, ὅλα ἀργυρᾶ. Τὸν δὲ Ἀμβωνα μετὰ τῆς Σωλαίας ἔκα-

με μέ χρυσάφι καὶ ἀσῆμι, καὶ μετὰ λίθων πολυτελῶν, ἐπάνω-
 θεν δὲ τοῦ Ἄμβωνος ἔκαμε χρυσὸν τροῦλον διὰ μαρμάρων
 πολυτίμων καὶ σμαράγδων, καὶ ἀπάνω ἔβαλεν ἓνα Σταυρὸν
 χρυσὸν λιτρῶν ρ', ἣτον δὲ ἐκεῖ καὶ τὸ σόμα τοῦ φρέατος,
 τὸ ὁποῖον ἤφερεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὴν Σαμάρειαν, εἰς τὸ ὁποῖον
 ἐκάθητον ὁ Χριστὸς ὅταν ἐδιαλέγετο σὺν τῇ Σαμαρείτιδι· καὶ
 εὐρίσκεται ἕως τὴν σήμερον, καὶ τὸ ἔχουν βαλμένον εἰς τόπον
 ὑψηλὸν, ἐκεῖ ὅπου προσκυνεῖ ὁ μέγας Αὐθέντης μέσα εἰς τὴν
 Ἀγίαν Σοφίαν· ὦ τοῦ θαύματος, ὁ τοῦ Θεοῦ περιώνυμος Ναὸς
 ἔγινε ναὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν· φρίξον ἡλιε, σέναξον ἡ γῆ. Ἀφ' οὗ
 δὲ ἐτελείωσε τὸν λαμπρότατον Ναὸν ὁ βασιλεὺς, ἐσέβη μέσα
 μετὰ τοῦ πατριάρχου Εὐτυχίου καὶ παντὸς τοῦ Κλήρου καὶ
 τοῦ Λαοῦ, καὶ ὡς ἐπλησίασεν εἰς τὰς ὡραίας πύλας ἡσπάσθη-
 κεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα τοῦ πατριάρχου, καὶ προέδραμεν
 εἰς τὴν μέσσην μέχρι τοῦ ἄμβωνος, καὶ ἐσάθη ἀπέναντι τοῦ με-
 γάλου τροῦλου, καὶ ἐσύκωσε τὰ χερίά του εἰς τὸν Οὐρανὸν,
 καὶ ἐδόησε φωνὴν μεγάλην, δόξα τῷ Θεῷ, δόξα τῷ Θεῷ,
 δόξα τῷ Θεῷ ὅπου μέ ἡξίωσε καὶ ἐτελείωσα τοιοῦτον ἔργον
 ὑπερθαύμασον· ἐνίκησά σε, Σολομὼν πάνσοφε, σὲ καὶ πᾶσαν
 τὴν δόξαν σου. Καὶ ὡσὰν ἐμπῆκε μέσα, ἔδωκε καὶ ἐμοίρασεν
 εἰς τὸν Λαὸν χρυσάφι καὶ ἀσῆμι κεντηνάρια ἑπτὰ τὰ ὁποῖα
 Στρατήγιος ὁ Μάγιστρος ὁ ἀδελφοποιητὸς τοῦ βασιλέως τὰ
 ἔρριπτεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ Λαὸς ἄρπαζε μετὰ χαρᾶς. Καὶ
 τῇ ἐπαύριον πάλιν τὰ ὅμοια ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν Λαὸν,
 καὶ ἐδόθησαν ἄλλα ζ'· κεντηνάρια χρυσάφι καὶ ἀσῆμι· καὶ γέγονε
 δόξα, καὶ χαρὰ εἰς τὸν Λαὸν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν μεγά-
 λως. Ἡ δὲ βασιλὶς Θεοδώρα ἔκτισε τὸν Ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀπο-
 στόλων, καὶ εἰς τὰ Ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἔγινε καὶ ἡ κατάθεσις
 τῶν Ἀγίων Λειψάνων, Ἀνδρέου, Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου, τῶν
 Ἀποστόλων, ὁ ὁποῖος εἶναι τὴν σήμερον Ἱμαρέτιον τοῦ Σουλ-

τὰν Μεχμέτ ὁποῦ ἐπῆρε τὴν Πόλιν, σέκονται δὲ ὀλίγα κτίσ-
ματα ἀπ' ἐκεῖνα ἕως τὴν σήμερον. Οὗτος ὁ βασιλεὺς Ἰουσι-
νιανὸς ὁ μέγας ὑπῆγε καταπάνω τοῦ Χοσρόου τοῦ Περσῶν
βασιλέως διὰ τὸν Τοπάρχην του, ὀνόματι Γελίμερ, ἡ δὲ
αἰτία ἦτον αὕτη· ὁ βασιλεὺς εἶχε πολλὴν φιλίαν μετὰ Ἰδερίχου
τοῦ Ῥηγὸς τῶν Βανδάλων, συνέβη δὲ καὶ ὁ Γελίμερ ἐπιβου-
λεύσῃ τοῦτον τὸν Ἰδερίχον, καὶ ἐπῆρε τὸ Ῥηγάτον αὐτοῦ, καὶ
αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιὰ του, καὶ τοὺς ἔβαλεν
εἰς φυλακὴν, καὶ εἶχέ τοὺς ὑποκλεισμένους· Μαθὼν δὲ τοῦτο
ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη πολλὰ διὰ τὸν φίλον αὐτοῦ, καὶ οὕτως
ἔκαμε φουσάτον δυνατὸν καὶ ἄρμάδα, καὶ κάτεργα πολεμικὰ φ',
καράδια μεγάλα ὁποῦ εἶχαν τὰ ἄρματα καὶ τὴν τροφὴν τοῦ
φουσάτου ρό, καὶ ἀπάνω εἰς τὸ φουσάτον καὶ εἰς τὴν ἄρμάδα
ἔβαλε Στρατηγὸν τὸν θαυμασώτατον Βελισσάριον, τὴν δόξαν
καὶ τὸ καύχημα τῶν Ῥωμαίων. Οὗτος ὁ Βελισσάριος, ἀπὸ
τῆς καλῆς καὶ θαυμαστῆς του γνώσεως καὶ ἀξίας, ἐταπείνωσε
πάντας τοὺς Δυνατοὺς καὶ Στρατηγοὺς, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν
ἀγάπην ὁποῦ εἶχαν ὅλοι εἰς αὐτὸν, ἔτρεχαν καὶ ἦσαν μετ'
αὐτοῦ, διότι ἦτον ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, καὶ ἠγάπα ὅλους ὡς
φιλτατα παιδιὰ, καὶ ὀλοψύχως ἤθελαν νὰ ἀποθάνουν διὰ τὴν
ἀγάπην αὐτοῦ. Καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν δικαιοσύνην ὁποῦ εἶχεν,
ἐδιαλάλειεν εἰς τὸ φουσάτον τρεῖς φοραῖς τὴν ἡμέραν, ὅτι ἀδι-
κίαν ἢ δυναστείαν τινὰς νὰ μὴν κάμνῃ· καὶ ἀπὸ τῆς ἀξιότητος
καὶ ἀνδρείας αὐτοῦ ἐνίκησε καὶ ὑπέταξε πολλὰ ἔθνη, καὶ ἐτα-
πείνωσε πᾶσαν Ἀρχὴν καὶ Ἐξουσίαν. Ἀπὸ δὲ τὰς πολλὰς δι-
καιουσύναις ὁποῦ ἔκαμνε νὰ ἐξηγηθοῦμεν μίαν ἢ ὁποῖα εἶναι
φοβερά κατὰ ἀλήθειαν· ἓνας στρατιώτης ἐπῆρε δυναστικῶς μιᾷς
γυναικὸς πτωχῆς τὸ ὀρνίθι της, καὶ αὕτη ἀπὸ τὴν πολλὴν πτω-
χείαν ὁποῦ εἶχεν, ἔδραμε λυπημένη εἰς τὸν Βελισσάριον καὶ
ἐγκάλεσε τὴν δυναστείαν ὁποῦ τῆς ἔκαμεν ὁ στρατιώτης, ἀκού-
-

σας δὲ ὁ Βελισσάριος τοῦτο ἐθυμώθη πολλά, καὶ ἐρεύνησε
 καὶ ἐξέταξε καὶ ἤυρε τὸν στρατιώτην ὅπου ἔκαμε τὴν δυναστείαν τῆς
 πτωχῆς, καὶ ἐν τῷ ἅμα τὸν ἐφούρκισεν. Ἡμερος δὲ ἦτον πολλά
 καὶ συγκαταβατικὸς, καὶ οἱ λόγοι του καὶ ἡ καρδία ἦσαν μετὰ
 τοῦ μέλιτος, ἀμὴν ἦτον καὶ πολλά δίκαιος, καὶ ἐπαίδευε τοὺς
 κακοὺς διὰ σωφρονισμὸν τῶν ἐπιλοίπων, καὶ εἰς τὰς κρίσεις
 αὐτοῦ μήτε ὑπερήφανον ἔβλεπε, μήτε χήραν, μήτε πτωχὸν νὰ
 ἀδικήσῃ τινὰ, νὰ τοὺς δώσῃ δίκαιον, ἀμὴν τοῦ κατ' ἐνὸς ἔδιδε
 τὸ δίκαιον, καὶ ἐξ ἰδίου του ἔδιδε καὶ ἐβοήθει τοὺς ὀρφανοὺς
 καὶ πτωχοὺς. Καὶ ἀφ' οὗ ἐφουρκίσθη ὁ στρατιώτης διὰ τὸ ὀρνίθι,
 ἔλαβε φόβον μέγαν καὶ τρόμον τὸ φουσάτον, καὶ ἐὰν ἦσαν τινὲς
 κακοποιοὶ, ἐταπεινώθησαν καὶ ἔγιναν καλοί. Εἶχε δὲ ὁ Βελισ-
 σάριος παραγγελίαν τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ, ὅτι εἰς ὅποιον τόπον
 ἤθελαν πεζεύσῃ νὰ τευτώσουν, ἐκεῖ παρευθὺς ἔσαινεν καὶ φούρ-
 καν, καὶ ἐδιαλαλοῦσαν νὰ μὴ γίνεταί καμμία ἀδικία, ἢ ἀρπαγὴ
 εἰς τὸν Λαὸν ἢ εἰς τὰ σπήτια τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλέποντες
 τοῦτο εὐφήμεουν καὶ ἐδόξαζον μεγάλως τὸν Βελισσάριον. Πα-
 ρέλαβε δὲ χώρας δυνατὰς καὶ κάστην πλουσιώτατα μετὰ
 Λαοῦ πολλοῦ καὶ ἀναριθμήτου, καὶ τὴν περικύκλουν πόλιν τῶν
 Καρχηδονίων, καὶ οὐχὶ μετὰ πολέμου ἐλάμβανεν αὐτὰ, ἀμὴν
 ἀπὸ τῆς μεγάλης φήμης καὶ ἀνδρείας αὐτοῦ, διότι εἰς ὅλον τὸν
 Κόσμον ὥσπερ βροντὴ ἐδιέδραμεν ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἀξία του,
 καὶ ὅπου ἂν ἤθελεν ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ ἐξέβαιναν ἔξω καὶ
 οἱ Αὐθένται καὶ οἱ Ἄρχοντες καὶ ὁ Λαὸς, καὶ ἐπροσκύνουν
 αὐτόν. Τὰ παλάτια δὲ τοῦ Γελίμερος ὅπου ἦυρεν ἐκεῖ, τὰ
 ὅποια εἶχαν βίον πολὺν, χρυσάφι καὶ ἀσῆμι, ὅλα τὰ ἐμοίρασε
 τῶν στρατιωτῶν· μετ' αὐτοῦ γὰρ τοῦ Γελίμερος πολλοὺς πολέ-
 μους δυνατοὺς ἔκαμεν, ὅτι ἀπὸ τὸ πολὺ αἷμα ὅπου ἔχυσε τῶν
 ἐχθρῶν ἔβαψεν ἡ γῆ ἐκείνη, καὶ ἀπεσομώθησαν τὰ ἄρματα
 τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ ἀπὸ τὴν καταδίκην ὅπου

ἔκαμαν εἰς τοὺς βαρβάρους. Πλὴν ἡ γῆ ἐσκεπάσθη ἀπὸ τὰ σώματα αὐτῶν, καὶ τὸν Γελίμερ καὶ τὴν γυναῖκά του ἔπιασε ζωντανοὺς καὶ ἔκαμέ τοὺς δούλους, καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη εἰς τὸν Βελισσάριον καὶ εἰς τὰ φουσάτα του διὰ τὴν νίκην ὁποῦ ἔκαμαν. Ὁ δὲ Βελισσάριος ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, φέρων αἰχμάλωτον εἰς τὸν βασιλέα αὐτὸν τὸν Γελίμερ μετὰ πλούτου καὶ μετὰ πολλῶν Ἀρχόντων τοῦ Γελίμερος, τοὺς ὁποίους ἤφερε καὶ ἐπαρρήσιασεν εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον. Ὁ δὲ Βασιλεὺς καὶ ἡ Σύγκλητος ἐδέχθησαν τὸν Βελισσάριον μετὰ τιμῆς καὶ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ὁ βασιλεὺς, θέλων νὰ ἀποδώσῃ τὴν προσήκουσαν τιμὴν καὶ ἀμοιβὴν εἰς τὸν Βελισσάριον, ὅταν ἤθελε νὰ ἔμπῃ ὁ Βελισσάριος εἰς τὴν Πόλιν, ὥρισε καὶ ἐσόλισαν τὰ σπήτιά των καὶ τὰ ἐργαστήρια καὶ ταῖς σβάταις οἱ Πολῖται καὶ ἐλαμπροφόρεσαν. Καὶ ὡσὰν ἤρχετο ὁ Βελισσάριος εἰς τὸν βασιλέα, εἶχε καὶ Γελίμερ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ δεμένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασε καὶ ἐπροσκύνησε τὸν βασιλέα, ἐφόρεσεν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σέφανον πολύτιμον, καὶ ὥρισε καὶ νέαν χαραγὴν, ἥγουσαν μονέδα, χρυσὴν καὶ ἀργυρὴν καὶ χαλκινὴν καὶ σιδηράν· καὶ εἰς τὸ ἓνα μέρος τῆς χαραγῆς ἐκείνων τῶν φλουρίων καὶ τῶν ἐπιλοίπων ἔκαμαν τὸν βασιλέα, καὶ ἡ ἐπιγραφὴ αὐτῆς ἔλεγεν « Ἰουστινιανὸς ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων », εἰς δὲ τὸ ἄλλο μέρος ἔκαμε τὸν Βελισσάριον ἄρματωμένον, καὶ ἡ ἐπιγραφὴ αὐτοῦ ἔλεγε « Βελισσάριος » ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων ». Περάσωντας δὲ ὀλίγος καιρὸς, ἔλαβαν οἱ Γότθοι τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην, καὶ μαθὼν τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἔστειλε τὸν Βελισσάριον, καὶ ἐπολέμησεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐνίκησε καὶ ἔπιασε τὸν Ῥῆγα ζωντανόν, ὁ ὁποῖος ἦτον μέγας καὶ θαυμαστὸς εἰς τὴν ἀνδρίαν καὶ εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἔβαλέ του εἰς τὰ χέρια καὶ ποδάρια τὰ σίδερα, καὶ τὴν Ῥώμην

ἐλευθέρωσεν ἀπ' αὐτῶν. Τὸν δὲ βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἔσωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ἀκούσατε τὴν ὑπόθεσιν· ὁ βασιλεὺς ὥρισε καὶ ἔγινεν Ἱπποδρόμιον, καὶ ἐσυνάχθη ὁ Λαὸς ὅλος καὶ ἔκαμαν χαραῖς πολλαῖς μετὰ διαφόρων παιγνιδίων, καὶ ἐκεῖ εἰς ταῖς χαραῖς ἔκαμεν ὁ Λαὸς σάσιν καὶ ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ βασιλέως νὰ τὸν φονεύσουν, νὰ κάμουν βασιλέα ἕναν ἀπὸ τοὺς Ἄρχοντας Πατρίκιον, συγγενῇ Ἀναστασίου τοῦ βασιλέως, τὸν ὁποῖον εὐφήμισαν διὰ βασιλέα. Ὁ Βελισσάριος δὲ εὐρέθη εἰς τὸ σπήτιον αὐτοῦ, καὶ μαθὼν τοῦτο ἐν τῷ ἅμα ἔδραμεν εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον, καὶ εὐρὼν τὸν Λαὸν ἡγριωμένον ὥσπερ θηρία ἄγρια κατὰ τοῦ βασιλέως, ἐκινήθη καὶ ἐσέβη εἰς τὸ μέσον, ὡς λέων θρασυκάρδιος, καὶ ἐκατέσφαξε πολλοὺς καὶ κατεδίωξε, καὶ τοῦτοι, ὡς εἶδαν τὸν Βελισσάριον, ἐφοβήθησαν πολλὰ καὶ ἔφυγαν καὶ διεσκορπίσθησαν, καὶ ἐλυτρώθη ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸν θάνατον· τοῦτο ἦτον τὸ πλεον ἐπαινετώτερον τοῦ Βελισσαρίου ἀπὸ ὅλαις ταῖς νίκαις ὅπου ἔκαμε, καὶ παρὰ πάντων εὐφημίσθη καὶ μεγάλως ἐπαινέθη. Ὅμως ὁ ἐχθρὸς τοῦ καλοῦ καὶ τῶν ἀγαθῶν, ὁ Διάβολος ἔβαλε πικρὸν φθόνον εἰς μερικῶν ἀνθρώπων καρδίας, καὶ ἐφθόνησάν τον καὶ ἐσυκοφάντησαν καὶ ἐπαρέδωκάν τον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγύμνωσεν αὐτὸν ἀπὸ πάσης τιμῆς καὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ, καὶ ἔκαμεν αὐτὸν ὡς αἰχμάλωτον· καὶ ἦλθεν εἰς μεγάλην ταλαιπωρίαν καὶ πτωχείαν ὅπου τὸν ἐτύφλωσαν ἀδίκως, καὶ τόσον τὸν ἐκατήντησεν ὁ τροχὸς τοῦ χρόνου, ὅτι ἐκράτειεν εἰς τὸ χέρι του ξύλινον καυχί, καὶ ἐζήτα ἐλεημοσύνην καὶ ἐπεθύμει νὰ χορτάσῃ ψωμί, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐκαθέζετο γυμνὸς καὶ ταλαίπωρος ἔλεγε· « ὅτε τοῦ Βελισσαρίου ἐλεημοσύνην, τὸν ὁποῖον ὁ φθόνος ἐταπείνωσε », καὶ οὕτως ἀπέθανεν ἐν πτωχείᾳ καὶ ταλαιπωρίᾳ. Τῷ δὲ ιε. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ὁ Δαβὶδ, ὁ τῶν Ἀξιουμιτῶν βασιλεὺς, βουλόμενος νὰ πολεμήσῃ μετὰ Δαμιανοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Ἑβραίων,

διατί ἀπέκτεινεν ὁ αὐτὸς Δαμιανὸς πολλοὺς Χριστιανοὺς πραγ-
 ματευτάς, ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ ὅτι νὰ τοῦ βοηθήσῃ νὰ νικήσῃ τὸν
 Δαμιανὸν, καὶ νὰ γένῃ Χριστιανός· καὶ πολέμου γενομένου, τῇ
 τοῦ Θεοῦ συνεργείᾳ, ἐνίκησε τοὺς Ἑβραίους, καὶ ἔπιασε ζων-
 τανὸν τὸν Δαμιανὸν τὸν βασιλέα, καὶ τὸ Κάστρον αὐτοῦ καὶ
 τὸ βασίλειον ἔλαβε καὶ εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ. Τότε ὡς ἐνίκησεν,
 ἔπεμψε πρὸς τὸν βασιλέα Ἰουστινιανὸν νὰ τοῦ πέμψῃ Ἐπισκόπους
 καὶ Κληρικοὺς, καὶ οὕτως ἀπέστειλε, καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ
 ὅλος ὁ τόπος αὐτοῦ, καὶ ἐβαπτίσθησαν καὶ ἔγιναν Χριστιανοὶ
 εὐσεβεῖς καὶ Ὁρθόδοξοι. Τῷ δὲ ις'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας
 ἐπληρώθη καὶ ἡ χάλκινη κολώνα, ἡ λεγομένη τοῦ Αὐγουσεῶνος,
 καὶ ἤφεραν τὴν σήλην τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ τὸν ἔβαλαν ἀπάνω
 καβαλάρην, καὶ ἐκράτειεν εἰς τὸ ζερβὸν χέρι μῆλον σρογγυλόν,
 σημεῖον ὅτι ὥρισεν ὅλην τὴν Οἰκουμένην, καὶ τὴν δεξιὰν
 χεῖρα τὴν εἶχε συκωμένην ἀπάνω, ἡ ὁποία ἔδειχνεν ὅτι ὥριζε
 καὶ τοὺς Πέρσας καὶ ἔλεγε, σταθῆτε καὶ μηδὲν ἔλθετε εἰς
 τὸν τόπον τῶν Ῥωμαίων, ἡ ὁποία κολώνα λέγεται καὶ ἕως τὴν
 σήμερον χαλκῇ, καὶ τούτῃ εἶναι ὅπου ὀνομάζεται τοῦ Αὐγου-
 σεῶνος. Τῷ δὲ ιη'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας εὐγῆκεν ἡ
 θάλασσα ἔξω εἰς τὴν Θράκην μίλια τέσσαρα, καὶ ἐσκέπασεν
 αὐτὴν ἕως εἰς τὴν Διονυσίου Πόλιν καὶ εἰς τὸ Ἀφροδίσιον,
 καὶ ἐπνίγησαν πολλοὶ ἄνθρωποι, καὶ πάλιν τοῦ Θεοῦ τῷ προ-
 σάγματι ἦλθεν ἡ θάλασσα εἰς τὸν τόπον τῆς. Τῷ δὲ ιθ'. χρόνῳ
 τῆς αὐτοῦ Βασιλείας ἔλειψε σιτάρι καὶ κρασί ἀπὸ τὴν Πόλιν,
 καὶ ἔγινε πολὺς χειμὼν καὶ μετασάλευσις τοῦ Πάσχα, ἤγουν
 μετάθεσις, καὶ ἔκαμεν ὁ Λαὸς ἀποκρέαν Φευρουαρίου θ'. , ὃ δὲ
 Βασιλεὺς ὥρισεν, ὅτι τὴν ἄλλην ἐβδομάδα ἐμπρὸς ἀπὸ ταῖς θ'.
 τοῦ Φευρουαρίου νὰ πουλήσουν κρέας οἱ κρεωπῶλοι, διότι
 ψωμί δὲν εὐρίσκετο, καὶ οὕτως ἔφεραν τὰ κρέη καὶ τὰ ἔκοψαν,
 ἀμὴ κἄνεις δὲν ἠγόρασε, διότι δὲν ἔτρωγαν. Καὶ τὸ Πάσχα ἔγινε
 καθὼς

καθὼς ὥρισεν ὁ βασιλεύς. Τῷ δὲ κ'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας ἀπέθανεν ἡ Βασίλισσα Θεοδώρα εὐσεβῶς. Τῷ δὲ κβ'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας ἔγιναν ὑπὲρ φύσιν βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ, καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι ἐκεῖ ὅπου ἐκάθηντο ἔπαθαν βλάβην. Τῷ δὲ κγ'. χρόνῳ, ἦλθεν Ἀποκρισιάριος ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ ὁποῖος ἔφερεν ἕνα ἐλέφαντα μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τὴν νύκτα ἐκεῖ ὅπου ἦτον δεμένος ὁ ἐλέφας εἰς τὸν σταῦλον, ἔκοψε ταῖς ἄλυσες καὶ εὐγῆκεν ἔξω καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἄλλους ἐλάβωσε. Καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ, Μηνὶ Ἰουλίῳ, ἐσυνάχθη ὁ Λαὸς καὶ ἔγινε ρέντα τῶν ἀλόγων, καὶ ἐμάλωσαν ἀνάμεσόν τους, καὶ πολλοὶ ἐσφάγησαν καὶ ἀπέθαναν, καὶ σπήτια καὶ ἐργασήρια πολλὰ διηρπάγησαν. Τῷ δὲ κδ'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας, ἐν τῇ πόλει τῆς Βότρυος ἦτον ἕνα βουνὸν πλησίον τῆς θαλάσσης, καὶ ἔγινεν ἐκ Θεοῦ, ὅτι ἐκόπη τὸ βουνὸν καὶ ἔπεσε μέσα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔκαμε λιμιῶνα· ἔφυγε δὲ ἡ θάλασσα εἰς τὸ πέλαγος μίλι ἕνα, καὶ πάλιν ἦλθεν εἰς τὸν τόπον τῆς. Τῷ δὲ κέ. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας ἔγινεν ἡ Ἀγία καὶ Οἰκουμενικὴ ἐ. Συνόδος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· ἀπέρασαν δὲ ἀπὸ τὴν πρώτην Σύνοδον χρόνοι ρβ', καὶ ἐσυνάχθησαν Πατέρες ρξέ. κατὰ τοῦ Ὠριγένους ὁ ὁποῖος ἔλεγεν, ὅτι εἶναι τέλος τῆς Κολάσεως, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὸν καὶ τοὺς ὁμόφρονάς αὐτοῦ. Τῷ δὲ κζ'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐγίνη σεισμὸς μέγας, καὶ πολλαὶ Ἐκκλησίαι καὶ σπήτια καὶ τείχη τῆς χρυσῆς πόρτας, καὶ ἡ δεξιὰ χεῖρα τοῦ Ἀνδριάντος ἔπεσαν, καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπέθαναν. Τοῦτος ὁ σεισμὸς ἐγίνη εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, καὶ ἔγινε φθορὰ πολλή, καὶ εἰς τὴν Αῤαβίαν καὶ Παλαιστίνην καὶ Μεσοποταμίαν καὶ Ἀντιόχειαν ἠφανίσθησαν Κάσρη καὶ Χῶραι πολλαί, καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι καὶ ἄλογα· καὶ ἡ θάλασσα ἔδραμεν ἔξω μίλια δύο, καὶ πολλὰ καράβια ἐπνίγησαν, καὶ ἐκράτειεν ὁ σεισμὸς ἡμέρας μ'. Τῷ δὲ κθ'.

χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας, εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Παλαι-
 σίνης, οἱ Σαμαρεῖται καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἐσυμφώνησαν κατὰ τῶν
 Χριστιανῶν, καὶ πολλοὺς ἔσφαξαν, καὶ τὰ ροῦχα αὐτῶν ἔλα-
 βαν· καὶ ὡς τὸ ἤκουσεν ὁ Βασιλεὺς, ἀπέστειλεν ἕνα ἄξιον
 ἄνδρα, ὀνόματι Ἀδάμαντα, καὶ ἄλλους ἀπεκεφάλισεν, ἄλλους
 ἐξώρισεν, ἄλλους ἐφούρκισε, καὶ τέλος ὅλους τοὺς ἐξωλό-
 θρευσεν. Καὶ τῷ λά. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας ἔγιναν πάλιν
 σεισμοὶ φοβεροὶ, ὥστε ἔπεσαν τὰ δύο τείχη τῆς Πόλεως τὰ τῆς
 Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως· καὶ πολλαὶ Ἐκκλησίαι, καὶ σπήτια
 ἔπεσαν ἕως ἐδάφους, καὶ τὰ Προάστεια καὶ τὸ Ρήγιον, ὥστε
 πλέον δὲν τὰ ἐγνώριζαν ἀπὸ τοῦ ἀφανισμοῦ· καὶ τοῦτος ὁ
 σεισμὸς ἐγένη εἰς ἄλλους τόπους τόσον μέγας, ὅτι οὐδένας
 ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἐν Συμῇ ποτὲ τὸν φοβερόν
 ἐκεῖνον σεισμόν· ἡ γῆ ἐσειέτο ἡμέρας ἰ. νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ
 βλέπων οὕτως ὁ Βασιλεὺς ἐλυπεῖτο μεγάλως, καὶ εἰς τὴν ἑορτὴν
 τῶν Χριστοῦ Γέννων, καὶ τῶν Ἀγίων Θεοφανείων, ὑπῆγεν εἰς
 τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν χωρὶς σέμμα Βασιλικόν, καὶ ἐκεῖνα
 ὅπου ἐξωδιάζοντο ὑπὸ τῆς Βασιλείας εἰς ταῖς χαραῖς ὅπου
 ἔκαμναν τὸ δωδεκάήμερον, ἀπὸ τὴν πολλήν του λύπην, δὲν τὰ
 ἔκαμε, μόνον ἐκείνην τὴν ἔξοδον ὅπου ἔμελλε νὰ ἐξοδιάσῃ, τὴν
 ἔδωκε τῶν πτωχῶν. Τὸν δὲ Φεβρουάριον Μῆνα εἰς τὴν Κων-
 σταντινούπολιν ἔγινε θανατικὸν πολὺ καὶ μέγα, καὶ τὸ περισ-
 σότερον οἱ νέοι ἀπέθνησκαν, καὶ τόσος λαὸς ἀπέθανεν, ὅτι
 ἄφηνάν τοὺς ἄταφους ἡμέρας τρεῖς, ὅπου δὲν ἔσωναν τὰ
 κραβδάτια τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Μοναστηρίων νὰ τοὺς εὐ-
 γάνουν. Καὶ ὡσὰν εἶδεν ὁ Βασιλεὺς οὕτως, ὥρισε καὶ ἔκαμαν
 χίλια κραβδάτια, καὶ πάλιν δὲν ἔσωσαν νὰ τοὺς εὐγάνουν· τότε
 πάλιν ὥρισε καὶ ἡντρέπισαν ἀμάξια, καὶ μύρια ἄλογα, καὶ
 ἔσυρναν τοὺς ἀπεθαμμένους· καὶ οἱ ζωντανοὶ δὲν ἔσωσαν νὰ
 θάπτουν τοὺς ἀποθαμμένους, μόνον τοὺς ἄφηναν ἀπὸ ἑξ ἡμέρας

ἄταφους, καὶ ἄλλους ἑρρίκταν εἰς τὸν αἰγιαλὸν· καὶ ἐβρώμησεν ὁ Κόσμος, καὶ ἦτον μεγάλη καταδίκη εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ οὐχὶ μόνον μὲ κραββάτια καὶ μὲ ἀμάξια εὗγαναν τοὺς ἀπεθαμένους, ἀμὴ καὶ μὲ περάματα, καὶ ὅλα ἐγέμιζαν, καὶ πάλιν ἀπὸ τὸ πλῆθος ἔμεναν ἄνθρωποι ἄταφοι· ἐκράτησε δὲ τούτῃ ἡ Θεϊκὴ ὀργὴ Μῆνας β'. τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον, ἔγιναν δὲ τότε καὶ πολλαὶ ἀστραπαὶ καὶ βρονταί, ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπέθαναν. Τῷ δὲ λά. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας πάλιν ἐγένετο δεύτερον θανατικὸν, οὐχὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τοῦ πρώτου, καὶ ἐκράτει μῆνας δ'. Τῷ δὲ λδ'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας, ἠκούσθη καὶ ἐκηρύχθη εἰς ὅλην τὴν Πόλιν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἀπέθανε, διότι τὸν ἐπόνει τὸ κεφάλι τόσον ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ ἰδῇ κανένα ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν πολὺν πόνον τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἔγινε μεγάλη ταραχὴ εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἄρπαγὴ εἰς τὰ ἐργαστήρια, καὶ εἰς τὰ μαγγιπεῖα· καὶ μαθὼν ὁ Βασιλεὺς ἐλυπήθη πολλά, καὶ διὰ νὰ παύσῃ τὴν ταραχὴν τοῦ Λαοῦ, ὥρισε τὸν Ἐπαρχον καὶ ἀναψαν εἰς τὴν Πόλιν φωτίαις, μεγάλαις λαμπάδες, λέγωντας πῶς ὑγίανεν ὁ Βασιλεὺς. Ὁ δὲ Λαὸς ἰδὼν τοῦτο, ἔπαυσαν ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ ἄρπαγὴν, καὶ εἰρήνευσαν. Τῷ δὲ λζ'. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας ἐπίασε φωτιά εἰς τὸν Ξενῶνα τοῦ Σαμψῶν, καὶ ἐκάη τελείως, ὁμοίως καὶ τὰ ἔμπροσθεν τοῦ Ρουφίνου σπήτια, καὶ τὸ Μεσίαυλον τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, τὸ λεγόμενον Γαρσονοσάσιον, καὶ τὰ δύο Ἀσκητήρια πλησίον τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, καὶ περὶ τοῦ Νάρθηκος, ὅτι ἔκαψε καὶ αὐτόν. Τῷ δὲ λη. χρόνῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείας, Εὐτύχιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καθάρεθη, καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὴν Ἀμασεῖαν, καὶ ἔγινε Πατριάρχης Ἰωάννης ὁ ἀπὸ Σχολασικῶν, καὶ ἡ αἰτία ἦτον, ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ὁμοφωνήσῃ εἰς τοῦ βασιλέως τὴν αἵρεσιν περὶ φθαρτοῦ. Εἰς τὰς ἡμέρας δὲ τούτου τοῦ Βασιλέως, δύο Μοναχοὶ ἔφεραν τὰ σκουλήκια τοῦ μεταξίου ἀπὸ τὴν Συρίαν εἰς τὴν Κωνσταν-

τινούπολιν , ὅπου προτύτερα δὲν τὰ ἤξευρε κἀνείς πῶς γίνονται , καὶ ἀπὸ τότε ἐφάνησαν καὶ ἐπλάτυναν καὶ ἔγιναν εἰς τὸν Κόσμον. Τοῦτος ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔκτισε μόνον τὴν περίφημον Ἀγίαν Σοφίαν , ἀμὴ καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ μεγάλας, τὴν μίαν εἰς τὴν Πατρίδα του , τὴν Ὀχρίδα, τὴν ἄλλην εἰς τὴν Λευκοσίαν τῆς Κύπρου , καὶ εἶναι καὶ αἱ δύο αὗται μεγάλαι καὶ ὠραῖαι· ἔκτισε καὶ εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος, καὶ ἄλλα πολλὰ Μοναστήρια , καὶ Ἐκκλησίας. Εἰς τὸν καιρὸν δὲ τῆς βασιλείας τούτου τοῦ Βασιλέως ἦτον καὶ τὸ θαυμαστὸν θαρίον τῆς θαλάσσης, τὸ ὁποῖον πολλὰ καράδια μεγάλα καὶ δυνατὰ ἠφάνισε τελείως· καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκατέτρεχε δελφίνους νὰ τοὺς φάγῃ, καὶ οἱ δελφῖνες ἔφευγαν καὶ ἤλθαν εἰς τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν γῆν, τὸ δὲ θαρίον ἤρχετο μετὰ θυμοῦ πολλοῦ εἰς τοὺς δελφίνους, καὶ ὡς ἤλθεν εἰς τὴν ἄκρην τῆς θαλάσσης, ὅπου ἦσαν οἱ δελφῖνοι, ἤυρεν ὀλίγα νερά, καὶ ἐκάθισε δυνατὰ ἐκεῖ, τόσον ὅτι οὔτε ὀμπρὸς, οὔτε ὀπίσω ἠμπόρειε νὰ ὑπάγῃ· οἱ δὲ ἄνθρωποι, ὡς εἶδαν τὸ θαρίον ὅτι ἐκάθισεν, ἔδραμαν μὲ τζεκούρια καὶ μὲ ἄλλα ἄρματα δυνατὰ, καὶ ἐσκότωσαν τὸ φοβερώτατον ἐκεῖνο θαρίον· τότε ἔδεσαν αὐτὸ μὲ τέχνην μὲ σχοινία δυνατὰ, καὶ τὸ ἔσυραν εἰς τὴν γῆν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς, εἰς τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, ἐκίνησε δόγμα, τὸ περὶ φθάρτου καὶ ἀφθάρτου, καὶ ὁρισμὸν ἔπεμψε πανταχοῦ καὶ ἔγραφεν, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὶν νὰ λάβῃ θάνατον ἦτον ἀφθαρτον, καὶ ἔλεγε ψεύματα· ἀμὴ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου πρὶν νὰ λάβῃ θάνατον εἰς τὸν Σταυρὸν ἦτον φθαρτὸν, ὥσπερ ἀνθρώπου, μετὰ δὲ τὴν Ἀνάστασιν ἔγινεν ἀφθαρτον. Καὶ διὰ νὰ πέσῃ εἰς αὐτὸ τὸ δόγμα νὰ βλασφημῇ, ἔγινε ξένος τῆς εὐσεβείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπέθανε.

ΜΥΘΟΣ Α.

Περὶ τοῦ Χάους, ὅπου μετεβλήθη εἰς τὰ τέσσαρα
Στοιχεῖα (1).

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ Χάος κατὰ τὸν Ἡσίοδον εἰς τὸ περὶ Θεογονίας, ἦτον ἓνας κυκεῶν, καὶ μία σύγχυσις, καὶ ἓνας ἀνακατωμὸς ὅλων τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια μετὰ ταῦτα ἐχωρίσθησαν εἰς τὴν τάξιν, ὅπου ἔχουσι καὶ τώρα· τὸ μὲν πῦρ καὶ ὁ ἀήρ, ὡς ἐλαφρότερα τῶν ἄλλων σωμάτων, ἔλαβον τὴν θέσιν των εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ παντός, ἡ δὲ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ, ὡς βαρύτερα, εἰς τὸ κατώτερον.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

ΠΡΟΤΟΥ νὰ γίνη ἡ Γῆ καὶ ἡ Θάλασσα, προτοῦ νὰ γίνη ὁ τὸ Πᾶν καλύπτων Οὐρανός, ἡ Φύσις τοῦ Παντός εἶχε μόνην μίαν μορφήν, καὶ δὲν ἦτον ἄλλο τι, εἰμὴ ἓνας σωρὸς ἀνείδεος, ἐν μῖγμα, τὸ ὁποῖον, μ' ὅλον ὅπου περιεῖχεν ὅλας τὰς ἀρχὰς τῶν πραγμάτων, δὲν ἐδύνατο ὅμως νὰ βλαστήσῃ ἐξ αὐτοῦ τίποτες. Ὁ ἐκλαμπρὸς ὀφθαλμὸς τοῦ Ἡλίου, ὅπου δίδει τὸ φῶς εἰς τὸν Κόσμον, καὶ ἡ Σελήνη ἡ συχνάκις μεταβαλλομένη δὲν ἦσαν τότε. Ἡ Γῆ, ἐπερειδομένη εἰς τὸν ἑαυτὸν της, ἐσείετο, καὶ ἐσαλεύετο ἀπὸ τὸ ἰδίόν της βάρος, χωρὶς νὰ κρέμαται εἰς τὸν αέρα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τώρα περικυκλῶνεται. Ἡ Θάλασσα δὲν εἶχεν ἀπλώσῃ τὰς ἀγκάλας της, διὰ νὰ ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ περιτριγυρίσῃ τόσον μεγάλα μέρη τῆς Γῆς, ἀλλ' ὅπου ἦτον γῆ, ἐκεῖ εὕρίσκετο καὶ ἀήρ, καὶ ὕδωρ. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν

---

(1) Ἐκ τῶν μεταμορφώσεων Π. Ὀβιδίου Νάζωνος, παραφρ. εἰς τὸ ἀπλοῦν, Ἐνετ. 1798, παρὰ Νικολάω Γλυκεῖ.

τρόπον ἢ Γῆ δὲν εἶχε καμμίαν σερεότητα, τὸ ὕδωρ ἦτον ἀκίνητον, καὶ ὁ ἀήρ ἦτον ἀκάθαρτος καὶ ἀδιαφανής, καὶ ἐνὶ λόγῳ κανένα πρᾶγμα δὲν εἶχε μορφήν. Κάθε πρᾶγμα ἐγένετο ἐμπόδιον εἰς τὸ ἄλλο, ἐπειδὴ εἰς ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα ἐμάχετο τὸ θερμὸν μὲ τὴν ψυχρότητα, τὸ ξηρὸν μὲ τὴν ὑγρότητα, καὶ τὰ ὑγρότερα ἐμάχοντο μὲ τὰ ξηρότερα, καὶ ἔττι ἐλάμβανον αἰτίαν καὶ τὰ ἐλαφρότερα νὰ φιλονεικοῦν μὲ τὰ βαρύτερα. Ὁ Θεὸς ὅμως, ὁ κύριος τῆς Φύσεως, κατέπαυσεν αὐτὰς τὰς διαφοράς, ξεχωρίζοντας τὸν Οὐρανὸν ἀπὸ τὴν γῆν, τὴν δὲ γῆν ἀπὸ τὰ ὕδατα, καὶ τὸν ἀέρα ἀπὸ τὸν αἰθέρα, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ λεπτότατον, καὶ καθαρώτατον μέρος τοῦ ἀέρος.

Ἀφ' οὗ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα ἐξεχωρίσθησαν, εὐγαίνοντα ἀπὸ τὸ σκότος καὶ τὴν σύγχυσιν, εἰς τὴν ὁποίαν πρότερον εὐρίσκοντο καταβεβυθισμένα, ἐβάλθησαν καθ' ἓνα ξεχωριστά· εἶχον ὅμως ἀνάμεσόν τους κοινωνίαν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτὰ φιλίαν καὶ εἰρήνην. Τὸ πῦρ λοιπὸν, ὄντας φυσικᾶ ἐλαφρότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα σώματα, ἐξεχωρίσθη νὰ ἴσεται εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ παντός· ὁ ἀήρ, ὡς μετὰ τὸ πῦρ ἐλαφρότερος τῶν ἄλλων σωμάτων, διετάχθη νὰ σέκηται ὑποκάτω εἰς τὸ πῦρ· ἡ δὲ γῆ, ὡς τραχυτέρα καὶ βαρυτέρα, ἐστάθη εἰς τὸ κατώτατον μέρος, ὅπου ἡ ἰδιότης τῆς βαρύτητος τὴν ἐσαμάτησε, καὶ τὸ ὕδωρ περιεχύθη εἰς τὸ σκληρὸν καὶ ἀκίνητον στοιχεῖον, τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν κατὰ τινὰ τρόπον τὴν περιέζωσεν.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

ΕΣΤΟΧΑΣΘΗΝ κατ' ἀρχάς, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσω διὰ τὸ Χάος, ἐπειδὴ καὶ ὁ σκοπὸς τῶν Ἀλληγοριῶν τούτων εἶναι ἡ ἐξήγησις τῶν Μύθων, καὶ τοῦτο τὸ μέρος τῶν Μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου, ὅπου ἀναγινώσκεται μία τόσο ἐύμορφη περιγραφή τῆς πλάσεως τοῦ

Κόσμου, δὲν πρέπει νὰ συναριθμηθῇ μὲ τοὺς Μύθους. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, ἐὰν τὸ Χάος, ὡς τινὲς ἐπίστευσαν, πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὡς τὸ Μηδέν, αὕτη ἡ διήγησις, ὅπου ἡμεῖς εὐρίσκομεν εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς βίβλου, δὲν εἶναι ἓνας Μῦθος, ἀλλὰ μάλλον, μετὰ Θεόν, ἢ πλεον παλαιὰ ἀλήθεια· εἶναι δὲ πολλὰ πιθανὸν ὅτι καὶ ὁ Οὔιδιος τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχε, διατὶ ἀλλέως πῶς ἤμποροῦσε νὰ ὀνομάσῃ μεταμόρφωσιν ἐκεῖνο ὅπου ἦτον μόνον χωρισμός, καὶ μεταποίησις, καὶ ὄχι μεταβολὴ τῆς φύσεως; πρὸς τούτοις ἀνίσως, κατὰ τὸν Ἡσίοδον, τὸ Χάος ἦτον ἐν μίγμα διαφόρων πραγμάτων, ἤμποροῦμεν μετὰ λόγου νὰ εἰπῶμεν πῶς ἔγινε μεταμόρφωσις, εἰς καιρὸν ὅπου δὲν ἔγινε μεταμόρφωσις, ἀλλὰ μόνον μία διαίρεσις, καὶ ἓνας χωρισμός ἐνὸς πράγματος ἀπὸ τὸ ἄλλο; πρέπει λοιπὸν νὰ πιεεύσωμεν ὅτι καὶ ὁ Οὔιδιος μὲ τὴν λέξιν Χάος ἐνοοῦσε τὸ Μηδέν· τὸ αἶτιον δὲ, ὅπου τὸν ἔκαμε νὰ τὸ ὀνομάσῃ μεταμόρφωσιν, δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ τὸ νὰ ἐσοχάσθῃ, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, ἡ πλάσις τοῦ Κόσμου, ἤμποροῦσε μὲ δίκαιον τρόπον νὰ ὀνομασθῇ ἓνα ὄν μεταμορφωμένον εἰς ἐκεῖνο ὅπου ὀνομάζομεν τώρα Πᾶν, ἢ Κόσμον. Ἰδοὺ λοιπὸν πόσον θαυμαστὴ καὶ ἀξιέπαινος εἶναι ἡ πρώτη μεταμόρφωσις· καὶ ἐκ τούτου ἤμποροῦμεν εὐκόλως νὰ καταλάβωμεν ὅτι οἱ Ποιηταί, ὅσα ἐλάλησαν διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Κόσμου, τὰ ἔλαβον ἀπὸ τὴν παλαιάν καὶ ἀληθῆ διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν μερικοὶ ἐδίδαξαν ἀπλῶς, καθὼς τὴν παρεδόθησαν· ἄλλοι δὲ τὴν ἔκρυψαν ὑποκάτω εἰς τὸ σχῆμα τῆς Μυθολογίας, καθὼς ὁ Ὀρφεύς, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Μουσαῖος καὶ ὁ Λῖνος. Εἰς τὰ συγγράμματα Ἰουζίνου τοῦ Φιλοσόφου καὶ Μάρτυρος, καὶ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως, εὐρίσκεται τὸ τοῦ Ὀρφέως περὶ τῆς Θεῆς Μονάδος, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἐξῆς· « εἶναι ἐν ὄν ἀνθύπαρκτον, ἐκ τοῦ ὁποῖου κάθε ἄλλο » ὄν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν του. Αὐτὸ τὸ ὄν εἶναι Κύριος τοῦ ἑαυτοῦ » του καὶ Νόμος, καὶ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα ὄντα ἐξήρτηνται ἀπὸ τὴν » δύναμιν αὐτοῦ τοῦ ὄντος ».

Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ὅλοι οἱ Σοφοὶ ἐγνώρισαν καὶ ὡμολόγησαν ἓνα Θεὸν ποιητὴν τοῦ Παντός, ὅστις εἶναι ἡ αὐτοαλήθεια, καὶ ἄκρα ἀγαθότης· ἓνα Θεὸν ἀγαθοποιόν, καὶ ἐχθρὸν τῶν κακῶν πράξεων· ἓνα Θεὸν, ὅστις διέταξε τὸν Κόσμον μὲ τέτοιον σοφὸν τρόπον, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἤμποροῦσιν εὐκόλως νὰ λάβωσιν ἐξ αὐτοῦ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα των· ἓνα Θεὸν, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν διάκρισιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, καὶ ὅστις τοὺς κακῶς καὶ παρανόμως ζῶντας,

τιμωρεῖ. Πρὸς τούτοις ἀνίσως τὸ Χάος, ἀπὸ τὸ ὅποιον, κατὰ τοὺς Ποιητάς, ἔγινεν ὁ Κόσμος, καὶ τὸ ὅποιον ὑπῆρχε πρὸ αἰώνων, ἐκληφθῇ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἡσιόδου, καὶ ἂν δὲν συμφωνῇ κατὰ πάντα αὐτῇ ἡ γνώμη μὲ τὴν Θείαν Γραφὴν, πλησιάζει ὅμως περισσότερο εἰς τὴν ἀλήθειαν, παρὰ ἐκείνη τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἄλλων Φιλοσόφων ὅπου ἀρνοῦνται τὴν ἀρχὴν τοῦ Κόσμου· καὶ ἀγκαλὰ οἱ Ποιηταὶ δοξάζουσι δύο ἀρχάς τοῦ Κόσμου, Θεὸν δηλαδὴ καὶ Χάος, μ' ὅλον τοῦτο ἐκλαμβάνοντες τὸ Χάος ἀντὶ τοῦ μὴ ὄντος (καθὼς ἀναμφιβόλως καὶ αὐτοὶ τὸ ἐνοοῦσαν) ἢ ἀντὶ τῆς ὕλης, ἐξ ἧς ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε, κατὰ τὴν γνώμην τῶν παλαιῶν σοφῶν καὶ ποιητῶν, δὲν διαφέρει αὐτῇ ἡ γνώμη τόσον πολὺ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Παντός, καὶ τῆς Πλάσεως.

ΜΥΘΟΣ Β΄.

Περὶ τῆς Πλάσεως τοῦ Ἀνθρώπου.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἡ Γῆ, ἡ μήτηρ ὅλων τῶν πραγμάτων, ἐχωρίσθη ἀπὸ τὰ ἄλλα Στοιχεῖα, καὶ ἔπειτα ἐπλάσθη ὁ Ἄνθρωπος, ὅπου ἔπρεπε νὰ εἶναι Κύριός της.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

ΑΦ' οὗ ὁ Θεὸς ἐχώρισε κατὰ μέρος ἐκεῖνα ὅπου πρότερον ἦσαν μεμιγμένα καὶ εἰς μεγάλην σύγχυσιν, καὶ ἔπλασε τὰ μέρη τοῦ Παντός, ἠθέλησε πρῶτον μὲν ἡ Γῆ νὰ λάβῃ ἐν σχῆμα σφαιροειδές, ἔπειτα ἔχυσε τὰς θαλάσσας ἐπάνω τῆς γῆς, προσάζωντάς τας νὰ φουσκώσουν καὶ νὰ θυμῶνουν μὲ τὴν ὁρμὴν τῶν ἀνέμων, καὶ ἐμποδίζοντας αὐτάς ἀπὸ τὸ νὰ ὑπερβαίνουν τὰς ὄχθας των, ἀλλὰ νὰ ζέκωνται μέσα εἰς τὰς

σύνορα, μὲ τὰ ὁποῖα τὰς ἐπεριώρισεν. Ἐπρόσβαξε τὴν γῆν νὰ
 βλαστήσῃ καρποὺς, καὶ εἰς μερικὰ μέρη τὴν ἐσκέπασε μὲ λίμνας
 μεγάλας· ἐπρόσβαξε νὰ τρέχωσιν ἐπάνω της καὶ οἱ ποταμοί,
 ἀπὸ τοὺς ὁποίους μερικοὶ μὲν νὰ χάνωνται, καὶ νὰ καταπί-
 νωνται ἀπὸ τὴν ἰδίαν γῆν, ἄλλοι δὲ νὰ εὐγαίνουσιν εἰς τὴν
 μεγαλωτάτην ἄβυσσον, τὴν Θάλασσαν, ἐλευθερούμενοι ἀπὸ τὰς
 ὄχθας ὅπου τοὺς ἐπεριόριζαν ὡς ἂν εἰς μίαν φυλακὴν. Ἐπρό-
 σβαξε τοὺς κάμπους νὰ ἐκτανθοῦν, καὶ τὰς κοιλάδας νὰ βαθύ-
 νουν, τοὺς λόγκους νὰ γεμίσουν ἀπὸ φυτὰ, καὶ τὰς πέτρας
 καὶ τὰ βουνὰ νὰ ὑψωθοῦν. Καὶ καθὼς ὁ Οὐρανὸς εἶναι διηρη-
 μένος ἀπὸ δύο Ζώνας δεξιὰ, καὶ δύο ἀριστερά, καὶ εἰς τὴν
 μέσσην εἶναι ἄλλη μία πέμπτη Ζώνη θερμότερα ἀπὸ τὰς ἄλλας,
 κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον διαίρεσε καὶ τὴν γῆν, ἥτις εἶναι τὸ
 κέντρον ὅλων αὐτῶν τῶν Κύκλων. Ἄφησε δὲ ἀκατοικήτους,
 τόσον αὐτὸν τὸν μεσαίτατον τόπον διὰ τὴν ὑπερβολικὴν καὺσιν,
 ὅσον καὶ τοὺς δύο ἄλλους, ὅπου εἶναι εἰς τὴν ἄκραν, διὰ τὴν
 μεγάλην ψύχραν. Εἰς τοὺς τόπους δὲ ὅπου εἶναι μετὰξὺ τῶν
 ῥηθέντων δύο, ἐχάρισε ἄκραν συμμετριότητα, συγκιρνῶντας
 τὴν καὺσιν μὲ τὰ ψῦχος, μὲ τέτοιον τρόπον ὅπου ποτὲ τὸ ἓνα
 νὰ μὴν ὑπερβῇ τὸ ἄλλο, διὰ νὰ ἤμπορῇ νὰ καρποφορῇ ἡ γῆ.
 Ὁ ἀήρ, ὅπου εὐρίσκεται εἰς αὐτάς τὰς Ἐπαρχίας, εἶναι μὲν
 ἐλαφρότερος ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἀπὸ τὸ ὕδωρ, βαρύτερος δὲ
 ἀπὸ τὸ πῦρ· καὶ αὐτὸς ὁ τόπος ἐδιορίσθη ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ
 εἶναι ἡ σύναξις τῶν κατεχνιῶν, τῶν συνέφων καὶ τῶν ἀσρο-
 πελεκίων, τὰ ὁποῖα τρομάζουν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς ἐν-
 θυμίζουν πάντοτε, ὅτι εἰς τὸν Οὐρανὸν εἶναι μία ἄφευκτος
 Δικαιοσύνη, ἡ ὁποία θέλει κολάσει αἰωνίως τὰς ἀπιστίας καὶ
 τὰ ἀμαρτήματά των. Ἐπέτρεψε δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀνέμους νὰ περι-
 ἔρχωνται εἰς τὸν ἀέρα, ὅχι ὅμως ἀπροσδιορίζως πανταχοῦ,
 καὶ μὲ παντελῇ ἐλευθερίαν· ἐπειδὴ ἂν τώρα, ὅπου καθένας

μεταχειρίζεται τὴν δύναμίν του ξεχωριστὰ μόνον εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ὅπου κυριεύει, μόλις ἤμποροῦμεν νὰ ἀντισταθῶμεν εἰς αὐτοὺς, ἄραγε δὲν ἤθελαν χαλάσῃ τὸν Κόσμον, ἢ δὲν ἤθελαν τὸν φέρῃ εἰς τὴν πρώτην του ἀκατασασίαν, ἂν εἶχον τὸ ἐλεύθερον νὰ τρέχουν ὅλοι ὁμοῦ πανταχοῦ, καὶ νὰ μεταχειρίζονται τὰς δυνάμεις των ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου; Ὁ Εὐρος λοιπὸν ἐτραδίχθη κατὰ τὴν Ἀνατολὴν, καὶ ἐκεῖ ἐξάπλωσε τὸ Βασιλείον του, εἰς τὴν Περσίαν δηλαδὴ καὶ Ἀραβίαν, καὶ σχεδὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνατολικοὺς τόπους. Ὁ Ζέφυρος ἐκατοίκησεν εἰς τὰ Δυτικὰ μέρη, ἐκεῖ ὅπου ὁ ἥλιος κάθε βράδυ κρύπτεται, καὶ ἐκτίσεν ἐκεῖ τὸ παλάτιόν του, καὶ ἔζησε τὸν θρόνον του. Ὁ δὲ τρομακτικὸς Βορρῆας ἐκυρίευσεν τὴν Σκυθίαν, καὶ ὅλα τὰ Ἀρκτῶα μέρη. Ὁ Νότος δὲ τελευταῖον, ὁ πατὴρ τῆς βροχῆς, ἐστάθη εἰς τὸ ἀντικρυνὸν μέρος τοῦ Βορρῆως, δηλαδὴ εἰς τὴν Μεσημβρίαν. Τὸν δὲ Οὐρανὸν τὸν ἐξέτεινεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ ὑψηλὸν μέρος, σχηματίζωντάς τον ἀπὸ μίαν ὑγείᾳ, ἀβαρῇ καὶ πάσης γήινου ἀκαθαρσίας ἄμοιρον ὕλην. Μόλις ἐβάλθησαν αὐτὰ τὰ σώματα εἰς αὐτὴν τὴν τάξιν, ὅπου εἵπαμεν, καὶ εὐθὺς ἄρχησαν τὰ ἄστρα, τὰ ὅποια πρότερον ἦσαν κεκρυμμένα καὶ μεμιγμένα μὲ τὰ ἄλλα σώματα, νὰ φαίνωνται καὶ νὰ λάμπουσιν εἰς τοὺς Οὐρανοὺς. Διὰ νὰ μὴ μείνῃ δὲ εἰς τὸ πᾶν κενόν μέρος ἀκατοίκητον, οἱ μὲν Θεοὶ κατώκησαν εἰς τὸν Οὐρανὸν, τὰ ὀψάρια ἐτραδίχθησαν εἰς τὰ νερά, ἢ γῇ ἐδέχθη ὅλα τὰ ζῶα, ὅπου τώρα τὴν κατοικοῦσι, καὶ ὁ ἀήρ ὁ ρευσότατος ἐδέχθη τὰ πτηνά.

Εἰς ἀναπλήρωσιν ὅμως τοῦ μεγάλου τούτου Παντός ἔλειπε τὸ σεβασμιώτερον καὶ ὀξύτερον πνεῦμα, ὅπου ἐδύνατο νὰ κυβερνήσῃ τὰ ἄλλα ζῶα. Διὰ νὰ ἔχῃ λοιπὸν αὐτὴν τὴν προϋπόστασιν ἐγένεν ὁ ἄνθρωπος, πλασθεὶς εἴτε ἀπὸ θεῖου σπόρου τοῦ Ποιητοῦ τοῦ Παντός, εἴτε ἀπὸ τὴν γῆν ἢ ὁποία, μὲ τὸ

νὰ ἦτον ἀκόμι πρόσφατος, καὶ πρὸ ὀλίγου εἶχε ξεχωρισθῇ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, εἶχεν ἀκόμι εἰς ἑαυτὴν μερικὰς τιμιωτέρας ἀναθυμιάσεις, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἱκανὴν δύναμιν διὰ νὰ γεννηθῇ ἐξ αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος. Ὁ Προμηθεὺς λοιπὸν ἀνακατώσας μερικὸν χῶμα μὲ νερὸν, ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον καθ' ὁμοίωσιν τῶν Θεῶν, καὶ ὅχι τῶν ἐπιλοίπων ζώων, τῶν ὁποίων ἡ κεφαλὴ κλίνει πρὸς τὴν γῆν, ἀλλὰ μὲ τὸ πρόσωπον ὑψωμένον πρὸς τὸν Οὐρανὸν, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἔχῃ πάντοτε τὸν νοῦν τοῦ προσηλωμένον πρὸς τὸν Ποιητὴν του. Οὕτω λοιπὸν ἡ ἄμορφος καὶ ἀνείδεος γῆ, σῶμα βαρὺ καὶ σκληρὸν οὔσα τὸ πρῶτον, μετεμορφώθη εἰς ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ τὴν κατοικήσῃ καὶ νὰ τὴν ἐξουσιάσῃ.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

Αφ' οὗ ὁ Οὐίδιος ὠμίλησε περὶ τοῦ Παντός τόσον καλὰ, δὲν ἤμπο-
ροῦμεν μετὰ λόγου νὰ εἰπῶμεν πῶς ἐψεύσθη εἰς τὴν πλάσιν τοῦ ἀνθρώπου.
Διὰ τοῦ Προμηθέως δὲν ἐνοοῦσεν ἐκεῖνος ἄλλοτι, παρὰ τὸν ἴδιον Θεόν.
τοῦτο ἐπικυροῦται καὶ διὰ πολλῶν παλαιῶν, οἵτινες Προμηθεά λέ-
γοντες ἐνοοῦσαν ἓνα νοῦν ὅπου προβλέπει τὰ μέλλοντα, καὶ μάλιστα
τὴν σοφὴν Πρόνοιαν μὲ τὴν ὁποίαν διοικοῦνται τὰ πάντα, καὶ αὕτῃ
ἡ λέξις, Προμηθεὺς, σημαίνει τὴν πρόνοιαν καὶ προμήθειαν. Ὁ Ὀρφεύς,
εἰς τὸν ὕμνον τοῦ Κρόνου, ὀνομάζει τὸν Προμηθεά Θεόν, καὶ μάλιστα
τὸν Κρόνον· » ῥέας ἄνερ σεμνὲ Προμηθεῦ. Ἄν λοιπὸν ἐκλάβωμεν τὸν
Προμηθεά ὡς ἓνα νοῦν ὅπου προνοεῖ τὰ πάντα, καὶ τὴν Πρόνοιαν
αὐτὴν, δὲν ἤμπορεῖ αὐτὸς ὁ Νοῦς καὶ ἡ Πρόνοια νὰ εἶναι ἄλλο τί
παρὰ ὁ Θεός. Ἰδοὺ λοιπὸν τί ἐνοεῖ ὁ Οὐίδιος μὲ τὸν Προμηθεά,
ὅπου ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ὅπου τὸν ἔκαμε κατὰ
τὴν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ Κόσμος δὲν εἶναι
αἰδῖος, καὶ ὅτι ἔλαβεν ἀρχὴν, ἠθέλησαν νὰ δεῖξουν τὴν ἀρχὴν του
μὲ τὸν Μῦθον τοῦ Προμηθέως, καὶ λέγουσιν, ὅταν τὸ ὕδωρ καὶ ὁ

ἄηρ καὶ τὸ πῦρ ἐχωρίσθησαν ἀπὸ ἀναμεταξύτων, καὶ ἔλαβε καθ' ἓνα τὸν τόπον του, κατὰ τὴν προσαγὴν τοῦ Θεοῦ, ἡ γῆ, ἡ ὁποῖα ἔμεινεν ἰλώδης καὶ τρυφερά, ἐβλάσησε κάποια μικρὰ δέρματα, τὰ ὁποῖα θερμαινόμενα ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν ζέσιν τοῦ Ἡλίου, καὶ τρεφόμενα τὴν νύκτα ἀπὸ τὴν δροσίαν τῆς Σελήνης, μετεβλήθησαν εἰς πολλότατα εἶδη ζώων. Κατὰ ταύτην τὴν γνώμην ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἀπὸ αὐτὰ τὰ δέρματα, διατὶ ἀφ' οὗ ἠΐξησαν μερικὸν καιρὸν, ἔπαυσαν, καὶ εὐγῆκαν ἄνθρωποι. Τέλος πάντων ἡ γῆ ξηρανθεῖσα τελείως, ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ γεννᾷ ζῶα καὶ ἀνθρώπους, καὶ ἔπειτα τὰ ζῶα καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐγεννήθησαν μετὰ τὰ συνήθη μέσα. Τότε οἱ ἄνθρωποι ἐζοῦσαν ἀπλῶς, καὶ δὲν ἔξευραν οὔτε τὴν γεωργικὴν, οὔτε ἄλλην τινὰ τέχνην· ὡσαύτως δὲν εἶχον οὔτε ἀρρώστιας, οὔτε θάνατον, ἀλλὰ πίπτοντες κατὰ γῆς, καὶ ἀγνοοῦντες τὸ συμβεβηκὸς, οὔτε τί κακὸν ἦτον ἐκεῖνο ὅπου ἡσθάνοντο, ἀπέθνησκον εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔπιπτον.

Ἐζοῦσαν δὲ ὡς τὰ ἄλλα ζῶα μετὰ χόρτα καὶ καρπούς· ἐπολεμοῦσαν μετὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὀλόγυμνοι, μὲν ἔχοντες ἄλλα ὅπλα, παρὰ τὰ χεῖριά των. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐφρόντιζαν διὰ τὸ μέλλον, καὶ δὲν ἐτοίμαζαν τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, ἀπέθνησκον οἱ περισσότεροι τὸν χειμῶνα. Μετὰ ταῦτα κατ' ὀλίγον διδάχθέντες ἀπὸ τὴν πεῖραν, ἀπέφευγον τὰς κακοκαιρίας ὑποκάτω εἰς δένδρα κατεσκαμμένα, καὶ εἰς σπήλαια. Δὲν ἐμεταχειρίζοντο ξεχωριστὴν φωτίαν τὸν χειμῶνα μετὰ τὸ νὰ μὴ τὴν εἶχον συνηθισμένην, ἀλλὰ μόνην ὀλίγην ζέσιν, ὅπου ὁ Ἡλῖος δίδει ἐκεῖνον τὸν καιρὸν. Αὐταὶ δὲ αἱ κακοπάθειαι καὶ ξενοχωρίαι τοὺς ἔκαμναν συνετωτέρους, ἐπειδὴ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐφευρίσκομεν καὶ ἐπινόοῦμεν πολλὰ πράγματα. Οἱ αὐτοὶ Σοφοὶ λέγουσιν ὅτι ἡ φωτία ἐφευρέθη ἀπὸ τὸν Προμηθεά, καὶ δι' αὐτοῦ ἐνοοῦσαν τὸν νοῦν, τὴν σοφίαν καὶ γνῶσιν, θέλοντες μετὰ αὐτὸ νὰ φανερώσουν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι χωρὶς τὴν φωτίαν εἶναι μία νεκρὰ καὶ ἄψυχος γῆ· εἶναι δὲ καὶ ἄλλοι, ὅπου ὠμίλησαν περὶ τοῦ Προμηθεως, ὅμως δὲν φιλοσοφοῦν τόσον ὑψηλὰ ὡς οἱ πρῶτοι. Λέγουσι δὲ ὅτι ὁ Προμηθεὺς ἦτον ἐν μέγα πνεῦμα, ὁ ὁποῖος εὐρίσκωντας τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τότε καιροῦ διεφθαρμένους εἰς τὰ ἥθη, ἀπαιδεύτους καὶ ἀμαθεῖς, τοὺς ἐμετάφερεν ἀπὸ τὴν ἀγρίαν των ζωὴν εἰς τὰ ἐξαίρετα ἥθη, παραδίδωντάς τους τὰς τέχνας καὶ ἐπισημάς αἱ ὁποῖαι, ὡς ἂν ὅπου εἶναι φῶς τοῦ νοῦς, ὠνομάσθησαν καὶ φωτία τοῦ πνεύματος, καὶ ὅτι μετὰ αὐτὴν τὴν φωτίαν ὁ Προμηθεὺς ἐμψύχωσε τοὺς ἀνθρώπους. Τῷ ὄντι τί εἶναι ὁ

ἄνθρωπος χωρὶς φιλοσοφίαν καὶ μάθησιν λόγων; ὅχι ἄλλο εἰ μὴ ἔν
χῶμα, ὅπου ἔχει εἰκόνα ἀνθρώπου, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄνθρωπος.

ΜΥΘΟΣ Γ΄.

Περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν Αἰώνων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀφ' οὗ ἔγενεν ἡ διαίρεσις τῶν Αἰώνων εἰς τέσσαρα, ὁ πρῶτος Αἰὼν
ὠνομάσθη Χρυσοῦς, ὁ δεύτερος Ἀργυροῦς, ὁ τρίτος Χάλκινος, καὶ
ὁ τέταρτος Σιδηροῦς· καὶ τὰ αἷτια τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Ὁ Πρῶτος Αἰὼν τοῦ Παντός ὠνομάσθη Χρυσοῦς, ἐπειδὴ
καὶ εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα οἱ ἄνθρωποι χωρὶς νὰ ἔχουν Κριτὰς,
μήτε νὰ βιάζωνται ἀπὸ Νόμους, ἐξ ἰδίας τῶν προαιρέσεως
ἐφύλαττον πίσιν καὶ δικαιοσύνην, χωρὶς νὰ νομίζουσιν ἄλλο
τὶ καλλιώτερον, εἰμὴ τὴν ἀπλότητα καὶ ἀκακίαν. Κόποι καὶ
φόβοι τότε δὲν ἦσαν, καὶ ἐπειδὴ δὲν εὕρισκοντο κακοὶ ἄνθρωποι,
διὰ τοῦτο δὲν ἦτον ἐπομένως τιμωρίαι, μήτε νόμοι ὅπου νὰ
τὰς διορίζουν. Δὲν ἐφοβοῦντο τότε τὴν παρουσίαν τοῦ Κριτοῦ,
ὦντας ὁ Κόσμος δικαιωμένος, καὶ χωρὶς Κριτοῦ χρεῖαν. Τότε
τὰ μεγάλα δένδρα, ὅπου ὀνομάζονται Πίτυες, δὲν εἶχον κοπῇ,
διὰ νὰ κατασκευασθῶσιν ἐξ αὐτῶν καράβια, μήτε ἀπὸ τὰ
βουνὰ, εἰς τὰ ὅποια ἦτον σολισμός, δὲν εἶχον κατεβῇ ἀκόμι
εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ ἰδοῦν τόπους ἀγνώστους.
Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνον τὸν καιρὸν δὲν ἐγνώριζον ἄλλην γῆν
ἐκτὸς τῆς πατρικῆς τῶν, καὶ αἱ χῶραι ἦσαν ἀπερίφρακτοι, με

τὸ νὰ μὴν εἶχον φόβον νὰ πολεμηθῶσι. Σάλπιγγες, σπαθία καὶ ἄλλα ὅπλα δὲν εὐρίσκοντο, τὰ ὁποῖα ἐν ᾧ διαφυλάττουσι μερικοὺς, ἀφανίζουσι ἄλλους· ἀλλ' ἔχοντες ἀναμεταξύ των εἰρήνην οἱ ἄνθρωποι, ἐξοῦσαν μὲν κάθ' ἡδονήν, χωρὶς νὰ χρεωσθῶν τὴν ἡσυχίαν των εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν ὀπλων. Ἡ γῆ ἐβλαστοῦσε πλουσιοπαρόχως κάθ' ἐκαστὸν πρᾶγμα, χωρὶς νὰ βιασθῇ ἀπὸ τὸ ὑνίον καὶ ἀλέτρι, τὸ ὁποῖον τότε οἱ ἄνθρωποι δὲν τὸ ἐμεταχειρίζοντο, ὄντες εὐχαριστημένοι εἰς ἐκεῖνο ὅπου ἡ γῆ ἐθελουσίως ἐβλαστοῦσεν, ἤγουν εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἐμάζωναν ἀπὸ τὰς βάτους, καὶ εἰς τὸ βαλάνι ὅπου ἐπιπτεν ἀπὸ τὰ δένδρα, καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς καρποὺς ἔκαμναν ἐξαίρετα ξεφαντώματα. Ἡ Ἄνοιξις ἦτον παντοτινὴ, καὶ ἡ ὁροσία τῆς πνοῆς τῶν Ζεφύρων περιέθαλπε τὴν ὠραιότητα τῶν ἀνθῶν τὰ ὁποῖα, χωρὶς νὰ σπαρθῶν ἀπὸ τινος, ἤνθανον. Εὐθὺς ὅπου ἐθέριζον τὸ σιτάρι, ἡ γῆ ἐκ δευτέρου ἐβλαστοῦσεν ἄλλο νέον, χωρὶς νὰ ἐνοχληθῇ ὁ γεωργὸς ὀργόνωντας τὴν γῆν. Πανταχόθεν ἔτρεχον ποταμοὶ πλήρεις γάλακτος καὶ νέκταρος, καὶ τὰ δάση εἶχον δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐφαίνετο νὰ τρέχῃ μέλι.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

ΔΕΝ εἶναι δύσκολον νὰ φανερώσωμεν τὸ νόημα τοῦ Μύθου τούτου, μάλιστα νομίζω νὰ μὴν εἶναι χρεῖα νὰ εἰποῦμεν τίποτε, ἐπειδὴ καὶ εἶναι εὐκόλον νὰ σοχασθῇ καθεὶς ἐκεῖνο, ὅπου ἠθέλαμεν ἡμπορέσθαι νὰ παραστήσωμεν. Τοῦ Μύθου ὁ σκοπὸς εἶναι λοιπὸν νὰ μᾶς διδάξῃ, ὅτι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων πληθυνόμενον, ἐξέπεσε κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὴν πρώτην ἀπλότητα καὶ ἀκακίαν, καὶ τέλος πάντων κατήντησεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐσχάτην φθοράν, ἡ ὁποία ἐξαπλώθη εἰς ὅλα τὰ πράγματα· διότι τοιοῦτον εἶναι τὸ ἰδίωμα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, κάθ' ἐκαστὸν πρᾶγμα τέλειον δηλαδὴ νὰ μὴ σαθῇ πολὺν καιρὸν εἰς τελειότητα,

ὥς λέγει ἓνας ποιητής. Ἐτῆς ἡ πρώτη ἀκακία, μέ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ὡς Θεοί, ἐνικήθη ὀγλίγωρα ἀπὸ τὴν δυναστείαν, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη ἡ κακία κατ' αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου οἱ Ποιηταὶ ἠθέλησαν νὰ φανερώσουν μέ τὴν Μεταμόρφωσιν τῶν Αἰώνων, καὶ αὐτὸ πάντοτε τὸ βλέπομεν, ἂν θέλωμεν νὰ κάμωμεν ὀλίγην ἀναπόλησιν τῶν παρόντων καὶ ἀπερασμένων πραγμάτων. Ὁ πρῶτος λοιπὸν Αἰὼν ὠνομάσθη Χρυσοῦς, διὰ τὴν ἀκακίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἡσυχίαν τῆς ζωῆς των· ἡ εἰρήνη ἐβασίλευεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς εἰς τὸ κέντρον τῆς ἡσυχίας, καὶ δὲν ἐφαίνετο πόλεμος, εἰμὴ μεταξὺ τῶν κυμάτων καὶ τῶν ἀνέμων· ὠνομάσθη δὲ Ἡλικία, ἡ Αἰὼν Χρυσοῦς, διὰ τὴν ὅτι ἡ ἀὴρ ἦτον καθαρώτερος, καὶ ἡ γῆ καρποφορωτέρα, ἢ ἐπειδὴ ἡ Φύσις τότε εἶχε περισσοτέραν δύναμιν, ὡς νεωτέρα ὅπου ἦτον, ἢ ἐπειδὴ ἔλειπον τότε αἱ πολυτέλεια καὶ ἀσωτίαι, τὰς ὁποίας βλέπομεν σήμερον εἰς ὅλα τὰ πράγματα. Βέβαια τὸ περισσότερον μέρος τῶν ἀνθρώπων γνωρίζουν, ἂν καὶ δὲν τὸ μαρτυροῦν, πῶς δὲν ἐχρειάζοντο τίποτες, ἢ τοῦλάχιστον ἓνα ὀλίγον τι, ἂν δὲν ἦσαν ὑπερήφανοι, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ πολυτέλεια καὶ φιλοδοξία, ὅπου τοὺς κάμνει νὰ φαίνωνται μεγάλοι καὶ νὰ λατρεύωνται ὑπὸ πολλῶν, εἶναι ὁ δῆμιος ὅπου τοὺς τιμωρεῖ καὶ παιδεύει, ὅτι ἄφησαν τὴν ἀπλότητα καὶ δὲν ἀγαποῦν ἄλλο εἰμὴ τὴν ἀσωτείαν. Διότι ὅσον καὶ νὰ πασχίσῃ τινάς, δὲν ἔμπορεῖ ποτὲ νὰ εὐχαρισήσῃ τὴν κενοδοξίαν, ἢ ὁποία ὅ,τι λογῆς εἰρήνην καὶ ἂν δείξῃ, πάλιν αὐτὴ τὴν διαλύει· αὐτὴ εἶναι ἓν τέρας πεινασμένον, ὅπου δὲν ἔμπορεῖ τινάς νὰ τὸ χορτάσῃ, εἶναι μία χωνεύτρα βαθυτάτη, ὅπου δὲν ἔμπορεῖ νὰ γεμίσῃ ποτέ.

Καὶ καθόλου νὰ εἰπῶ ὅχι μόνον ὠνομάζετο ἐκεῖνος ὁ εὐτυχὴς καιρὸς, εἰς τὸν ὁποῖον ἐβασίλευεν ἡ ἀκακία, Χρυσοῦς Αἰὼν, ἀλλὰ πρὸς τούτοις οἱ Σοφοὶ ὠνόμασαν καὶ τοὺς τότε αἰθρώπους χρυσοῦς. Δὲν ἠξεύρω καὶ τώρα ἂν ἔμπορουν ὁμοίως οἱ ἄνθρωποι νὰ ὠνομασθῶσι χρυσοί· ὅπως καὶ ἂν εἶναι, ἐγὼ βάνω αὐτοὺς τοὺς ἰδίους κριτάς. Ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ Μῦθος εὐγαλμένος ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Δανιὴλ, καὶ ἀπὸ τὴν περίφημον ἐκείνην εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ὁ Ναβουχοδονόσωρ ὠνειρεύθη, ὅτι εἶχε τὴν κεφαλὴν χρυσήν, τὸ κορμὶ καὶ τὰ χέρια ἀσημένια, τὸ ὑπογάστριον καὶ τὰ μῆρια ἀπὸ χαλκόν, καὶ τὰς κνήμας σιδηράς; Μὲ τὸν χρυσὸν δηλοῦται ἡ πρώτη Μοναρχία τῶν Χαλδαίων. Ἡ δευτέρα, μέ τὸ ἀσῆμι, τὴν ὁποίαν ὁ Κῦρος

ἐθεμελίωσε, μετοικίζωντάς την, ἀπὸ τοὺς Χαλδαίους καὶ Μήδας, εἰς τοὺς Πέρσας. Μὲ τὸ χάλκωμα, ἡ τρίτη, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξερέωσε τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Μακεδονίαν, νικῶντας τοὺς Πέρσας· καὶ μὲ τὸν σίδηρον, ἡ τετάρτη τῶν Ῥωμαίων, ἥτοι Ῥωμάνων, ἡ ὁποία ἐξάθη ἀναμφιβόλως ἡ ἰσχυροτέρα καὶ ἡ πλέον φθοροποιὸς, διὰ τὸν ἀφανισμόν ὁποῦ οἱ πόλεμοι ἐπροξένησαν. Εἶναι λοιπὸν ἀληθές, ὅτι οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι εἶχον μεγαλωτάτην ἐμπορίαν μὲ τοὺς Αἰγυπτίους, ἔμαθον παρ' αὐτῶν τὴν ἱστορίαν τοῦ Δανιὴλ καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ Ναβουχοδονόσορος.

Δὲν ἤξεύρω δὲ ἂν αὐτὸς ὁ Μῦθος τῶν τεσσάρων ἡλικιῶν τοῦ καιροῦ, ἢ τεσσάρων Αἰώνων τοῦ Κόσμου, ἤμποροῦσε νὰ παραβαλθῇ μὲ τὰς τέσσαρας ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου· ἐπειδὴ ἂν τὸ χρυσάφι σημαίνει τὴν ἀκακίαν, καθὼς ὁ Ὀβίδιος θελεῖ νὰ μᾶς βεβαιώσῃ, εἶναι κἀνένα πρᾶγμα μὲ περισσοτέραν ἀκακίαν ἀπὸ τὰ βρέφη; Ὁμοίως ἂν τὸ ἀσῆμι εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ χρυσάφι, δὲν εἶναι καὶ ἡ νεότης ὀλίγον κατωτέρα ἀπὸ τῆς νηπιότητος τὴν καθαρότητα; Καὶ ἂν ὁ χαλκὸς εἶναι περισσότερον διεφθαρμένος ἀπὸ τὸ ἀσῆμι, ποῖος δὲν ἤξεύρει ὅτι ἡ ἡλικία τῶν ἀνδρῶν εἶναι σοβαρωτέρα τῆς νεότητος; Καὶ πάλιν καθὼς τὸ σίδηρον εἶναι τὸ εὐτελέστερον ἀπὸ ὅλα τὰ μέταλλα, καὶ πλέον ὑποκείμενον εἰς τὸ νὰ σκουριάξῃ, οὕτω καὶ τὸ γηρατειὸν εἶναι ἡ ὑστερινὴ ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοῦ θανάτου ὁ πρόδρομος, καὶ κατὰ τινα τρόπον ὁ ἰὸς τῆς ζωῆς.

ΜΥΘΟΣ Δ΄.

Περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν τεσσάρων Καιρῶν τῷ χρόνῳ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ Ζεὺς ἀφ' οὗ ἀπεδίωξε τὸν Κρόνον ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, ἐχώρισε τὸν χρόνον εἰς τέσσαρας Καιροὺς, Χειμῶνα, Καλοκαῖρι, Ἄνοιξιν, καὶ Φθινόπωρον.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

Ἀφ' οὗ ὁ Κρόνος ἐδιώχθη ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, καὶ ἐσφαλίσθη εἰς τὸν Ἄδην, ἐβασίλευσεν εἰς ὅλον τὸ Πᾶν ὁ Ζεὺς, καὶ ἀπὸ τότε

τότε ἄρχισεν ὁ Αἰὼν τοῦ Ἀσημίου, ὢντας κατώτερος ἀπὸ τὸν πρῶτον, καλλιώτερος ὅμως ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον τοῦ Χαλκοῦ. Ὁ Ζεὺς, ὅπου εἰς αὐτὸν τὸν Αἰῶνα ἔγινε κύριος τοῦ Παντός, ἐσυμμετρίασε τὸν καιρὸν, διαμοιράζοντας τὸν χρόνον ὅλον εἰς τέσσαρας καιροὺς, εἰς Χειμῶνα, Καλοκαῖρι, Φθινόπωρον καὶ Ἄνοιξιν· ἀπὸ τὴν ὁποίαν αὐτὴν διαίρεσιν ἔγιναν οἱ τέσσαρες καιροί. Ὅθεν εὐθὺς τότε πρῶτον ἄρχισεν ὁ ἀήρ νὰ ζεσαίνεται ἀπὸ τὰς ὑπερβολικὰς καύσεις, καὶ νὰ φανῇ τότε πρῶτον ὁ πάγος. Οἱ ἄνθρωποι, ὅπου δὲν ἦσαν συνηθισμένοι μὲ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους, ἐζήτουν κατοικίας πρὸς διαφένδουσίν των, καὶ διὰ κατοικίας ἐμεταχειρίζοντο τὰ σπήλαια, ἢ κάποιας χονδράς καὶ πολυκλόνους βάτους, ἢ δένδρα περιπλεγμένα ὡς καλύβαι. Ἀρχισαν νὰ σπεύρουν καὶ σιτάρια εἰς τὰ πρῶτα αὐλάκια ὅπου ἔκαμνε τὸ ἀλέτρι, καὶ τοῦτο ἐπροξενούσεν εἰς τὰ βόδια ἀνασυναγμοὺς, μὲ τὸ νὰ ἔχασαν μὲ τοῦτον τὸν τρόπον τὴν ἐλευθερίαν των. Ὁ Χάλκινος Αἰὼν ἀκολούθησε τὸν Ἀργυροῦν. Τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων ἔγιναν πλέον διεσραμμένα, καὶ ἔδειξαν περισσοτέραν κλίσιν εἰς τὰ ἄρματα, ὅμως δὲν ἦσαν οἱ ἄνθρωποι παντελῶς κακότροποι καὶ μισητοί. Τέλος πάντων ὁ ὑστερινὸς Αἰὼν, ὡς σκληρότερος καὶ πλέον τρομακτικὸς, ὠνομάσθη Σιδηροῦς, καὶ οἱ ἄνθρωποι παρεδόθησαν εὐθὺς εἰς κάθε λογῆς κακίαν· καὶ ἡ μὲν ἐντροπή, ἡ πίσις καὶ ἡ ἀλήθεια ἐφυγαδεύθησαν εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Σιδηροῦ αἰῶνος, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἦλθεν ἡ ἀπάτη, προδοσία, βία καὶ φιλαργυρία. Ὁ ναύτης ἐξάπλωσε τὰ πανία εἰς τὸν ἀέρα ὅπου δὲν εἶχεν ἐγνωρίσῃ ἀκόμι, καὶ τὰ δένδρα, ὅπου εὕρισκοντο τόσον καιρὸν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, γενόμενα καράβια, παρεδόθησαν εἰς τὰς τρικυμίας τῶν ἀγνώστων θαλασσῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἔγιναν, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, καὶ παιγνῆδι καὶ φόρτωμα. Ἀρχισαν πρὸς τούτοις νὰ διορίζουν σύνορα, μοιράζοντες τὴν

γῆν, ὅπου ἦτον πρότῃτερα κοινῇ, ὡς ὁ ἀήρ, καὶ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου. Δὲν εὐχαριστήθησαν δὲ νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν γῆν σιτά-
 ρια καὶ ἄλλα πράγματα ἀναγκαῖα, ἀλλ' ἄρχισαν νὰ γυρεύουν
 ἕως καὶ εἰς τὰ ἐντόσθια της, εὐγάζοντες θησαυροὺς, τὸ θέλ-
 γητρον τῶν ἐπιθυμιῶν μας, καὶ τὸν σπόρον τῶν δυσυχιῶν μας
 καὶ τῆς κακίας, τοὺς ὁποίους θησαυροὺς ἡ γῆ τοὺς εἶχε κεκρυμ-
 μένους εἰς τὰ βαθύτατα μέρη, διὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ
 τὰ κακὰ, ὑπερουῖσά μας τὸν πόθον ὅπου ἔχομεν εἰς αὐτούς.
 Μόλις εὐρέθη ὁ σίδηρος, μόλις ἔλαμψε τὸ χρυσάφι, τὸ ὁποῖον
 εἶναι βλαβερώτερον ἀπὸ τὸν σίδηρον καὶ ἐπικινδυνέστερον, καὶ
 εὐθὺς ἄρχησεν ἡ διχόνοια νὰ φυτρώνῃ, καὶ ὁ πόλεμος νὰ
 βλασῇ, ὁ ὁποῖος μεταχειρίζεται καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο, δη-
 λαδῇ καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὸν σίδηρον, πρὸς φθορὰν τοῦ
 Κόσμου, καὶ τότε τὰ ἄρματα ἐφάνησαν εἰς τὰ αἵματωμένα
 χέρια τῶν φιλοδόξων καὶ τῶν τυράννων. Οὕτως οἱ ἄνθρωποι
 ἔξουν πλέον ἀπὸ ἀρπαγᾶς καὶ κλεψίας· οἱ φίλοι δὲν ἐμπι-
 στεύοντο πλέον τοὺς φίλους των, μήτε ὁ πενθερὸς τὸν γαμ-
 βρόν του, καὶ δὲν ἦτον ἄλλο πράγμα σπανιώτερον ἀπὸ τὴν
 ἁρμονίαν καὶ φιλίαν τῶν ἀδελφῶν. Ὁ ἄνδρας ἐπιβουλεύετο τὴν
 γυναῖκά του, αὕτη δὲ τὸν ἄνδρα της· καὶ αἱ μὲν πενθεραὶ, ὡς
 ἐριννύες, ἥτοι δαίμονες, ἄρχισαν νὰ βάνουν εἰς χρῆσιν τὰ φαρ-
 μάκια, τὰ δὲ πονηρὰ τέκνα, νὰ πάσχουσι νὰ συντέμνουν τὰς
 ἡμέρας τῶν γονέων τους. Σχεδὸν δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν γῆν μήτε
 ἀγάπη, μήτε πίσις, καὶ ἡ Δικαιοσύνη, ἡ ὁποία, μόνη ἀπὸ τοὺς
 Θεοὺς, διέτριβεν ἀκόμι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐπέσρεψεν εἰς
 τὸν Οὐρανὸν, ἀφήνουσα τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν εἶδεν αἵματοπερι-
 χυμένην.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

Ο Μῦθος τοῦτος ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἱστορίαν, ἃν δίδεται πίσις εἰς ἐκεῖνους οἱ ὅποιοι λέγουσιν, ὅτι ὁ Κρόνος ἐξάθη ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὅπου ὠνομάσθη Βασιλεὺς, διὰ τὸν ὅποιον ἄλλοι λέγουσι νὰ ἐβασίλευσεν εἰς ἓνα τόπον, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλον. Οἱ παλαιότεροι ὅμως, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ πιζεύωμεν περισσότερον, λέγουσι νὰ ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ νὰ ἔλαβε πολλὰ παιδιά, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτον καὶ ὁ Ζεὺς, ὁ ὅποιος τὸν ἐδίωξε καὶ ἀπὸ τὸ Βασίλειον, ἀρπάζοντας δυνα-
 σικῶς τὴν ἐξουσίαν· ἀγκαλὰ καὶ ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὁ Κρόνος θελη-
 ματικῶς ἔκαμε παραίτησιν τοῦ θρόνου, μὴν ἠμπορῶντας νὰ τὸν κυβερνήσῃ ἐξ αἰτίας τοῦ γηρατείου του. Ὅπως καὶ ἂν εἶναι, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀπόφασιν νὰ διαλύσωμεν αὐτὴν τὴν διαφορὰν, οὔτε νὰ ἀθωώσω-
 μεν, ἢ νὰ καταδικάσωμεν τὸν Δία. Ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι ὁ Ζεὺς πρῶτος, παρατηρήσας τὰς μεταβολὰς ὅπου κάμνουσιν οἱ τέσσαρες καιροὶ τοῦ χρόνου, τοὺς ἐδιώρισε τὴν περίσθον, ὅπου ὁ καθεὺνας νὰ ἄρχεται καὶ νὰ τελειώνῃ, καὶ αὐτὸ ἐξάθη τὸ αἷτιον τοῦ Μύθου τούτου τῶν τεσσάρων καιρῶν. Προσέτι ἔπλασαν οἱ Ποιηταὶ ὅτι ὁ Κρόνος νὰ ἐκρημ-
 νίσθῃ εἰς τὸν Ἄδην, ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους τοῦ ἀέρος, ὅπου ὑπολαμβάνεται διὰ τὴν ἄβυσσον τοῦ ἄδου. Βέβαια αὐτὸς ὁ Πλανήτης εἶναι ὁ ὑπερινὸς καὶ ὁ πλέον ξέμακρα ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ἡ κίνησις του εἶναι τόσον ἀργοπορινή, ὥστε ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τις ὅτι ἵσταται εἰς ἓνα τόπον ἀκίνητος. Διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ὁ Κρόνος ἐδέσθη μέ ἀλύστους, ὥς ὁ Λουκιανὸς τὸν περιγράφει εἰς τὸ περὶ Ἀστρολογίας σύνταγμά του.

ΜΥΘΟΣ Ε΄.

Περὶ γεννήσεως τῶν Γιγάντων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Οἱ Γίγαντες, γεννημένοι ἀπὸ τὴν γῆν, ἐκήρυξαν πόλεμον κατὰ τοῦ Οὐρανοῦ· ὁ δὲ Ζεὺς, βλέπωντας τὴν αὐθάδειάν των, τοὺς ἐκατασύν-

τριψε μέ τοὺς κεραννοὺς του, καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα αὐτῶν ἔγιναν ἄνθρωποι, ὅχι ὀλιγώτερον κακοὶ ἀπὸ αὐτοῦς.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

ΑΛΛὰ διὰ νὰ μὴν ἤθελεν εἶναι μήτε ὁ Οὐρανὸς ἀσφαλές-
 ρος καὶ ἡσυχότερος ἀπὸ τὴν γῆν, οἱ Γίγαντες, οἱ υἱοὶ τῆς
 γῆς, ἐσοχάσθησαν νὰ τὸν πολεμήσουν, καὶ νὰ ἀρπάξουν τὴν
 Βασιλείαν του. Οὕτω λοιπὸν σωρεύοντες βουνὰ ἐπάνω εἰς βουνὰ,
 διὰ νὰ κάμουν σκάλαν, ὕψωσαν ἓνα σωρὸν, ὅπου κοντὰ ἦτον
 νὰ ἐγγίξουν εἰς τὰ ἄσρα. Ὁ Ζεὺς ὅμως, ὁ κύριος τῶν Θεῶν καὶ
 Βασιλεὺς, ἐν ῥόπῃ ὀφθαλμοῦ, ἐσύντριψε τὸν Ὀλυμπον, τὸ
 βουνὸν τῆς Θετταλίας, μέ ἐν ἀστροπελέκι, ἀναποδογύρισε τὴν
 Ὅσσαν ὅπου εἶχαν βάλη ἐπάνω εἰς τὰ ἄλλα βουνὰ, καὶ αὐτὰ
 τὰ φοβερά συντρίμματα τῶν βουνῶν ἔγιναν τάφοι αὐτῶν τῶν
 αὐθαδῶν ἀνθρώπων. Λέγουσι δὲ ὅτι ἡ Γῆ μεμολυσμένη ἀπὸ τὸ
 αἷμα τῶν φονευμένων τέκνων της (τῶν ὁποίων τὰ μεγάλα
 σώματα ἔμειναν καταπιεσμένα ἀπὸ τὸ ἴδιόν των βάρος) νὰ
 ἐμψύχωσεν ἐκεῖνο τὸ αἷμα, ὅπου ἦτον ἀκόμι ζεσθόν, καὶ τὸ
 μετέπλασεν εἰς ἀνθρωπίνην μορφήν, διὰ νὰ μὴν ἤθελεν ἐξαλειφ-
 θῇ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Μὲ ὅλον τοῦτο καὶ αὕτη ἡ κακίση
 γενεὰ δὲν κατεφρόνησε τοὺς Θεοὺς ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς Προ-
 γόνους της, μέ τὸ νὰ ἄρχησε καὶ αὕτῃ νὰ μεταχειρίζηται τὰς
 τυραννίας καὶ τοὺς φόνους, ὥς ὅπου ὅποιος τοὺς ἤθελεν
 ἰδῇ, βέβαια ἤμποροῦσε νὰ εἰπῇ ὅτι ἀπὸ αἷμα ἦσαν γεννημένοι.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

Αὐτὸς ὁ Μῦθος ἀποδείχνει σαφῶς, ὅτι σκοπὸν ἔχει νὰ μᾶς φα-
 νερῶσῃ διὰ τῶν Γιγάντων τοὺς ἀσεβεῖς καὶ φιλοδόξους ἀπὸ τοὺς
 ὁποίους, οἱ μὲν πρῶτοι πολεμοῦν μέ τὸν Θεόν, οἱ δεύτεροι δὲ, μέ τὰς

γνήνους δυνάμεις τῶν Ἐξουσιασῶν. Ὁ Μακρόβιος νομίζει ὅτι οἱ Γίγαντες ἦσαν ἐν γένος ἀνθρώπων, οἵτινες ἀρνοῦντο τελείως τοὺς Θεοὺς, καὶ ὅπου, μὲ τὴν ἀσέβειάν των, φαίνεται νὰ ἡθέλῃσαν νὰ τοὺς διώξουν ἀπὸ τὸν Οὐρανόν. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ τὸ αὐτὸ εἶναι νὰ θελήσῃ τίς νὰ διώξῃ τὸν Θεὸν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, καὶ νὰ τὸν ἀρνηθῇ. Ἄλλοι δὲ ἐννοοῦν γίγαντας ὅχι μόνον τοὺς φιλοδόξους καὶ ἀσεβεῖς, ἀλλ' ἀπλῶς τοὺς κακοὺς ὅλους, καὶ σχεδὸν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅπου κυριεύονται ἀπὸ τὰ ἀκράτητα πάθη των, καὶ ὅπου κάμνουν κάθε τρόπον νὰ ἐξαλείψουν τὸν ὀρθὸν λόγον, ὅπου ἐναντιώνεται εἰς τὰς τολμηρὰς πράξεις των. Λέγουσι πρὸς τούτοις ὅτι εἶχον ποδάρια ὀφιδίου, διὰ νὰ μᾶς δείξουν ὅτι ἐκεῖνοι ὅπου διὰ τῶν Γιγάντων ἐξεικονίζονται, εἰς ὅλην των τὴν ζωὴν δὲν ἐπεριπάτησαν ποτὲ ὀρθῶς, ἤγουν ὅλοι ἦσαν μεμακρυσμένοι ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς τιμῆς.

Οἱ Φυσικοὶ λέγουσιν ὅτι οἱ Γίγαντες σημαίνουν τοὺς ἀνέμους οἱ ὅποιοι, ὄντες κλεισμένοι εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ζητοῦν πῶς νὰ εὗγουν καὶ νὰ ἐλευθερωθοῦν. Διὰ τοῦτο πολλάκις συντρίβουσι τὰ ὑψηλότατα βουνά, καὶ εὐγαίνουν, καὶ μὲ τὴν βίαν καὶ δυνάμιν των ρίπτουσιν ἕως εἰς τὰ σύνεφα μεγαλώτατα κομμάτια πετρῶν. Ἐγὼ δὲ προλαβὼν ἠρώτησα τὴν ἱατρὸν μου ἂν μοὶ ἐσυγχωροῦσε νὰ ἀναφέρω αὐτὸν τὸν Μῦθον εἰς τὴν σύγχυσιν ὅπου γίνεται εἰς τοὺς χυμοὺς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προξενοῦνται αἱ ἀσθένειαι, λέγωντάς του ὅτι οἱ χυμοὶ, ὅπου ἀποστατοῦσι καὶ χάνουσι τὴν ἀρμονίαν των, ἡμποροῦν νὰ παρομοιασθῶσι μὲ τοὺς Γίγαντας, καὶ ὅτι αἱ ἀσθένειαι, ὅπου ἔρχονται ἢ μία μὲ τὴν ἄλλην, εἶναι τὰ βουνά τὰ ὅποια οἱ Γίγαντες ἐσώρευσαν· καὶ ὁ Ζεὺς κατὰ τοῦ ὁποίου εἶχον κακοὺς σκοποὺς, ὅπου καὶ ἐθριάμβευσε κατ' ἀντῶν, εἶναι ἢ ἱατρικὴ, τὸ ὑγιεινὸν ἀστροπελέκι, ὅπου ὁ Θεὸς ἐσφενδόνισεν ἐναντίον εἰς τοὺς γίγαντας, ἤγουν εἰς τὰς ἀόρωςίας.

Ἐνας ἄλλος εἶπε μὲ ἀσειότητα μεγάλην ὅτι οἱ Γίγαντες εἶναι ἢ εἰκὼν τῶν Φιλοσόφων, οἵτινες ᾤοντο νὰ μὴν εὐρίσκεται κανένα πρᾶγμα τόσον ὑψηλόν, ὅπου αὐτοὶ νὰ μὴν εἶναι ἀρκετοὶ νὰ τὸ ὑπερέβουν, καὶ μὲ τὸ νὰ φαντάζονται ὅτι εἶναι αὐτοὶ μόνον σοφοὶ εἰς τὸν Κόσμον, διὰ τοῦτο πολλάκις γίνονται εὐκαταφρόνητοι καὶ ἄξιοι γέλωτος. Οἱ Γίγαντες, λέγει, μετεχειρίσθησαν τρία βουνά διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ οἱ Φιλόσοφοι μεταχειρίζονται τὰ τρία μέρη τῆς Φιλοσοφίας διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ Οὐρανοῦ καὶ

τῆς Φύσεως, καὶ ἀφ' οὗ ὑψωθοῦν πολλά, πίπτουσιν εἰς τὴν πλάνην καὶ εἰς τὴν σύγχυσιν, ὡς τιμωρίαν τῆς ματαίας των περιεργείας.

Ἐνας ἄλλος βλέπωντας ἓνα Ἀσρολόγον, ὁποῦ ἔπεσεν εἰς λάκκον περιεργαζόμενος τὸν Οὐρανὸν, ἰδοῦ, εἶπεν, ὁ Γίγας ἀπέλαυσε τὴν τιμωρίαν του· θέλωντας νὰ φανερώσῃ μὲ αὐτὸ, ὅτι εὐλόγως ἡμπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ ὁ Μῦθος τῶν Γιγάντων εἰς τὴν ματαιότητα τῶν Ἀσρολόγων.

Μυθολογεῖται πρὸς τούτοις, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπιχείρησις τῶν Γιγάντων κατὰ τῶν Θεῶν ἔγινεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλήθη τοῦ τόπου ἐκείνου ἦσαν ὑπερήφανα καὶ σκανδαλοποιὰ, καὶ ὀλίγα ἔθνη ἦσαν εἰς τὸν Κόσμον, ὁποῦ νὰ κατεφρόνουν τοὺς Θεοὺς ὡς οἱ Θεσσαλοί. Ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι οἱ Γίγαντες οὕτως ὠνομάσθησαν μᾶλλον διὰ τὸ ὕψος τῶν φρονημάτων τους, παρὰ διὰ τὴν μεγαλότητα τοῦ σώματός των. Ὅμως εἶναι πολλοὶ ὁποῦ διίσχυρίζονται, ὅτι ἐχρημάτισαν ἄνθρωποι ἐνὸς πολλὰ μεγάλου ἀναστήματος, φοβερώτατοι καὶ ἰσχυρότατοι. Τῷ ὄντι ἡ Αἴνος ἦτον μία μεγάλη Πόλις, πλησίον εἰς τὸ βουνὸν Λίβανον, ἡ ὁποία ἐκλήθη Πόλις τῶν Γιγάντων, διατὶ οἱ κάτοικοί της ἦσαν πολλὰ μεγαλήτεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Λέγουσι δὲ νὰ ἐφεῦρον πρῶτοι τὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα μεταχειριζόμενοι ἐκυρίευσαν ὅλον τὸν Κόσμον ἀπὸ Ἀνκτολῶν μέχρι Δυσμῶν. Ἀλλὰ, διὰ νὰ βεβαιώσωσι περισσότερον ὅτι ἦσαν γίγαντες, λέγουσιν ὅτι εὐρέθη εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐν κόκκαλον ποδαρίου, τὸ ὁποῖον ἦτον τόσον μέγαν, ὥς μόνις τριάκοντα βόδια ἡμπάρεσαν νὰ τὸ σύρουν. Ἐγὼ εἶδον εἰς τὴν Θεσσαλίαν εἰς ἓν χωρίον τῆς Δημητριάδος, Μηλαίας καλούμενον, ἀντικρὺ εἰς ἓν ἄντρον, μίαν σιαγόνα ἀνθρώπινον, ἔχουσαν τὸ μάκρος μιᾶς σπιθαμῆς καὶ τεσσάρων δακτύλων, κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν ἕως τὴν ἄλλην, καὶ εἰκοσιοκτὼ ὀδόντας. Πρὸς τούτοις Εὐδοξος τις Κνίδιος γράφει πῶς ἦτον εἰς τὴν Λυδίαν ἐν γένος γιγάντων, ἀλλὰ τοὺς θέλει ἀγαθωτέρους τῶν ἄλλων, καὶ λέγει ὅτι ἀπὸ τὰ ἄνθη, ὁποῦ ἐφύοντο πλουσιοπαρόχως εἰς τοὺς τόπους των χωρὶς νὰ φυτεύωνται, ἔκαμναν μέλι ἐξαίρετον, ὡς ἐκεῖνο τῶν μελισσῶν. Εξω ἀπὸ αὐτὸ ἡ Ἀρκαδία ὠνομάσθη ποτὲ Γιγαντίς, ὅθεν δύναται τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἐκεῖνοι ὁποῦ ὠνομάσθησαν ἔπειτα Ἀρκάδες, ὠνομάζοντο πρότερον Γίγαντες. Ὁ Νεμβρώδ', ὁποῦ ἔκτισε τὴν Βαβυλῶνα καὶ τὸν περίφημον ἐκεῖνον πύργον εἰς τὸν ὁποῖον ἐνόμισε νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τὰ νερά κἀνεὸς δευτέρου Κατακλυσμοῦ, καλεῖται Γίγας, καὶ ἦτον ὑψηλὸς πέντε ἡμισυ

πῆχες. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ἡμποροῦμεν νὰ πισεύσωμεν ὅτι νὰ ἐχρημάτισαν Γίγαντες, καὶ ἴσως νὰ εὐρίσκωνται καὶ τώρα εἰς κἀνένα μέρος.

Διὰ δὲ τὴν ἀρχὴν τῶν δὲν ἡμπορῶ νὰ εἰπῶ κἀνένα βέβαιον, διὰ τί εἰς τοῦτο ἡ μαρτυρία τῶν Ἱστορικῶν δὲν ἀχρίζει περισσότερον ἀπὸ ἐκείνην τῶν Ποιητῶν. Ὁ Ἰώσηπος θέλει νὰ μᾶς βεβαιώσῃ, εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν Ἀρχαιολογίαν, ὅτι οἱ Γίγαντες νὰ ἐγεννήθησαν ἀπὸ τὴν σμίξιν τῶν Δαιμόνων μὲ τὰς γυναῖκας. Ὁ Λακτάντιος φαίνεται νὰ κλίνει εἰς τὴν αὐτὴν γνώμην, καὶ τὸ ἀποδείχνει ἀπὸ τὴν Θείαν Γραφήν. Σεβήρος ὁ Σουλπίκιος καὶ, σχεδὸν, ὅλοι οἱ σύγχρονοί του, νομίζουσιν ὅτι οἱ Ἄγγελοι ἀγάπησαν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι τὰς ἐνυμφεύθησαν, καὶ οἱ Γίγαντες ἐγεννήθησαν ἀπὸ αὐτὸν τὸν γάμον. Ἀλλ' ὁ Ἱερὸς Αὐγουστῖνος καὶ ὅλοι οἱ Θεολόγοι οἱ μετ' αὐτὸν χρηματίσαντες, ἀπερρίψαν δικαίως αὐτὴν τὴν γνώμην.

Ἐκτὸς ὅλων τούτων ὅπου εἶπαμεν ἕως τώρα, φάνεται ὅτι δύο πράγματα ἔδωσαν ἀφορμὴν τοῦ Μύθου τούτου· πρῶτον, οἱ ἀποστατήσαντες Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, οἱ ὅποιοι ἐκρημνίσθησαν εἰς τὴν γέννηαν τοῦ πυρός, καὶ δεύτερον, ὁ Νεμβρώδ διὰ τὸν ὅποιον προλαβόντως εἶπομεν, ὅτι ἔκαμεν ἐκεῖνον τὸν θαυμαστὸν Πύργον, μὲ τὸν ὅποιον ἠθέλησε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Οὐρανόν. Ἐπειδὴ δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες νὰ μὴν εἶδαν τὴν Θείαν Γραφήν, καὶ ἐπειδὴ ἀγαποῦσαν αὐτοὶ τὰ πλάσματα, ἢ διατὶ ὁ πονηρὸς Διάβολος ἠθέλησε νὰ τοὺς ὑσερήσῃ ἀπὸ τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνοι κατεγίνοντο νὰ τὴν καλύπτωσι μὲ τοὺς Μύθους.

ΜΥΘΟΣ 5.

Περὶ τοῦ Λυκάονος τοῦ Τυράννου, ὅστις
μετεμορφώθη εἰς λύκον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Λυκάονος, Ἄρχοντος καὶ Τυράννου τῆς Ἀρκαδίας, ἀποδείχνει πόσον αὐτὸ τὸ γένος ἦτον ἀπάνθρωπον καὶ μισητόν. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὀργισθεὶς διὰ τὰς σκληρότητάς του, τέλος πάντων τὸν ἐκδικήθη καὶ, διὰ νὰ μὴ χάσῃ μὲ τὸν θάνατον τὴν αἴσθησιν τῆς τιμωρίας του, τὸν μετεμόρφωσεν εἰς Λύκον, τοῦ ὁποίου αὐτὸς εἶχε τὸ ὄνομα, τὴν καρδίαν καὶ τὰ ιδιώματα.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ.

ΒΛΕΠΩΝΤΑΣ ὁ Ζεὺς οὐρανόθεν τὴν ἀπανθρωπίαν τοῦ μισητοῦ τούτου γένους, ἀνεσέναξε μεγάλως, καὶ ἐνθυμούμενος τὸ θανατηφόρον συμπόσιον ὅπου τοῦ εἶχεν ἐτοιμάσῃ ὁ Λυκάων, ὠργίσθη κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐσυνάθροισε τὸ Συνέδριον τῶν Θεῶν οἵτινες, κατὰ τὴν προσαγὴν του, δὲν ἔλειψαν τὰ ἔλθουν. Εἶναι ἓνας ὁρόμος εἰς τὸν οὐρανόν, τὸν ὁποῖον βλέπομεν εὐκόλως ὅταν εἶναι ὁ ἀήρ γαληνὸς καὶ καθαρὸς· ὀνομάζεται δὲ Γαλαξίας διὰ τὴν μεγάλην του λευκότητα, καὶ ἀπ' αὐτὸν ἔρχονται οἱ Θεοὶ εἰς τὸ Παλάτιον τοῦ Διός. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ πλεον ἔκλαμπροι τῶν Θεῶν ἀναπέτασαν τὰς θύρας τῶν ὀσπητίων τους ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων· ἐπειδὴ οἱ κατώτεροι ἔχουν τὴν κατοικίαν των εἰς ἄλλα μέρη, καὶ μόνον οἱ ὑψηλότεροι καὶ κραταιότεροι κατοικοῦσιν εἰς αὐτὸν τὸν ὁρόμον. Αὐτὸς εἶναι ὁ τόπος ὅπου, ὥς μοι φαίνεται, ἐδύνατό τις νὰ ὀνομάσῃ Παλάτιον καὶ Αὐλὴν τοῦ Οὐρανοῦ, ἂν ἦτον συγχωρημένον νὰ λάβῃ τινὰς μίαν τοιαύτην τόλμην. Τέλος πάντων ἀφ' οὗ καθ' ἓνας ἐκάθισεν εἰς τὸν τόπον του, καὶ ὁ Ζεὺς ὑψηλότερα ἀπὸ ὅλους, ἀκουμβῶντας εἰς τὸ ἐλεφάντιον σκῆπτρόν του, ἐτίναξε τρεῖς καὶ τέσσαρες φοραῖς τὴν κεφαλὴν του, καὶ μὲ αὐτὸ τὸ σημεῖον ὅπου ἔδειχνε τὴν ὀργὴν του, ἔσεισε τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἔπειτα μετὰ μεγάλου θυμοῦ, εἶπε τὰ ἐξῆς λόγια· «Τέτοιαν πίκραν ἔχω
 » σήμερον, ὅπου παρομοίαν δὲν ἔλαβα ποτὲ, μήτε ὅταν εὐγῆ-
 » καν ἀπὸ τὴν γῆν ἐκεῖνα τὰ τέρατα μὲ ἑκατὸν χεῖρας, θέ-
 » λοντα νὰ ἐξουσιάσουν καὶ νὰ ὑποτάξουν τὸν Οὐρανόν· διὰ
 » τί ὅσον σκληρὸς καὶ τρομερὸς καὶ ἂν ἦτον ἐκεῖνος ὁ ἐχθρὸς,
 » δὲν μὲ ἔμελλε τόσον, ἐπειδὴ εἶχα νὰ πολεμήσω μὲ ἓν γένος

» ἀνθρώπων μόνον, τὸ ὁποῖον ἀφανίζωντάς το ἐτελείωνε καὶ
 » ἡ μάχη· ἀλλὰ τὴν σήμερον ἔχω ἐχθρούς εἰς κάθε μέρος
 » τῆς γῆς, ὅπου περικυκλώνει ὁ Ποσειδών, καὶ ἂν τοὺς ἀφα-
 » νίσω ὅλους, ἐχάθῃ ἡ ἀνθρώπινος φύσις. Μὲ ὅλον τοῦτο
 » ἐγὼ ἀπεφάσισα νὰ τοὺς ἀφανίσω, καὶ ὁμνύω εἰς τοὺς ποτα-
 » μούς, ὅπου τρέχουν ὑποκάτω τῆς γῆς, μεταξὺ τοῦ σκότους
 » τοῦ Ἄδου. Ὅμως πρῶτα θέλω δοκιμάσῃ κάθε πρᾶγμα,
 » καὶ ἐὰν ἡ πληγὴ εὐρεθῇ ἀνίατος, χρειάζεται τότε σίδηρον,
 » διὰ νὰ μὴ κακώσῃ περισσότερον, καὶ νὰ μὴ γίνῃ αἷτιον τὸ
 » σαπρὸν μέρος καὶ σαπίσῃ καὶ τὸ γερόν. Ἐχω εἰς τὴν γῆν
 » Ἡμιθέους, Φαύνους καὶ Νύμφας, ἔχω Σατύρους καὶ
 » Σιλβάνους, καὶ ἐπειδὴ ἀκόμι δὲν θέλομεν νὰ ἔλθουν νὰ
 » λάβουν καὶ αὐτοὶ τόπον εἰς τὸν Οὐρανόν, ἃς κάμωμεν τοῦ-
 » λάχιστον τρόπον, ὅπου νὰ κατοικοῦν ἀσφαλῶς τὴν γῆν
 » ὅπου ἡμεῖς τοὺς ἐδώσαμεν. Καὶ πῶς δύνασθε, ὦ Θεοί, νὰ
 » σοχασθῇτε ὅτι ἐκεῖνοι νὰ ἦσαν βέβαιοι καὶ ἐλεύθεροι ἀπὸ
 » κάθε κίνδυνον, ἀφ' οὗ ὁ κατηραμένος Λυκάων, τόσον γνω-
 » σὸς διὰ τὴν σκληρότητά του, αὐθαδίασε νὰ ἐπιβουλευθῇ
 » καὶ ἐμένα, ὅπου κρατῶ τοὺς κεραυνούς εἰς τὰς χεῖρας,
 » ἐμένα, ὅπου εἶμαι κύριός σας, ἐμένα, τὸν ὁποῖον ἐσεῖς
 » γνωρίζεται Βασιλέα καὶ Μονάρχην; Κάθε ἓνας τῶν Θεῶν
 λαμβάνωντας ἀρκετὸν θυμὸν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, ἀπεφάσισαν
 ὅλοι κοινῶς τὴν ἐκδίκησιν ἐνὸς ἔργου τόσον μιαιροῦ καὶ τρομε-
 ροῦ. Τοιουτοτρόπως ὅταν μερικοὶ κακοῦργοι ἐπάσχισαν θη-
 ριωδῶς νὰ σβύσουν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα μὲ τὸ αἷμα τοῦ Καί-
 σαρος, ἐτρόμαξεν ὅλος ὁ Κόσμος διὰ μίαν τοιαύτην ἀπροσ-
 δόκητον καταστροφὴν, καὶ ὁ ζῆλος τῶν φίλων σου, ὦ μέγα καὶ
 περίφημε Αὖγουσε, σοῦ ἐφάνη τόσον ἀρεστὸς, ὅσον ὁ ζῆλος
 τῶν Θεῶν ἐφάνη ἀρεστὸς εἰς τὸν Δία· ὁ ὁποῖος, ἀφ' οὗ ἔκαμε
 νὰ παύσῃ ἡ σύγχυσις, καὶ νὰ γίνῃ ἡσυχία καὶ σιωπὴ, ἀνέλαβε

πάλιν τὸν λόγον του οὕτω· « Μὴν ἐμβαίνετε εἰς κόπον, ὦ
 » Θεοί, ὅτι ἐκεῖνος ὁ κακότροπος ἐπαιδεύθῃ. Ἀλλὰ πρέπον
 » εἶναι νὰ σᾶς φανερώσω τὸ ἔγκλημά του, καὶ τὸν τρόπον τῆς
 » ἐκδικήσεώς του, καὶ τῆς καταδίκης ὅπου ἔλαβεν ἀπὸ λόγου
 » μου. Ὅταν ἡ μεγάλη βοή τῶν κακῶν καὶ τῆς ἀνομίας τοῦ
 » αἰῶνος τούτου ἔφθασεν εἰς τὰ αὐτία μου, βέβαια ἐπεθύ-
 » μησα νὰ φανῇ ψευδὴς αὐτὴ ἡ φήμη, καὶ ἐκατέβηκα εὐθύς
 » ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ διὰ νὰ γίνω αὐτόπτης, κρύπτωντας
 » τὴν Θεότητά μου εἰς ἀνθρώπινον σχῆμα, περιῆλθον ὅλην
 » τὴν γῆν. Ἄν ἤθελα νὰ σᾶς διηγηθῶ ὅσα ἐγκλήματα καὶ
 » ὅσας παρανομίας εἶδα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἔπρεπε νὰ σᾶς
 » κάμω μίαν διεξοδικὴν ὁμιλίαν, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ τὰ πάντα
 » μὲ ἓνα λόγον, τὸ κακὸν ἦτον μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν φήμην.
 » Ἀφ' οὗ ἐπέρασαν τὸ Μένalon ὄρος, τὸ ὁποῖον εἶναι γεμάτον
 » ἀπὸ ἄγρια ζῶα, καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Κυλλένου, καὶ τὰς πίτυας
 » τοῦ Λυκίου ὄρους, ἔφθασα εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ ἐμβῆκα
 » τὸ βράδυ εἰς τὸ Παλάτιον τοῦ Τυράννου ἐκείνης τῆς Ἐπαρ-
 » χίας, δίδοντας πρότερον κάποια σημεῖα ὅτι ἔφθασεν ἓνας
 » Θεός· εἰς τὰ ὁποῖα καταπεισθεῖς ὁ λαός, ἄρχησε νὰ προ-
 » σεύχεται καὶ νὰ μὲ παρακαλῇ· ἀλλ' ὁ Λυκάων ἄρχησε νὰ
 » γελᾷ, ἐμπαίζωντας τὸν Θεόν, καὶ τὰς εὐχὰς ὅπου ἔκανεν
 » ὁ λαός. Θέλω δοκιμάσει, λέγει, ἂν οὗτος εἶναι Θεός, ἢ
 » ἄνθρωπος, καὶ θέλω κάμῃ μίαν δοκιμὴν, ἢ ὁποῖα θέλει
 » λύσει ὅλας τὰς ἀμφιβολίας, καὶ θέλει δείξει ὅλην τὴν
 » ἀλήθειαν. Καὶ ἔτσι ἐσυχάσθη νὰ μὲ φονεύσῃ ἑξαφνα κοιμώ-
 » μενον, καὶ ἡ δοκιμὴ, ὅπου ἤθελε νὰ κάμῃ διὰ νὰ μὲ γνω-
 » ρίσῃ ποῖος ἦμουν, ἦτον τοιαύτη. Ἐσφαξεν ἓνα ἀπὸ ἐκείνους
 » ὅπου οἱ Μολοσσοὶ τοῦ εἶχον σείλη ἐνέχυρον, καὶ ἐπρόσβαξε
 » νὰ μοῦ ἐτοιμασθῇ βρασὸν ἓνα μέρος τοῦ κορμίου ἐκείνου
 » τοῦ δυσυχοῦς νέου, καὶ τὸ ἄλλο ψητὸν, μ' ὅλον ὅπου ἦτον

» ἀκόμι ζεσὸν, καὶ ἐδέρνετο. Μόλις δὲ προσέταξε νὰ τὸ βάλ-
 » λουν εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐπρόσταξα τὸ πῦρ νὰ κατα-
 » φάγῃ ἐκεῖνον τὸν οἶκον, πρὸς τιμωρίαν τοῦ οἰκοδεσπότη.
 » Ἦμπορεῖτε νὰ σοχασθῇτε πόσον τρόμον τοῦ ἐπροξένησεν
 » ἐκεῖνο τὸ συμβεβηκός. Φεύγει λοιπὸν ἔξω εἰς τοὺς κάμπους,
 » φωνάζει θέλωντας νὰ παραπονεθῇ, ἀλλ' ἀντὶ νὰ λαλήσῃ
 » ὠρύεται, κοπιάζοντας ματαίως νὰ προφέρῃ λόγον, καὶ ἔττι
 » δὲν ἀπολαμβάνει ἀπὸ λόγου του ἄλλο τι εἰμὴ λύσσαν,
 » ἐξασκούμενος εἰς τὰ ζῶα ἐκείνην τὴν αἰμοδόρον του ὄρεξιν,
 » ὅπου εἶχεν ἐπιθυμῶντας τοὺς φόνους, καθὼς σήμερον τὴν
 » ξεθυμαίνει εἰς τὰ αἵματα, χωρὶς νὰ θέλῃ ἄλλην τροφήν.
 » Τὰ ροῦχά του μετεβάλθησαν εἰς τρίχας σκληράς, καὶ τὰ
 » χερίά του ἔγιναν ποδάρια, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ συντόμως ἔγινε
 » Λύκος, καὶ καθὼς εἶχε πρότερον τοιαύτην φύσιν, ἐφύλαξε
 » καὶ τώρα εἰς τὴν νέαν του μορφήν τὴν παλαιάν του ἀπανθρω-
 » πίαν. ἔχει κοκκίνην τὴν τρίχα, ὡς καὶ πρότερον, φαίνεται
 » ἡ αὐτὴ ἀγριότης τοῦ προσώπου του, καὶ τὸ αὐτὸ πῦρ εἰς τὰ
 » ὀμμάτιά του· αὐτὸς εἶναι πάντοτε ἡ εἰκὼν τῆς σκληρότητος».

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

Αὐτὸς ὁ Μῦθος, ἂν τὸν σοχασθῶμεν καλὰ, εἶναι μία καλὴ νο-
 θεσία ὅπου διδάσκει τοὺς Βασιλεῖς καὶ Ἡγεμόνας νὰ μὴ κάμνουν
 τίποτες αὐθαδῶς, καὶ χωρὶς καλὴν ἐξέτασιν. Οὕτω καὶ ὁ Ζεὺς, θέλον-
 τας νὰ παιδεύσῃ τοὺς κακοὺς, συναθροίζει τὸ συνέδριον ὅλων τῶν
 Θεῶν, διὰ νὰ βουλευθῇ περὶ τῆς τιμωρίας των. συναθροίζει δὲ ὅχι
 μόνον τοὺς μεγάλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς μικροὺς, θέλοντας νὰ δείξῃ μὲ
 τοῦτο ὅτι οἱ Αὐθένται δὲν πρέπει νὰ συμβουλευώνται μόνον τοὺς με-
 γάλους Ἄρχοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς πλέον παραμικροὺς ἀνθρώπους. Καὶ
 ὅτι καθὼς ἦτον ἀρκετὸν εἰς αὐτοὺς τοὺς μικροὺς Θεοὺς νὰ εἶναι ἀπλῶς
 Θεοὶ, διὰ νὰ ἔχουν τόπον εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Διὸς, ἔττι εἶναι

ἀρχετόν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἂν καὶ ποταποὺς, νὰ εἶναι μόνον καλοὶ καὶ χρήσιμοι, διὰ νὰ ἔχουν τόπον εἰς τὴν Συμβουλὴν τῶν Ἡγεμόνων.

Ἀλλὰ διὰ τί μυθεύουσιν, ὅτι ὁ Ζεὺς ἐκατέβη μόνος του ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ ἰδῇ τὰ πράγματα πῶς ἐγίνονταν, καὶ δὲν ἤθελῃσε νὰ πιεεύσῃ εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἡ φήμη τοῦ εἶπε διὰ τὰ ἐγκλήματα καὶ διὰ τὰς ἀσεβείας τῶν ἀνθρώπων; Τοῦτο χρησιμεύει, ὥς νομίζω, διὰ νὰ μάθουν οἱ Ἄρχοντες νὰ μὴ πιεεύουν ὅσα ἀκούουν, καὶ νὰ θεωροῦν μὲ τὰ ἰδιά των ὅμματα τὰ πράγματα, καὶ ὅχι μὲ τὰ ὅμματα τῶν ὑπηρετῶν τους, καὶ τέλος πάντων διὰ νὰ τοὺς διδάξῃ νὰ εἶναι παρόντες εἰς κάθε τόπον καὶ περισσιν, καὶ νὰ μὴ δέχωνται διαβολάς, αἱ ὁποῖαι ἀφάνισαν μυρίους ἀθώους, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ οὕτως, πρέπει νὰ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μάρτυρες τῶν πραγμάτων, πρὸ τοῦ νὰ γίνουν Κριταί.

Περὶ δὲ τοῦ Λυκάονος εἶναι βέβαιον ὅτι ἐχρημάτισε Βασιλεὺς τῆς Ἀρκαδίας σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος τόσον, ὥςτε μήτε φίλους, μήτε συμμάχους ἐψήφα. Λέγουσιν ὅτι αὐτὸς πρῶτος παρέβη τὰς ἀνακωχὰς καὶ συνθήκας ὅπου γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεταξὺ τῶν πολεμούντων, καὶ ὅτι τὰς ἐπαρέβη θυσιάζοντας τῷ Διὶ τοὺς ὁμήρους, ὅπου τοῦ εἶχον σείλῃ οἱ Μολοσσοὶ εἰς ἐνέχυρον, καὶ οὕτως ὑποτάξας αὐτὸ τὸ ἔθνος, ὅπου ἦτον ἀπλούστατον, καὶ εὐκόλον νὰ ὑποταχθῇ, ἐρρέθη ὅτι τοὺς κατέπιεν, ὡς ὁ Λύκος τὰ πρόβατα· καὶ ἐπειδὴ ὀνομάζετο Λυκάων, ἔλαβον ἐκ τούτου ἀφορμὴν οἱ Ποιηταὶ νὰ εἰποῦν ὅτι μετεμορφώθη εἰς Λύκον. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι πραγμα σκληρότερον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ὅταν ἀλησμονῇ ἐκεῖνο ὅπου εἶναι, νομίζω ὅτι αὐτὸς ὁ Μῦθος ἔδωκεν αἰτίαν εἰς τὸ ῥητόν, ὅπου λέγει. *Homo homini Lupus*, δηλαδὴ ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ Λύκος, ἢ αὐτὸ τὸ ῥητόν ἔδωκεν ἀφορμὴν τοῦ Μύθου.

Τέλος πάντων ἐλέγχεται μὲ τοῦτο τὸ πλάσμα ἡ ἀσέβεια καὶ ἀπιστία, καὶ ἡ ἄτιμος καὶ κακὴ ὑποδοχὴ, ὅπου κάνουν μερικοὶ πρὸς τοὺς ξένους των. Διατὶ ἓνα καιρὸν ἡ φιλοξενία ἦτον ὁ ἱερώτερος δεσμὸς τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, καὶ ἡμπορεῖ νὰ τὸ γνωρίσῃ καθένας πόσον τὸν παλαιὸν καιρὸν τὴν ἐπεριποιοῦντο, ὅπου ἔδωκαν τῷ Διὶ τὸ ὄνομα τῆς φιλοξενίας, ὀνομάζοντες τον ξένιον. Ὁ Τίτος Λίδιος, ὁ λατινιστὴς συγγραφεὺς τῶν Ῥωμάνων τὴν Ἱστορίαν, δείχνει εἰς ἓνα μέρος τοῦ Συγγράμματός του πόσον ἐτιμοῦσαν οἱ Παλαιοὶ τὴν φιλοξενίαν, λέγωντας ὅτι ἓνας κάποιος Βάδιος ἐκ τῆς Κάπουας, ὅπου εἶχεν ἀκο-

λουθήσῃ τὸν Ἀννίβα, ἤρνήθη δημοσίως ἔμπροσθεν εἰς τὰ δύο στρατεύματα τὴν φιλοξενίαν ὅπου εἶχε μὲ τὸν Κρισπῖνον τὸν Ῥωμάνον, διὰ νὰ ἡμπορέσῃ ἔπειτα νὰ πολεμήσῃ μὲ αὐτὸν νομίμως.

~~~~~

Ο ΚΛΕΠΤΗΣ Εἰς τὸ ΞΕΝΟΔΟΧΕΪΟΝ, ἢ ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΣ Εἰς
ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ (1).

Ἦτον εἰς ἓνα τόπον πλῆθος πολὺ Πραγματευτάδων οἱ ὅποιοι, παγαίνοντες εἰς μίαν σράταν ἤγουν εἰς μίαν πραγματείαν, εἶχασι μὲ τοῦ λόγου τους καὶ μουλάρια· τὸ λοιπὸν ἔφθασαν εἰς ἓνα Ξενοδοχεῖον τὸ βράδυ, καὶ ἐκεῖ ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἀλησμώνησαν νὰ κλείσουν τὴν θύραν τοῦ σπητίου, ἰδοὺ ὅπου τὴν νύκτα ἐκείνην ἐμβῆκε μέσα ἓνα Λεοντάρι εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον, καὶ πέφτωντας εἰς τὴν μέσην τῶν μουλαρίων, κάμμίαν ταραχὴν δὲν ἔκαμεν, οὐδὲ κανεὶς ἀπὸ τοὺς Πραγματευτάδες ἐνόησε τοῦτο. Εἰσεβαίνωντας δὲ τὴν νύκτα ἓνας κλέπτης, μέσα εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον, διὰ νὰ κλέψῃ ἀπὸ τὰ μουλάρια, ἄρχισε νὰ διαλέγῃ σκοτεινὰ, ποῖον εἶναι τὸ καλλίτερον νὰ τὸ πάρῃ· καὶ μὴν ἠξεύρωντας τὸ γινόμενον, ἔπιασε τὸ Λεοντάρι, ὡς τάχα διὰ παχὺ, νομίζωντας ὅτι εἶναι μουλάρι, τὸ ὅποῖον καβαλλικεύωντας εὐγῆκεν ἔξω τοῦ σπητίου· τὸ δὲ Λεοντάρι ἔλεγε μέσα εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι εἶναι ὁ δαίμων τῆς νυκτὸς ὁ φύλακας, καὶ διὰ τοῦτο ἐφοβᾶτο τὸν κλέπτην ἐκεῖνον. Ὅλην γοῦν τὴν νύκτα ἐβάσταζε τὸν κλέπτην τὸ Λεοντάρι, καὶ ἐπεριπάτει· ὁ δὲ κλέπτης, γνωρίσας ὅτι Λεοντάρι καβαλλικεύει, καὶ ὄχι μουλάρι, ἐφοβήθη.

Ἀφόντις λοιπὸν ἐξημέρωσε περιπατῶντας, ἔτυχε τὸ Λεοντάρι καὶ ἀπέρασεν ὑποκάτω ἐνὸς δένδρου, καὶ τότε ὁ κλέπτης ἀπλώνωντας εἰς τὰ κλαδία τοῦ δένδρου τὰς χεῖρας, ἐπιάσθη

---

(1) Ἐκ τοῦ Μυθολογικοῦ Συντίπα τοῦ φιλοσόφου, Ἐνετ. 1805.
Παρά Νικολάω Γλυκεῖ.

καὶ ἀνέβη ἀπάνω, καὶ οὕτως ἐγλύτωσεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ Λεονταρίου· καὶ αὐτὸ πάλιν, φοβούμενον τὸν κλέπτην ὅτι πῶς εἶναι ὁ δαίμων, ὁ φύλακας τῆς νυκτός, ὡσάν ἐξεκαβαλλίκευσεν, ἔφυγε μετὰ σπουδῆς. Καὶ ἡ Μαῖμοῦ συναπαντῶσα αὐτὸ, ἠρώτησε τὸ Λεοντάρι· διατί εἶσαι ἔτζι φοβούμενον; καὶ ὁ Λέων τῆς ἀπεκρίθη· ὁ Δαίμων, ὁ νυκτοφύλαξ, μ' ἔπιασε καὶ ὅλη-
 νυκτὶς μὲ ἐκαβαλλίκευεν. Ἡ δὲ Μαῖμοῦ λέγει· ποῦ εἶναι αὐτός ὁ δαίμων; καὶ ὁ Λέων φησὶν· ἀπάνω εἰς ἓνα δένδρον κά-
 θεται. Τότε ἡ Μαῖμοῦ ἀναβαίνουσα ἀπάνω εἰς τὸ δένδρον διὰ νὰ ἰδῇ τὸν κλέπτην, ἐφοβήθη ἐκεῖνος πολλὰ καὶ, ἀπὸ τὸν φόβον του, ἐμπῆκε μέσα εἰς τὴν σχισμάδα τοῦ δένδρου διὰ νὰ κρυφθῇ. Ἡ δὲ Μαῖμοῦ κάνοντας νεῦμα τοῦ Λεονταρίου μὲ τὸ χέρι της νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ, ἦλθεν ὁ Λέων καὶ ἐσάθηκεν ὑποκάτω τοῦ δένδρου. Ἀλλ' ὁ κλέπτης, ὡσάν εἶδε ταῦτα, λαβὼν θάρρος, ἔπιασε τὴν Μαῖμοῦ ἀπὸ τὰ ὀρχίδια, καὶ σφίγγωντας αὐτὰ δυνατὰ, ἐψόφησεν ἡ Μαῖμοῦ καὶ ἔπεσε κάτω ὑπὸ τὸ δένδρον· τὸ δὲ Λεοντάρι, ὡσάν εἶδεν αὐτὴν νεκράν, ἔφυγε τὸ ὀγλιγω-
 ρότερον. Καὶ τότε ὁ κλέπτης, νικήσας τὰ δύο ἐκεῖνα ζῶα, ἐγλύτωσε.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ἌΝΘΡΩΠΟΥ ΤΟΥ ΓΥΡΕΥΟΝΤΟΣ ΜΑΘΕῖΝ ΤΑΣ
 ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ἦτον ἓνας ἄνθρωπος, καὶ ὤμοσε νὰ μὴν καθίσῃ εἰς ἓνα τόπον, οὔτε εἰς περιδιάβασμα ὡσάν τοὺς ἄλλους Νέους νὰ περιπατήσῃ, οὔτε Γυναῖκα νὰ πάρῃ, ἕως ὅπου νὰ μάθῃ ὅλαις ταῖς πανουργίαις καὶ τέχναις τῶν Γυναικῶν· καὶ ἐξενιτεύσῃ καὶ ἐπεριπάτει ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ ἐσπούδαζε νὰ μάθῃ ἐκεῖνα ὅπου ἐβούλετον. Καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐπεριπάτει, ἀπάντησέ τον ἓνας ἄνθρωπος εἰς τὴν σφάταν, καὶ ἠρώτα αὐτόν· καὶ αὐτός

εἶπεν ὅλην τὴν ἀλήθειαν, πῶς περιπατεῖ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον διὰ νὰ μάθῃ ταῖς πανουργίαις καὶ τέχναις τῶν Γυναικῶν· καὶ αὐτὸς τοῦ λέγει· ὦ ἄνθρωπε, μάταια κοπιάζεις, διατὶ δὲν θέλεις δυνηθῇ νὰ εὕρῃς καὶ νὰ μάθῃς ταῖς Τέχναις τῶν Γυναικῶν, εἰδὲ καὶ θέλεις νὰ μάθῃς ὀλίγα τινὰ, εὔρε τόπον μοναχόν, καὶ μάζωξε σάκτην, ἢ κοινορτόν τῆς γῆς, καὶ κάθισε ἐπάνω εἰς τὴν σάκτην, καὶ τρῶγε καὶ πῖνε ὀλίγον· τότε θέλεις δυνηθῇ νὰ μάθῃς ταῖς Τέχναις τῶν Γυναικῶν. Τότε ὁ Νέος ἀκούσας ταῦτα τὰ λόγια, ἔκαμε καθὼς ἐκεῖνος τὸν ἐδίδαξε, καὶ ἐκάθητον ἀπάνω τοῦ κοινορτοῦ καὶ τῆς σάκτης, καὶ ἔτρωγεν ὀλίγον καὶ ἔπινεν ὀλίγον ἕως σαράντα ἡμέραις καὶ σαράντα νύκταις, καὶ ἔγραφε ταῖς πανουργίαις τῶν Γυναικῶν· καὶ ὥσάν ἐτελειώθησαν αἱ σαράντα ἡμέραι, ἔλεγεν ὅτι οὐδεμίαν πονηρίαν τῶν Γυναικῶν ἄφησεν ἄγραφην, μόνον ἐκατάλαβεν ὅλαις, καὶ ἐσράφη νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ σπῆτί του.

Καὶ ἐρχόμενος εἰς τὴν σράταν, ἦρε μίαν χώραν καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ· καὶ τῇ ἐπαύριον ἓνας ἄνθρωπος ἔκαμε μεγάλην τράπεζαν, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐκάλεσε καὶ τοῦτον τὸν ξένον· καὶ αὐτὸς ἦλθε καὶ ἐκάθισε μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲν ἔτρωγεν ὅμοια εἰς τὴν τράπεζαν, ὥσάν τοὺς καλεσμένους. Τότε λέγει ὁ οἰκοκύρις τοῦ νέου τούτου ξένου· πόθεν εἶσαι, καὶ πόθεν ἔρχεσαι; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη καὶ εἶπε· στρατοκόπος εἶμαι, καὶ ἀπὸ μακροθεν ἔρχομαι· τὸ λοιπὸν εὐγῆκα ἀπὸ τὴν Πατρίδα μου διὰ νὰ μάθω καὶ νὰ γράψω ταῖς πονηρίαις τῶν Γυναικῶν. Τότε λέγει ὁ οἰκοκύρις τῆς Γυναικός του· τοῦτος ὁ ἄνθρωπος εἶναι ξένος, καὶ δὲν τὸν εἶδα νὰ φάγῃ εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἐξενιτεύθῃ ἀπὸ τὴν Πατρίδα του, καὶ ἐπεριπάτησεν ὅλαις ταῖς χώραις, καὶ ὅλαις ταῖς πονηρίαις τῶν Γυναικῶν ἔμαθε καὶ ἔγραψεν, ἀλλὰ ἐσὺ ὦ γύναι ἔπαρε τοῦτον μέσα εἰς τὸ σπῆτι, καὶ οἰκονόμησον φαγητὰ, καὶ βάλε

νά φιλευθῇ καλά· καὶ ἡ γυνὴ ἐποίησεν ὡς κατ'ὧς τὴν εἶπεν ὁ ἄνδρας τῆς, καὶ ἔβαλε τράπεζαν καὶ ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἐφίλευέ τον. Μετὰ ταῦτα τὸν ἐρώτησεν ἡ γυνὴ, καὶ λέγει του· Τί ἔκαμες ἄνθρωπε, ἔγραψες ὅλαις ταῖς πονηρίαις τῶν Γυναικῶν; Καὶ αὐτὸς τῆς λέγει· ναὶ κυρία μου, οὐδεμίαν πονηρίαν τῶν γυναικῶν, ἢ ἐπιβουλήν, ἢ κατασκευὴν ἄφησα ἄγραφην. Καὶ ἡ γυναῖκα ἐκατάλαβεν αὐτόν, ὅτι ἄγνωστος καὶ λωλὸς εἶναι, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐπειδὴ ὅλαις ταῖς πανουργίαις τῶν γυναικῶν ἔγραψες, καὶ ἐγὼ τὸ λοιπὸν γυναῖκα εἶμαι, καὶ θέλω τεχνευθῇ νὰ κάμω πρᾶγμα πονηρὸν πρὸς ἐσένα νὰ ἰδῶ ἂν ἔχῃς αὐτὸ γεγραμμένον· ὅμως νὰ σοῦ εἰπῶ μιᾶς γυναικὸς ἔργον, καὶ ἀκουσον, ἐὰν ἔχῃς αὐτὴν γεγραμμένην.

Ἦτον ἓνας ἄνθρωπος, καὶ εἶχε γυναῖκα τιμίαν καὶ φρόνιμην, καὶ πάντα ἐκατάσερνεν ὅλαις ταῖς γυναῖκες, καὶ ὕβριζεν αὐταῖς. Καὶ ἡ γυναῖκά του ἔλεγεν αὐτῷ· ἄνδρα μου μὴν ὕβριζης ὅλαις ταῖς γυναῖκες, ἀλλὰ μόνον ταῖς κακαῖς. Καὶ αὐτὸς τῆς εἶπεν· ὅλαις ταῖς ὕβριζω, ὅτι ὅλαις εἶναι κακαῖς. Καὶ αὕτη πάλιν τοῦ λέγει· μὴν λέγῃς ἔτζι, ἐπειδὴ δὲν ἔτυχες νὰ σμίξῃς κἀμμίαν τούτων τῶν γυναικῶν. Καὶ ὁ ἄνδρας λέγει· ἐὰν ἤθελε μοῦ τύχῃ κἀμμία κακὴ γυναῖκα ἀπ' αὐταῖς, ἤθελα κόψῃ τὴν μήτην τῆς μὲ τὸ μαχαίρι. Ὅμως κοντὰ εἰς τὸ σπῆτί του ἐμάλωνάσι πάντοτε αἱ γειτόνισσαις, καὶ αὐτὸς κάθε ἡμέραν ὕβριζεν αὐταῖς, καὶ ἡ γυναῖκά του μίαν ἡμέραν λέγει πρὸς αὐτόν· σήμερον τί κάμνεις ἄνδρα; καὶ αὐτὸς τῆς λέγει· ὑπάγω εἰς τὸ χωράφι μου, καὶ ἐσὺ μαγεῖρεψε τίποτες, καὶ φέρε με νὰ φάγω ἐκεῖ· καὶ αὕτη ἐπῆγεν εἰς τὸ παζάρι, καὶ ἠῦρεν ὀψάρια καὶ ἀγόρασε. Καὶ τὸ μὲν μαγέρευμα ἤφερε τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ ἔφαγε· γυρίζοντας δὲ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπῆτί τῆς, ἔρριχνε τὰ ὀψάρια εἰς τὴν αὐλάκα τοῦ ἀλετρίου, ἄλλου ἓνα, ἄλλου δύο, ἄλλου τρία· καὶ ὁ ἄνδρας τῆς ἐσυκώθη νὰ κάμῃ τὸ ζευγάρι,

καὶ

καὶ εὐρίσκει τὰ ὀψάρια εἰς τὴν αὐλακα τοῦ ἀλετρίου, καὶ ἐμά-
ζωξεν αὐτά. Καὶ τὸ βράδν ἐπῆγεν εἰς τὸ σπῆτί του μετὰ χαρᾶς,
καὶ λέγει τῆς Γυναικὸς του· ἐμαγεύρευσες τίποτες; Καὶ ἡ Γυ-
ναῖκά του λέγει· δὲν ἐμαγεύρευσα τίποτες, ὅτι δὲν ἀδείασα νὰ
ὑπάγω εἰς τὸ παζάρι νὰ ἀγοράσω τίποτες. Καὶ αὐτὸς τῆς λέγει·
ἰδοὺ ὅπου σου ἤφερα ὀψάρια, καὶ βάλε ψῆσε αὐτά. Καὶ αὕτη
τοῦ λέγει· καὶ ποῦ ἡῦρες αὐτὰ ἄνδρα μου, Καὶ αὐτὸς εἶπε·
τὰ ἡῦρα εἰς τὸ χωράφι. Καὶ αὕτη ἐπῆγε καὶ τὰ ἔκρυψε· καὶ
τὸ βράδν ἔδεσε πρᾶπεζαν, καὶ ἔβαλε μόνον ψωμί. Καὶ ὁ ἄν-
δρας τῆς λέγει· ἀμὴ ποῦ εἶναι τὰ ὀψάρια; Καὶ ἡ γυνὴ τοῦ
λέγει· καὶ τί ὀψάρια; Καὶ αὐτὸς τῆς λέγει· τὰ ὀψάρια ὅπου σου
ἤφερα ἀπὸ τὸ χωράφι. Καὶ ἡ Γυναῖκα παρευθὺς ἔπιασε τὰ
μάγουλά της μὲ τὰ ὀνύχιά της, καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ λέ-
γουσα· ἀκούσατε γείτονες, καὶ ἐσεῖς γειτόνισσαις. Καὶ οἱ γει-
τόνοι ἐμαζώχθηκαν· καὶ λέγει ἡ Γυναῖκα· ἀκούσατε, Ἄρχοντες,
λέγει μου νὰ τὸν ἐψήσω ὀψάρια ὅπου ἤφερεν ἀπὸ τὸ χωράφι.
Καὶ ὁ ἄνδρας λέγει· Αὐθύντες μου Ἀδελφοί, ἐγὼ ἡῦρα αὐτὰ
εἰς τὸ χωράφι, καὶ δὲν ἤξεύρω πῶς εὐρέθησαν ἐκεῖ, ὅπου
ἔκαμνα τὸ ζευγάρι, καὶ ἤφερα καὶ ἔδωσα αὐτὰ τῆς γυναικὸς μου
νὰ τὰ ψῆσῃ, καὶ αὕτη τῶρα μοῦ λέγει ὅτι δὲν ἤφερα τίποτες.

Τότε ἡ γυναῖκα ἐβόησεν· ὅτι δαιμόνιον ἔχει ἐτοῦτος, καὶ
σᾶς παρακαλῶ, δέσετέ τον, ὅτι μὲ σκοτῶνει τὴν ταλαίπωρον.
Καὶ ἡ γυνὴ οὕτως ἐβόησεν. Οἱ δὲ γείτονες τοῦ ἔδεσαν χέρια
καὶ ποδάρια μὲ ἄλυσον σιδερένιαν· καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἔλεγεν ὁ
ταλαίπωρος· καὶ δὲν ἡῦρα ἐγὼ τὰ ὀψάρια, καὶ τὰ ἔδωσα αὐτῆς
τῆς σκύλας, καὶ τῆς εἶπα νὰ τὰ ψῆσῃ, καὶ αὕτη ἔκαμε καὶ μὲ
ἔδεσαν μὲ τὰ σίδερα; καὶ αὕτη πάλιν ἐβόησε, καὶ ἔλεγεν· ἐδαι-
μονίσθη ὁ ἄνδρας μου. Τὸ λοιπὸν ἐξημέρωσε, καὶ ἦλθαν καὶ
οἱ γειτόνοι, καὶ ἐρωτοῦσαν αὐτόν· ἄρα τί ἔγινες; Καὶ αὐτὸς
πάλιν ἔλεγεν ὁ ἄτυχος τὴν ἀλήθειαν. Ἡ δὲ γυναῖκα ἐφώναζε

καὶ ἔλεγε· δαιμόνιον ἔχει. Καὶ οἱ ἄνθρωποι εὐκόλα ἐπίστευσαν τὴν γυναῖκα, καὶ ἔλεγον· ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐδαιμονίσθη. Καὶ μετὰ τὴν τρίτην ἡμέραν λέγει τοῦ ἀνδρός της· ἐπείνασες, ἄνδρα μου, νὰ σοῦ δώσω νὰ φάγῃς; Καὶ αὐτὸς λέγει· καὶ τί ἔχεις νὰ μοῦ δώσῃς; Καὶ αὕτη λέγει· ὀψάρια τηγανισμένα. Καὶ αὐτὸς λέγει· καλὰ λέγεις, ὦ γύναι, ἐκεῖνα τὰ ὀψάρια, ὅπου ἡῦρα εἰς τὸ χωράφι, εἶναι. Καὶ ἡ γυναῖκά του λέγει· ἄρχοντες Χριστιανοί, ἀκόμη τὸ δαιμόνιον κρατεῖ αὐτόν. Καὶ αὐτὸς ὁ ἄτυχος λέγει, πλέον νὰ μὴν εἰπῶ τοῦτον τὸν λόγον· τότε ἡ γυναῖκα ἔδωκεν αὐτόν καὶ ἔφαγεν ἀπὸ τὰ ὀψάρια ἐκεῖνα. Τότες λέγει ὁ ἄνδρας τῆς γυναικὸς του· ὦ γύναι, λύσε με σὲ παρακαλῶ. Καὶ αὕτη λέγει· μὴ νὰ ἐνθυμᾶσαι ὀψάρια πλέον; Καὶ αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος δὲν ἐκόπησε νὰ τὴν εἰπῇ διὰ ὀψάρια, μόνον τῆς λέγει· δὲν ἤξεύρω τί λέγεις, καὶ τί ὀψάρια εἶναι ἐκεῖνα. Καὶ τότε ἔλυσεν αὐτόν, καὶ λέγει του· ἄνδρα μου ὅσα εἶπες, ὅλα καλὰ τὰ εἶπες, ἀλλὰ διατί δὲν ὕβριζες ταῖς κακαῖς γυναῖκες, ἀμὴν ὕβριζες καὶ ταῖς καλαῖς, καὶ ἐγὼ σὲ εἶπα, ἄνδρα μου μὴν ὕβριζῃς αὐταῖς καὶ σιώπα, καὶ ἐσὺ πάντα ὕβριζες καὶ ἔλεγες, ὅτι ἂν εἶχα τοιαύτην πονηράν καὶ κακὴν γυναῖκα, ἤθελα τὴν σκοτώσῃ, ἤθελα κόψῃ τὴν μήτην της μὲ τὸ μαχαῖρι, διὰ τοῦτο σὲ ἔκαμα καὶ ἐγὼ, ὅσον εἶδες, καὶ πλέον νὰ μὴν καυχᾶσαι νὰ νικήσῃς ταῖς γυναῖκες.

Ταῦτα τὰ λόγια εἶπε τοῦ ξένου ἡ γυνὴ ἐκεῖνη εἶτα πάλιν λέγει του· ὦ ξένε ἐσὺ βλέπεις τὸν ἐδικόν μου ἄνδρα, καὶ εἶναι πολλὰ γέροντας, καὶ ἐγὼ εἶμαι νέα καὶ εὐμορφη, καὶ ἐσὺ εἶσαι νέος, καὶ δύνασαι..... ὁ δὲ ταλαίπωρος ἐκεῖνος ἄνδρας ἐθάρρρευσεν εἰς τὰ γλυκὰ λόγια τῆς γυναικὸς, ὁμῶς ἐγελάσθη· ἐπειδὴ ὁμῶς ὅπου ἐσυκώθη ἀπὸ τὸν τόπον του, ἡ γυνὴ ἔβαλε τὰ χέρια της εἰς τὰ μαλῖα της, καὶ ἐβόα καὶ ἔλεγεν· ἀλήμονον εἰς ἐμένα, τί εἶναι ἐτοῦτο ὅπου ἔπαθα, καὶ παρευ-

θύς ἔδραμεν ὁ ἄνδρας αὐτῆς, καὶ οἱ καλεσμένοι καὶ ὅλη ἡ
 χώρα. Καὶ ὁ ξένος ὡσάν εἶδεν αὐτήν, ὅπου ἔβαλε ταῖς φωναῖς,
 καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ὅπου ἔδραμεν εἰς τὸ σπήτι,
 ἐκάθισε πάλιν εἰς τὸ τραπέζι, καὶ ἔσκε μετὰ μέγαλον φόβον
 καὶ τρόμον, καὶ δὲν εἶχε τί νὰ κάμῃ. Τότε λέγει ἡ Γυναῖκα
 πρὸς αὐτούς· ἐτοῦτος ὁ ξένος ὁ παρ' ἐμοῦ φιλευόμενος, ἔτρω-
 γεν ἐδὼ εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἔλαχε κόκκαλον ἀπὸ ὀψάριον
 καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν λαιμόν του, καὶ ἐκινδύνευε νὰ πνιγῇ, καὶ
 ἐγὼ ὡσάν εἶδα ὅπου ἐκινδύνευεν, ἐφοβήθηκα νὰ μὴν ἀποθάνῃ,
 καὶ διὰ τοῦτο ἔβαλα ταῖς φωναῖς· τώρα δὲ βοηθεία Θεοῦ,
 ἐλευθερώθῃ ἀπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ πνιγμοῦ. Καὶ οἱ ἄνθρωποι
 ἐπῆγαν εἰς τὰ σπήτιά τους, ἡ δὲ Γυναῖκα λέγει τοῦ ξένου· ἄρα
 ὅσα σοῦ ἐδιηγήθηκα, καὶ ὅσα σοῦ ἔκαμα, ἔχεις ταῦτα εἰς τὸ
 βιβλίον σου; καὶ ὁ ξένος τῆς λέγει· ἀπὸ αὐτὰ, ὅπου εἶδα
 καὶ ἤκουσα τώρα, δὲν ἔχω κἀνένα γραμμένον. Καὶ αὕτη τοῦ
 λέγει· ὦ ἄνθρωπε μάταια κοπιᾷς, καὶ ἔκαμες τόσους κόπους
 καὶ τίποτες δὲν ἐκατώρθωσες, καὶ οὐδὲ ταῖς πονηρίαις καὶ
 ἀτυχίαις καὶ μηχανουργίαις τῶν γυναικῶν ἔμαθες. Καὶ ὁ ξένος
 παρευθὺς μετὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς ἐσυκώθη, καὶ ὅσα πράγ-
 ματα ἔγραψε κατὰ τῶν γυναικῶν, ἐπῆρεν αὐτὰ καὶ τὰ ἔβαλεν
 εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἐθαύμαζε καὶ ἔλεγεν· ὅτι οὐδεὶς τῶν ἄν-
 θρώπων δύναται νὰ γνωρίσῃ τὰ κακὰ καὶ ταῖς πονηρίαις τῶν
 γυναικῶν.

ΑΓΧΙΝΟΙΑ ΠΕΝΤΑΕΤΟΫΣ ΠΑΙΔΟΣ.

Ἦτον τρεῖς πραγματευτάδες, οἱ ὅποιοι εἶχαν συντροφίαν ἑνας
 μετὰ τὸν ἄλλον, καὶ ἐπῆγαν εἰς μίαν χώραν διὰ πραγματείαν.
 Καὶ ἐβραδυάσθησαν εἰς τὴν σράταν, καὶ ἐκεῖ ἐκόνευσαν εἰς ἕνα
 χωρίον, εἰς μίαν γραῖαν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐβουλήθησαν νὰ

πηγαίνουν εἰς τὸ λουτρὸν νὰ λουσθῶν. Καὶ ὅταν ἤθελαν νὰ πηγαίνουν εἰς τὸ λουτρὸν, ἔβαλαν τὰ φλωρία τοὺς κάθε ἕνας εἰς τὸ πουγγί του, καὶ τὰ ἐβούλωσαν καὶ τὰ ἔδωσαν τῆς γραίας νὰ τὰ φυλάγῃ, καὶ εἶπάν της· ἔπαρε τὰ τρία πουγγία καὶ φύλαγε αὐτὰ καλὰ, καὶ κἀνένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ πουγγία νὰ μὴν δώσης τινὸς ἀπὸ ἡμᾶς ἕως ὅπου νὰ ἤμεσθεν ὅλοι μαζή. Καὶ ὡσὰν ἐπαρήγγειλαν αὐτὴν ἐπῆραν εἰς τὸ λουτρὸν. Καὶ εἰς τὴν σράταν ἐνθυμήθησαν τὸ κτένι, ὅτι δὲν τὸ ἐπῆραν, καὶ σέλνουν ἕνα ἀπὸ τοὺς συντρόφους εἰς τὴν γραίαν νὰ πάρῃ τὸ κτένι· καὶ ἐκεῖνος δὲν ἐγύρευσε τὸ κτένι, ἀμὴ λέγει· οἱ συντρόφοι μου μὲ ἔστειλαν νὰ μὲ δώσης τὰ πουγγία καὶ τὰ τρία, ὡς καθὼς εἶναι, νὰ τὰ ὑπάγω. Ἡ δὲ γυναῖκα ἔλεγε· δὲν σὲ τὰ δίδω, ἕως οὔ νὰ ἐλθῇτε καὶ οἱ τρεῖς ἀντάμα. Καὶ ὁ πραγματευτὴς λέγει· ἰδοὺ καὶ οἱ συντρόφοι μου, ὅπου μὲ καρτεροῦν, καὶ ἐκεῖνοι σοῦ λέγουν νὰ μοῦ δώσης τὸ χρυσίον. Καὶ ἔσωντας νὰ εἰπῇ ταῦτα τὰ λόγια τῆς γραίας, γυρίζει πρὸς τοὺς συντρόφους αὐτοῦ καὶ λέγει· δὲν μοῦ τὸ δίδει ἡ γραῖα. Ἐκεῖνοι δὲ ἐνόμισαν ὅτι τὸ κτένι ζητᾷ καὶ δὲν τοῦ τὸ δίδει. Καὶ λέγουσιν οἱ δύο πραγματευτάδες τῆς γραίας καὶ τῆς κάμνουν νεῦμα· ὦ γύναι δὸς αὐτό. Καὶ βλέπωντας ἡ γραῖα τὸ νεῦμα τῶν δύο πραγματευτάδων, καὶ νομίζοντας, ὅτι διὰ τὸ χρυσίον τῆς λέγουν, εὐγάλε τὸ χρυσάφι καὶ τοῦ τὸ ἔδωκε. Καὶ αὐτὸς ἐπῆρε τὸ χρυσάφι καὶ ἔφυγεν. Οἱ δὲ σύντροφοι αὐτοῦ ἐκαρτεροῦσαν αὐτὸν, καὶ μὲ μεγάλην φωνὴν λέγουσι τῆς γραίας· ποῦ εἶναι ὁ σύντροφός μας, ὅπου ἐστείλαμεν εἰς ἐσένα, καὶ δὲν ἐφάνη; καὶ ἡ γραῖα εἶπεν αὐτοῖς· ὡσὰν ἔλαβε τὸν θησαυρὸν ἀπὸ ἐμένα, κατὰ τὴν ἐδικὴν σας φωνὴν καὶ τὸν λόγον, εὐγῆκεν ἀπὸ τὸ σπῆτί μου, καὶ πλέον δὲν τὸν εἶδα. Οἱ δὲ σύντροφοι αὐτοῦ εἶπον τῆς γραίας· ἡμεῖς ἐστείλαμεν αὐτὸν νὰ πάρῃ τὸ κτένι καὶ ὄχι τὸ χρυσάφι. Καὶ ἡ γραῖα λέγει· ἐκεῖνος δὲν μοῦ ἐζήτησε τὸ κτένι,

ἀλλὰ μοῦ ἐζήτησε τὰ πουγγία μὲ τὰ φλωρία, καὶ διατὶ ἐγὼ
 δὲν ἐπίστυα αὐτὸν, ἐσεῖς μοῦ ἐκάμετε νόημα νὰ τοῦ τὰ
 δώσω, καὶ ἔτζη τοῦ τὰ ἔδωσα. Καὶ οἱ πραγματευτάδες ἀκού-
 σαντες τὰ λόγια ἀνελπίσως παρὰ τῆς γυναικὸς, ἐπικράνθησαν
 καὶ ἐλυπήθησαν μεγάλως. Καὶ παρευθὺς πέρνουν τὴν γραῖαν
 πρὸς τὸν Ἄρχοντα τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ διηγοῦνται αὐτὸ τὸ
 πρᾶγμα μετὰ πολλῆς λύπης. Καὶ ὁ Ἄρχων λέγει τῆς γυναικὸς·
 δὸς, γραῖα, τῶν ἀνθρώπων τὸ χρυσίον ὅπου σοῦ ἔδωκαν. Καὶ
 ἡ γραῖα λέγει. Αὐθέντη, ἐγὼ τοὺς τὸ ἔδωσα τὸ χρυσάφι. Καὶ
 οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον· μηδαμῶς, Δέσποτα, μᾶς ἔδωκε τίποτες·
 καὶ λέγουσι τοῦ Ἀρχοντος οἱ πραγματευτάδες τὴν ἔννοιαν κα-
 ταλεπτῶς. Καὶ ὁ Ἄρχων λέγει τῆς γραίας· ὅσε τὸ χρυσάφι
 τῶν ἀνθρώπων, ὦ γύναι.

Τότε ἡ γραῖα μετὰ δακρύων ἐπῆγεν ἀπὸ τοῦ Ἀρχοντος
 κλαίοντας. Καὶ οἱ πραγματευτάδες ἔλεγον τὴν γυναῖκα· δὸς μας
 τὸ χρυσίον. Καὶ αὐτὴ μετὰ δακρύων καὶ κλαυθμοῦ ἐβόα λέ-
 γουσα· ὦ ἀλήμονον εἰς ἐμένα τὴν ταλαίπωρην, ποῦ νὰ κρεμ-
 νισθῶ ἢ κακορροΐζικη; Τὸ λοιπὸν ἐν ᾧ αὐτὴ ἐπήγαινε κλαίου-
 σα, ἐσυναπάντησεν ἓνα παιδί πέντε χρονῶν. Καὶ τὸ παιδί
 βλέποντας πῶς ἔκλαιε τόσον πικρὰ, τὴν ἐλυπήθη κατὰ πολλὰ
 καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ὦ γύναι, διατὶ κλαίεις ἔτζη ἔλεεινὰ καὶ
 πικρὰ; καὶ αὐτὴ τοῦ λέγει· ἄφες με παιδί μου τὴν ἀθλίαν νὰ
 κλαίω ἐλεεινῶς τὴν πενίαν μου καὶ τὴν συμφοράν μου. Καὶ
 τὸ παιδίον περισσοτέρως ἠνάγκαζεν αὐτήν νὰ τοῦ εἰπῇ, νὰ
 μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς λύπης αὐτῆς· καὶ ἡρώτα αὐτήν πάντα,
 καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ἀφήσῃ ἕως οὗ νὰ μάθῃ καταλεπτῶς
 τὴν ὑπόθεσιν. Ἡ δὲ γραῖα εἶπέ του τὴν ἔννοιαν. Τὸ δὲ παιδίον,
 ὡσὰν ἤκουσε ταῦτα καὶ ἔμαθε τὴν ὑπόθεσιν, ἐρμήνευσε τὴν
 γραῖαν καὶ εἶπεν· ἐγὼ θέλω νὰ σὲ ἐλευθερώσω ἀπὸ ταύτην
 τὴν συμφοράν· καὶ ἂν θέλῃς νὰ σὲ ἐλευθερώσω ἀπὸ ταύτην

τὴν συμφορὰν, δός μοι ἓνα ἄσπρον νὰ ἀγοράσω καρύδια. Καὶ ἡ γραῖα τοῦ λέγει· ἐὰν σὺ μὲ ἐλευθερώσης ταύτης τῆς συμφορᾶς καὶ ἀνελπίστου ζημίας, νὰ σοῦ δώσω τὸ ἄσπρον. Τότε τὸ παιδί ἐκεῖνο λέγει τῆς γραίας· γύρισε ὀπίσω εἰς τὸν Ἄρχοντα, καὶ εἶπέ του· ἄκουσε, Κύριέ μου, ὅτι ὅταν αὐτοὶ μὲ ἔδωσαν τὸ χρυσίον ἦτον τρεῖς σύντροφοι, καὶ μὲ ἐπαρήγγειλαν, ὅτι νὰ μὴν δώσω τινὸς χρυσάφι ἂν δὲν ἔλθουν καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ, τώρα δὲ ἔρχονται καὶ μὲ τὸ γυρεύουν μόνον οἱ δύο· ἀμὴ παρακαλῶ τὴν Αὐθεντείαν σου ἵνα ὀρίσης νὰ ἔλθουν καὶ οἱ τρεῖς μαζὴ, νὰ τοὺς δώσω τὸ χρυσίον ὅπου ἄφησαν εἰς ἐμένα. Τότε ἡ γυναῖκα, ὡσὰν ἤκουσε ταῦτα τὰ λόγια ἀπὸ ἐνὸς παιδίου πέντε χρόνων, ἐχάρη καὶ εὐφράνθη πολλά. Καὶ παρευθὺς ἐγύρισεν ὀπίσω καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἄρχοντα, καὶ εἶπέ του τὰ ὅσα τὴν ἐδίδαξε τὸ παιδί. Καὶ αὐτὸς βλέπωντας τῷ ὄντι, ὅτι εὐλόγως καὶ δικαίως λέγει ἡ γραῖα, ἐκάκισε πρὸς τοὺς πραγματευτάδες, καὶ λέγει τοὺς· ἐγὼ τώρα ἐγνώρισα τὸ δίκαιον, διατὶ δὲν σᾶς δίδει τὸν θησαυρόν· ἐλάτε καὶ οἱ τρεῖς καθὼς εἶπετε εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ ὅταν ἔλθητε καὶ οἱ τρεῖς μαζὴ, θέλετε πάρη τὸ χρυσίον. Καὶ γενομένης τοιαύτης κρίσεως δικαίας παρὰ τοῦ Κριτοῦ, ἐγλύτωσεν ἡ γραῖα ἀπὸ τοὺς δύο πραγματευτάδες, καὶ πλέον δὲν ἐγύρευαν τίποτες. Τότε ἐννόησεν ὁ Κριτὴς, ὅτι ἡ γυναῖκα παρὰ τινος φρονίμου ἀνθρώπου ἤκουσε τὰ τοιαῦτα λόγια. Καὶ ἐρώτησεν αὐτὴν ὁ Κριτὴς, λέγοντας· ὦ γύναι, τίς σέ ἐνουθέτησε καὶ σέ εἶπε τοῦτον τὸν ἄριστον καὶ θαυμαστὸν λόγον; καὶ ἡ γραῖα τοῦ λέγει· ὦ Αὐθέντη μου, παιδίον πέντε χρόνων μὲ ἤνυρε, καὶ εἶδέ με ὅπου ἔκλαια, καὶ μὲ ἐρώτησε, καὶ ἐγὼ τοῦ εἶπα τὴν αἰτίαν· καὶ αὐτὸ μὲ ἐκαθοδήγησε νὰ ἀπολογηθῶ εἰς τὴν Αὐθεντείαν σου τὰ τοιαῦτα λόγια. Καὶ ὁ Κριτὴς ἐθαύμασεν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ παιδὸς καὶ εἰς τὴν ὁξύτητα τοῦ νοός του.

ΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΗΣ ΚΑΙ ΔΟΛΙΟΣ.

Ένας πραγματευτής εἶχε συνήθειαν νὰ πραγματεύεται ξύλα μυρισικὰ, καὶ ἤκουσε παρὰ τινων ἀνθρώπων, ὅτι εἰς τὸ δεῖνα κάστρον πουλιῶνται τὰ μυρισικὰ ξύλα ἀκριβὰ καὶ παρευθὺς ὁ πραγματευτὴς ἐπῆρε τὰ ξύλα ὅπου εἶχε, τὰ μυρισικὰ, καὶ ἐδιάβη εἰς τὸ κάστρον ἐκεῖνο. Καὶ ἐπῆγεν εἰς ἓνα μέρος ἔξω τοῦ κάστρου ἐκείνου, καὶ ἐξεφόρτωσε τὴν πραγματείαν του, διὰ νὰ μάθῃ τὴν τιμὴν τῆς πραγματείας του. Καὶ κατὰ τύχην ἐπέρασε μία κοπέλα ἐνὸς Ἀρχόντου, καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν, τί ἄνθρωπος εἶναι; καὶ τί εἶναι τὸ φορτίον του; καὶ αὐτὸς τῆς λέγει· πραγματευτὴς ἄνθρωπος εἶμαι, καὶ τὸ φορτίον μου εἶναι μυρισικὰ ξύλα, καὶ τὰ ἤφερα διὰ νὰ τὰ πουλήσω. Καὶ ἡ δούλη ἐκείνη ἐπῆγε καὶ εἶπεν ὅλα τοῦ Αὐθεντός της· καὶ αὐτὸς ἦτον πολύξευρος ἄνθρωπος. Καὶ εὐθέως ἐμάζωξεν ὅσα μυρισικὰ ξύλα εἶχε, καὶ ἔβαλεν αὐτὰ εἰς τὴν φωτίαν· καὶ γενομένης πολλῆς φλογὸς, παρευθὺς εὐγῆκεν ἡ εὐωδία τῶν ξύλων ἐκείνων, καὶ ἀγροικήθη εἰς πολὺν τόπον. Ἐκεῖ ἦτον συμὰ καὶ ὁ πραγματευτὴς, καὶ ἐχόρτασεν ἀπὸ τὴν εὐωδίαν ἐκείνην, καὶ εἶπε τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ὅπου ἐσέκασιν ἐκεῖ· πολλῆς εὐωδίας ξύλων μυρισικῶν ἐχόρτασα, καὶ παρακαλῶ σας ἰδέτε, μήπως καὶ τινὰς ἄνθρωπος ἀναψῇ φωτίαν εἰς τὸ φορτίον μου καὶ καίεται. Καὶ αὐτοὶ εἶπον ὅτι δὲν ἀναψῇ φωτὶα ἐκεῖ.

Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐπῆγεν ὁ πραγματευτὴς μέσα εἰς τὸ κάστρον, καὶ ἐκεῖ τὸν ἀπάντησεν ὁ αὐθέντης τῆς δούλης ἐκείνης, καὶ ἐρώτησεν αὐτόν· τί εἶναι ἡ πραγματεία σου; καὶ ὁ πραγματευτὴς εἶπεν· μυρισικὰ ξύλα εἶναι τὸ φορτίον μου. Καὶ ὁ ἐντόπιος ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶπε πρὸς τὸν πραγματευτήν· ὦ ἄνθρωπε, ποῖος σὲ ἠνάγκασε νὰ φέρῃς ἐδῶ τοιαῦτα ξύλα,

καὶ ἄφηκες ἄλλα εἶδη, ὅπου ἤθελες κερδήσῃ; διατὶ ἡμεῖς ἐδὼ ἔχομεν αὐτὰ ὡς ξύλα τῆς φωτίας, καὶ τὰ καίομεν εἰς τὸν φοῦρ-
νον καὶ τὴν κάμινον. Καὶ ὁ πραγματευτὴς λέγει· καὶ πῶς εἶναι
τοῦτο, ὅπου ἐγὼ ἤκουσα ὅτι αὐτὰ τὰ ξύλα εἶναι ἐδὼ ἀκρι-
βώτερα παρὰ εἰς ἄλλαις χώραις; καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τὸν πραγ-
ματευτὴν· ἐκεῖνοι ὅπου σοῦ εἶπαν ταῦτα τὰ λόγια, μεγάλως
σὲ ἐγέλασαν. Καὶ ὁ πραγματευτὴς πολλὰ ἐλυπήθη καὶ ἐπικράν-
θη. Καὶ ὁ Μῆμος λέγει· φίλε, βλέπω σε ὅτι πολλὰ ἐπικράνθης,
καὶ λυποῦμαί σε πολλὰ διὰ τὴν λύπην σου· λοιπὸν ἐὰν θέλῃς
ἔλα πούλησέ μου ὅλην τὴν πραγματείαν σου, καὶ εἴτι γυρεύσης
νὰ σοῦ δώσω ἕως ἓνα πινάκι γεμάτο. Ὁ δὲ πραγματευτὴς
ἐσυλλογίζετο μέσα εἰς τὸν λογισμόν του καὶ ἔλεγεν· ὅτι κάλλια
νὰ δώσω ὅλην μου τὴν πραγματείαν, καὶ νὰ πάρω ἓνα πινάκι
γεμάτο, εἴτι τοῦ γυρεύσω, παρὰ νὰ ἀπομείνῃ ἀπούλητη ἡ πραγ-
ματεία μου. Καὶ βουλευσάμενος τοῦτο εἰς τὸν νοῦν του ὁ πραγ-
ματευτὴς, ἐπούλησεν ὅλην του τὴν πραγματείαν ἐκείνου τοῦ
ἀνθρώπου τοῦ ἐντοπίου, καὶ ἐσυβάσθη νὰ πάρῃ, εἴτι ζητήσῃ, ἓνα
πινάκι γεμάτο. Καὶ ὁ ἐντόπιος ἐπῆρε τὴν πραγματείαν, καὶ τὴν
ἐπῆγεν εἰς τὸ σπῆτί του· καὶ ἄλλος τινὰς ἄνθρωπος δὲν ἤξευρε
παντελεῖως περὶ τούτου. Εἶτα ἐσέβη μέσα εἰς τὸ κάστρον, καὶ
ἐπῆγε καὶ ἐκόνευσεν εἰς μιᾶς γραίας σπῆτι ἕως νὰ μισέυσῃ· καὶ
ὁ πραγματευτὴς ἠρώτησε τὴν γραίαν· ἄρα πῶς πουλιῶνται ἐδὼ
τὰ ξύλα τὰ μυριστικά; Καὶ ἡ γραῖα εἶπεν, ὅτι πουλιῶνται ἴσια
μὲ τὸ χρυσάφι, πλὴν τοῦ εἶπε καὶ τοῦτο· πρόσεχε καλὰ ἀπὸ
τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κάστρου τούτου, διότι ὅλοι εἶναι πανοῦρ-
γοι, δόλιοι καὶ πολυποίκιλοι εἰς τὰς πράξεις. Καὶ δὲν εἶναι
δυνατὸν, ὅσοι ἔλθουν ἐδὼ ξένοι νὰ μὴ γελασθοῦν, καὶ νὰ
μὴ κινδυνεύσουν τὴν ζωὴν τους.

Ἐπειτα εὐγῆκεν ἀπὸ τὸ σπῆτι ὁ πραγματευτὴς, καὶ ἐπῆγεν
εἰς τὸ παζάρι νὰ ἰδῇ τὰ πράγματα τῆς πόλεως. Τὸ λοιπὸν

πηγαίνωντας βλέπει τρεῖς ἄνδρας μαζῇ καθεμένους εἰς τὸ ἔργον, καὶ ἔσεκε καὶ ἐκοίταζεν αὐτοὺς συχνά· ἐκεῖνοι δὲ πάλιν ἔβλεπαν αὐτόν. Ἐνας δὲ ἀπὸ τούτων τρεῖς λέγει πρὸς αὐτόν· ὦ ἄνθρωπε ἔλα ἐσὺ καὶ ἐγὼ νὰ διαλεχθῶμεν, καὶ ὅποιος νικήσῃ ἀπὸ τούτων δύο, νὰ προσάξῃ τὸν νικώμενον νὰ κάμῃ εἴ τι θέλει. Ὁ δὲ πραγματευτὴς ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ εἶναι ἀπλὸς καὶ ἀπονήρευτος, λέγει πρὸς αὐτόν· ναι σέργω καὶ ἀγαπῶ, καὶ ἄς γένη ἐκεῖνο ὅπου ὤρισε. Ἐπειτα ἐκάθισαν οἱ δύο καὶ ἐδιαλέγονταν ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλον· καὶ εἰκεῖνος ὁ Μῖμος καὶ πανούργος ἄνδρας ἐνίκησε τὸν πραγματευτήν, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ὅπου ἐνίκησά σε μὲ τὰ λόγια μου, καὶ κατὰ τὴν συμφωνίαν ὅπου ἐκάμαμεν, προσάξω σε νὰ πῖης ὅλα τὰ νερά τῆς θαλάσσης. Εἰς ταῦτα γοῦν ὁ πραγματευτὴς ἔμεινεν εἰς ἀπορίαν καὶ εἰς φόβον, διότι δὲν ἐδύνετο πλέον νὰ ἀντιλογᾶται τὸν Μῖμον καὶ κακὸν ἄνθρωπον, καὶ δὲν ἤμπόρειε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ δίκτυά του. Ἦτον δὲ ὁ πραγματευτὴς διάσραβος, ἤγουν ἀλλοιθωρὸς εἰς τὰ ὀμμάτια· ἔτυχε δὲ καὶ ὁ Μῖμος, ὁ ἓνας ἀπὸ τούτων τρεῖς Μίμους, καὶ ἦτον σραβὸς ἀπὸ τὸ ἓνα μάτι. Καὶ ἐσυκώθη καὶ αὐτὸς καὶ ἔπιασε τὸν πραγματευτήν, καὶ ἐκράτει αὐτὸν δυνατὰ καὶ ἔλεγεν· ἐσὺ ἔκλεψες τὸ ἓνα μου ὀμμάτι· τὸ λοιπὸν ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸν Κριτὴν τοῦ τόπου, καὶ ὅ, τι ὀρίσῃ ἐκεῖνος, θέλομεν κάμῃ, διατὶ ἔκλεψες τὸ ὀμμάτι μου. Ἦκουσεν ἡ γραῖα ἐκείνη ὅπου ἐδέχθη τὸν πραγματευτήν εἰς τὸ σπῆτί της, ὅτι εἰς τὸν Κριτὴν τὸν σύρνει ὁ Μῖμος, καὶ ἐδιάβη καὶ ἐσυναπάντησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Μῖμον ἡ γραῖα· παρακαλῶ σε ἄφες αὐτὸν σήμερον, καὶ αὔριον νὰ σοῦ τὸν δώσω. Ὅμως ἡ γραῖα ἐγγυήθη αὐτὸν νὰ τοὺς τὸν δώσῃ τὸ ταχύ· ὁ δὲ Μῖμος ἔκαμε τὸ θέλημα τῆς γραίας, καὶ ἄφησε τὸν πραγματευτήν. Καὶ λέγει τοῦ ἡ γραῖα· δὲν σοῦ ἐπαρήγγειλα ἐγὼ πρότερον, ὅτι νὰ προσέχῃς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώ-

πους τοῦ κάστρου τούτου, διατὶ αὐτοὶ εἶναι πολλὰ πονηροὶ καὶ κακοὶ; ἄτυχοι φαίνονται εἰς τοὺς ξένους ἀνθρώπους. Ἀμὴν ἄκουσέ μου τώρα καθὼς θέλω σὲ συμβουλεύσῃ, ἐπειδὴ ἔσφαλες εἰς τὰ πρῶτα. Γνώριζε τοῦτο, ὅτι αὐτοὶ οἱ μῖμοι καὶ πονηροὶ ἔχουν ἓνα διδάσκαλον, ὁ ὁποῖος ἀπερνᾷ τοὺς πάντας Μίμους καὶ πονηροὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅλους ἐκείνους ἀπερνᾷ εἰς ταῖς πονηρίαις. Καὶ ἐπειδὴ ἔχουσιν αὐτὸν οἱ Μῖμοι ὡς διδάσκαλον, κάθε ἐσπέραν ὅλοι οἱ Μῖμοι ὑπάγουν εἰς αὐτὸν, καὶ λέγουν αὐτῷ τὰ ὅσα κάθε ἓνας ἔκαμε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Τὸ λοιπὸν ἄφησε τώρα ὅσα καὶ ἂν ἔχῃς, καὶ ἄκουσε ταύτης τῆς ὠφελίμης μου συμβουλῆς, καὶ ἄλλαξε τὸ σχῆμα καὶ τὰ ρούχά σου, καὶ καμώσου καὶ ἐσὺ, ὅτι εἶσαι ἓνας ἀπὸ τοὺς Μίμους· ἔπειτα σύρε κρυφὰ, καὶ ἀνταμώσου μαζὴ μὲ τὴν συντροφίαν ἐκεινῶν, καὶ σύρε καὶ ἐσὺ μαζὴ πρὸς τὸν Διδάσκαλον· πλὴν πρόσεχε νὰ μὴν σὲ ἐγνωρίσουν. Καὶ σάσου καὶ ἐσὺ ἐκεῖ συμὰ ὡς ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς χώρας ἐτούτης, καὶ ἄκουε καλὰ τὰ ὅσα θέλουσιν εἰπῇ αὐτῷ οἱ πονηροὶ ἐκεῖνοι Μῖμοι, καὶ τὰ ὅσα θέλει ἀποκριθῇ ἐκεινῶν· καὶ σημείωσον αὐτὰ ἐν τῇ διανοίᾳ σου, καὶ εἰς τὴν ἐνθύμησίν σου, ἵνα ἔχῃς εἰς ἀντίθεσιν τῶν ἐχθρῶν ὅπου σὲ πολεμοῦν, καὶ μετὰ πολλῆς δυνάμεως θέλεις νικήσῃ τὴν πονηρίαν αὐτῶν, καὶ μέγα κέρδος θέλει γένη εἰς ἐσένα ἀπὸ τοῦ τοιούτου τρόπου. Ὁ δὲ πραγματευτὴς ἐκεῖνος ἔκαμε τὰ ὅσα ἐδιδάχθη παρὰ τῆς γραίας, καὶ ἄλλαξε τὸ σχῆμά του, καὶ ἐπῆγε καὶ ἐσάθηκε κοντὰ εἰς τὸν Διδάσκαλον.

Καὶ πρῶτον εἶδεν ὅπου ἦλθεν εἰς αὐτὸν ἐκεῖνος ὅπου ἀγόρασε τὰ μυρισικὰ ξύλα, καὶ εἶπε ταῦτα τοῦ Διδασκάλου· ἐγὼ ἀπῆντησα σήμερον τινὰ πραγματευτὴν, καὶ ἐπούλειε ξύλα μυρισικὰ, καὶ ἔκαμα παζάρι διὰ ὅλον του τὸ φορτίον νὰ τοῦ δώσω ἕως ἓνα πινάκι γεμάτο, εἴτε θέλει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὰ εἶδη ὅπου εὐρίσκονται εἰς ἡμᾶς. Καὶ ὁ Διδάσκαλος ἠρώτησεν αὐτὸν, καὶ

τί πράγμα εἶναι ἐκεῖνο ὅπου ἐσυμφώνησες μετ' αὐτὸν ὅτι νὰ τοῦ δώσης; φλωρία, ἢ ἀσῆμι, ἢ μαργαριτάρια; καὶ ὁ Μῖμος λέγει· οὐχὶ Κύριέ μου, εἶδῃ χωρὶς ὄνομα, ἀπὸ τὰ ὅποια εἴτι θέλει νὰ ζητήσῃ, μόνον ἓνα πινάκι γεμάτο. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Διδάσκαλος· μεγάλως ἔσφαλες εἰς τοῦ λόγου σου· διότι ἂν φανῇ τοῦ πραγματευτοῦ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ ἐσένα φύλλους ὅσους χωρεῖ τὸ πινάκι, εἶτα τὸ μὲν ἥμισυ πλῆθος τῶν φύλλων νὰ εἶναι θηλυκοί, τὸ δὲ ἕτερον ἀρσενικοί· καὶ ὅχι μόνον νὰ εἶναι οἱ φύλλοι ξανθοὶ καὶ ὑπόμαυροι, ἀλλὰ καὶ ξανθοασπρομαυροκοκκινουδεῖς, ἄρα δύνασαι νὰ δώσης τοιαύτην δόσιν; πῶς θέλει γένῃ εἰς ἐσένα, νὰ ἐλευθερωθῇς ἀπὸ τὴν ταραχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου; Καὶ ὁ Μῖμος λέγει· ὦ Κύριέ μου, δὲν εἶναι τόσον σοφισμένος ὁ πραγματευτὴς ἐκεῖνος, οὔτε ὁ νοῦς του φθάνει· ἀλλὰ ὡς νομίζω ἄσπρα, ἢ φλωρία, ἢ μαργαριτάρια θέλει ζητήσῃ ἀπὸ ἐμένα, καὶ οὐχὶ ἄλλο τίποτα. Ἦλθεν οὖν καὶ ὁ Μῖμος ὅπου ἐνίκησεν αὐτὸν τὸν πραγματευτὴν εἰς τὴν διάλεξιν, καὶ εἶπε καὶ αὐτὸς τοῦ Διδασκάλου· ὅτι ἐγὼ αὐτὸν τὸν πραγματευτὴν ἐνίκησα, διατὶ ἐβάλαμεν σίχημα, ὅτι εἴτις νικήσῃ εἰς τὴν διάλεξιν τοῦ λόγου, νὰ κάμῃ ὁ νικώμενος τὰ ὅσα τὸν ὀρίσῃ ἐκεῖνος ὅπου νικήσῃ· λοιπὸν ἐγὼ ἐνίκησα αὐτὸν εἰς ὅλην τὴν διάλεξιν, καὶ ὥρισα νὰ πῖῃ ὅλα τὰ νερά τῆς θαλάσσης. Τότε ὁ Διδάσκαλος εἶπε πρὸς αὐτόν· οὔτε ἐσὺ ἔκαμες τίποτες· ἀμὴ ἂν τύχῃ καὶ εἰπῇ ἐκεῖνος πρὸς ἐσένα, ὅτι ἄπελθε πρῶτον ἐσὺ κράτησε τοὺς ποταμοὺς καὶ ταῖς βρύσας ὅπου τρέχουν εἰς τὴν θαλάσσαν, ἔπειτα ἐγὼ θέλω πῖῃ τὰ νερά τῆς θαλάσσης· διατὶ ἐγὼ ἔταξα νὰ πῖω μόνον τὰ νερά τῆς θαλάσσης, καὶ οὐχὶ καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ ταῖς βρύσας· καὶ ἐὰν ὁ πραγματευτὴς θέλει σοῦ ἀποκριθῇ ἔτζῃ, ἔχεις ἐσὺ τόσην δύναμιν, ὥστε νὰ ἡμπορέσῃς νὰ κόψῃς τοὺς ποταμοὺς καὶ ταῖς βρύσας ὅπου τρέχουν εἰς τὴν θαλάσσαν; ὁ δὲ Μῖμος εἶπεν·

ἤξευρε Κύριέ μου, ὅτι δὲν εἶναι τόσοι δυνατὴ ἡ γνῶσις τοῦ πραγματευτοῦ, καὶ δὲν δύναται νὰ δώσῃ τοιαύτην ἀπόκρισιν.

Εἶτα ἦλθε καὶ ὁ σραβὸς Μῖμος, καὶ λέγει καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν Διδάσκαλον· σήμερον, Κύριέ μου, εἶδα ἓνα πραγματευτὴν εἰς τὸ παζάρι, ὅπου εἶχεν ὀρμάτια διάσραβα, καὶ ἐκράτησα αὐτὸν πολλὰ δυνατὰ, καὶ εἶπά του ὅτι ἐσὺ μοῦ ἔκλεψες τὸ ἓνα μου ὀρμάτι· τὸ λοιπὸν παντελῶς δὲν θέλω σὲ ἀφήσῃ παρὰ νὰ σοῦ εὐγάλῃ τὸ ἓνα σου ὀρμάτι, καὶ ἐὰν θέλῃς νὰ ἐξοδιάσῃς ὅλον σου τὸν βίον, δὲν θέλεις γλυτώσῃ, ἕως ὅπου νὰ τὸ ἰατρεύσῃς. Τότε εἶπεν ὁ Διδάσκαλος καὶ αὐτουνοῦ, ὅτι οὐδὲ ἐσὺ δὲν ἐκατέρωθωσες τίποτες· διατὶ ἐὰν σὲ εἶπῃ ὁ πραγματευτὴς, ὅτι ἐτοῦτο εἶναι σημάδι τῆς προσάξεώς μας, ἵνα εὐγάλῃς ἐσὺ τὸ ὀρμάτι ὅπου ἔχεις, καὶ ἐγὼ τὸ ἓνα μου ὀρμάτι νὰ τὰ βάλωμεν εἰς τὸ ζύγι νὰ τὰ ζυγιάσωμεν, καὶ ἐὰν εἶναι ἴσια καὶ τὰ δύο, τότε θέλει εὐρεθῇ ἡ ἀλήθεια; Καὶ εἰ μὲν εὐρεθῇ ἴσια τὸ ἐδικόν μου ὀρμάτι μὲ τὸ ἐδικόν σου καλὰ· εἰ δὲ καὶ δὲν εὐρεθῇ ἴσια, τότε τί θέλεις πάθῃ ἐσὺ, ὅπου ἐκατηγόρησες αὐτὸν ψεύματα, καὶ εὐγάλες τὸ ὀρμάτι του; Τότε αὐτὸς θέλει σοῦ ζητήσῃ τιμωρίαν καὶ ζημίαν, καὶ θέλει σὲ σύρῃ εἰς κρίσεις καὶ πειρασμούς· τότε ἐσὺ τί θέλεις κάμῃ, ἐὰν αὐτὸς ἀπολογηθῇ ἔτζη; καὶ τοῦτο πάλιν εἶναι χειρότερον, ὅτι ἐὰν γένη τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς ἐσένα, ἐσὺ μὲν τελείως θέλεις μείνῃ τυφλὸς, ἀμὴ ἐκεῖνος θέλει ἔχῃ τὸ ἓνα, καὶ θέλει ἔχῃ τὸ φῶς νὰ βλέπῃ. Καὶ ὁ σραβὸς Μῖμος ἀπεκρίθη πρὸς ταῦτα τὰ λόγια καὶ εἶπε· Κύριέ μου, ἀλλὰ ὁ πραγματευτὴς δὲν ἔχει τόσῃν πονηρίαν, καὶ τόσῃν γνῶσιν διὰ νὰ ἡξεύρῃ νὰ ἀπολογηθῇ τέτοιας λογῆς.

Τὸ λοιπὸν ἔσωντας νὰ ἀκούσῃ τὰ τοιαῦτα λόγια ὁ πραγματευτὴς παρὰ τοῦ Διδασκάλου τῶν πονηρῶν Μίμων, ἐφύλαγεν

αὐτὰ μέσα εἰς τὴν καρδίαν του. Ὅμως ξημερώνοντας ἡ ἡμέρα, ἔρχεται ὁ πραγματευτὴς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅπου ἀγόρασε τὰ μυρισικὰ ξύλα καὶ λέγει του· ὦ φίλε, δός μοι εἴτι ἐσυβασθήκαμεν περὶ τῆς πραγματείας ὅπου σοῦ ἐπούλησα. Ὁ δὲ Μῖμος λέγει· ζήτησον εἴτι βούλεσαι, καὶ ἐγὼ ἕτοιμος εἶμαι, καὶ θέλω σοῦ τὸ δῶσθαι. Καὶ ὁ πραγματευτὴς λέγει· ὅτι θέλω νὰ μοῦ δώσης εἰς τοῦτο τὸ πινάκι τόσους ψύλλους ὅσους χωρεῖ, καὶ νὰ εἶναι ξανθοὶ καὶ ὑπόμαυροι, καὶ οὐ μόνον νὰ εἶναι τὸ ἥμισυ μέρος ἀρσενικοί, καὶ τὸ ἥμισυ θηλυκοί, ἀλλὰ νὰ εἶναι καὶ ἀσπρομαυροκοκκινοειδεῖς. Καὶ ἀνάγκαζεν αὐτὸν πολλὰ, καὶ ἐπειδὴ ἐβίαζεν αὐτὸν καταπολλὰ, ἔδωκεν αὐτὸν διπλὴν καὶ τριπλὴν τὴν τιμὴν ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἄξιζαν ταῦτα τὰ ξύλα τὰ μυρισικὰ. Τότες ἐπῆγε καὶ ἤυρε καὶ τοὺς ἄλλους δύο Μίμους, τὸν ἓνα ὅπου τὸν ἐζήτηα τὸ ὁμμάτι, καὶ τὸν ἄλλον ὅπου τὸν ἐπρόσαξε νὰ πῇ ὅλην τὴν θάλασσαν· ὅμως ἔπιασεν αὐτοὺς, καὶ ἐσπούδαξε καὶ ἀνάγκαζε νὰ κάμουν ὅσα παρὰ τοῦ Διδασκάλου αὐτῶν ἔμαθε καὶ ἤκουσε· καὶ τοσοῦτον αὐτοὺς ἔσυρε βιαίως καὶ κακῶς, ἕως οὗ ἔλαβεν ὁ πραγματευτὴς ἀπὸ τούτων τῶν Μίμων ὅσα ἠθέλησεν, μὲ τὸ νὰ τοὺς ἐνίκησε. Καὶ τότες τοὺς ἄφησεν ὁ πραγματευτὴς, καὶ ἐγύρισε πολλὰ κερδεμένος εἰς τὸ σπῆτί του.

ΚΥΡΟΣ ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΟΣ.

ΠΑΙΓΝΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ (1).

Τῷ Κυρίῳ Ἰππεῖ Ἀντωνίῳ Ῥότα.

Ἰδοὺ ἓνα μικρότατον σημεῖον ἐκείνης τῆς ἀγάπης, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ὑποχρεώνει ἡ κοσμιότης τῶν ἡθῶν, ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ κομψότης τῶν συγγραμμάτων τῆς Αὐθεντίας σου. Ἐλογίασα νὰ εὐχαριστήσω τὴν μεγαλοψυχίαν τῆς καρδίας σου, καὶ τὴν ἀφοδίαν τῶν λογισμῶν σου, μὲ τὸ νὰ σοῦ σείλω ἐκεῖνον τὸν Κῦρον, ὅπου δὲν ἤθελε νὰ γνωρίζῃ ταῖς μεγαλειότητές του ἀπὸ τὴν τύχην, ἀμὴ ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν του. Ἀδικῶ ὅμως τὴν ἀρετὴν τῆς Αὐθεντίας σου, ὅπου δὲν ἰξεύρει εἰς τὰ γενναῖα ἔργα νὰ μιμῆται ἄλλους, παρὰ τοῦ λόγου της· μήτε θέλει νὰ μεταχειρισθῇ ἄλλον κατῳρέπτην παρὰ ἐκεῖνον ὅπου τῆς παρασχαίνει τὴν ἰδίαν της εἰκόνα. Ἄς γνωρίσῃ καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπου ἔχω, νὰ φανῶ πρόθυμος ἐρασῆς καὶ βοηθὸς τῆς φήμης καὶ τῆς δόξης σου. Καὶ πανευλαδῶς σοῦ φιλῶ τὰς χεῖρας.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κῦρος ὁ νεώτερος, δὲν ἐμέτρα ἐδικούς του ἐκείνους τοὺς θριάμβους, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν εὐρίσκετο παρὼν μὲ τὴν ἀνδρείαν τῆς ρομφαίας του, ἢ μὲ τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Πάντα ἦτον ὁ πρῶτος εἰς ταῖς μάχαις, καὶ ὁ ὕψερος εἰς ταῖς ἀναχώρησεις. Διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν σωτηρίαν ἐνὸς εὐτελοῦς στρατιώτου, δὲν ἐφοβεῖτο νὰ βάνῃ εἰς κίνδυνον τὴν ἐδικήν του. Ὁ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι, φο-

---

(1) Ἐκ τῶν παιγνίων τῆς φαντασίας, μεταφρ. Μαλᾶ Γιακουμῇ Κα-
 ξρισίου. Ἐνετ. 1789, παρὰ Νικολ. Γλυκεῖ.

Βούμενοι εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ βασιλέως, τὸν ἀφανισμόν τῆς ἐλπίδος των, τὸν ἐπαρακινουῦσαν καθεκάστην, νὰ φυλάττῃ τὸν ἑαυτόν του. Αὐτὸς μὴ καταφρουῶντας τὴν ἀγάπην ἐκείνων, ὅπου δὲν ἤθελαν νὰ βαφῇ ἡ πορφύρα τοῦ Κύρου ἀπὸ ἄλλο αἷμα παρὰ ἀπὸ τὸ ἐδικόν των, καὶ μὴ θυνάμενος νὰ χαλινώσῃ ταῖς ὀρμαῖς, εἰς ταῖς ὁποίαις τὸν ἔφερνεν ἡ γενναία του καρδία, εἶναι πιθανὸν πῶς μὲ τέτοια λόγια νὰ ἐπληροφόρησε τὴν ἀγάπην ἐκείνων, καὶ τὴν ἐδικήν του ἀνδρείαν.

ΚΥΡΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥΨΥΧΟΣ.

Εἶμαι ὑπόχρεως, ὦ φίλοι, νὰ εὐχαρισήσω ὀλοψύχως τὴν εὐσπλαγχνίαν ἐκείνων ὅπου ὑπερβαίνοντες ἐμένα τὸν ἴδιον εἰς τὴν πρὸς ἐμὲ ἀγάπην, χαίρουνται νὰ βάνουν εἰς κίνδυνον τὴν ἰδίαν των ζωὴν, διὰ νὰ φυλάξουν τὴν ἐδικήν μου. Ἡ φύσις δὲν μᾶς ἔδωκεν ἀφορμὴν μεγαλητέραν, διὰ νὰ φανερώσωμεν τὴν ὀρμὴν τῆς ἀγάπης μας, ὥσάν τὸ νὰ ἀποθάνωμεν διὰ τοὺς φίλους. Πᾶσα ἄλλη ἐπίδειξις, ἡμπορεῖ νὰ εἶναι χρωματισμένη ἀπὸ χίλιαις ἐμπαθεῖς ἐπιφανείαις. Ἐκεῖνος ἀναμφιβόλως ἡμπορεῖ νὰ πισευθῇ ἀληθινὸς φίλος, ὅπου εἰς τὴν βεβαιότητα τοῦ κινδύνου γίνεται ζηλωτὴς τῆς σωτηρίας τοῦ φίλου του, καὶ καταφρουητὴς τῆς ἐδικῆς του.

Ἡ δεξιώσις, ἡ ἀκολούθησις, ἡ εὐλάβεια, τὰ δῶρα, ἡ τιμαῖς, εἶναι ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς φιλίας. Φιλοδωροῦν οἱ ἄνθρωποι ταῖς περισσότεραις φοραῖς διὰ νὰ ὑποχρεώσουν, ὅχι διὰ ἀγάπην· ὑπηρετοῦσι πολλάκις διὰ ἀνάγκην. Ἡ διάθεσις τῆς φύσεως, τὸ χρέος τῆς εὐχαριστίας, ἡ φιλοδοξία τῆς καρδίας μας, κάμνει νὰ θάρροῦμεν φίλους, ἀκόμι καὶ ἐκείνους ὅπου μᾶς μισοῦν. Ἀμὴ ὅπου ἡ ἀγάπη σημειώνεται μὲ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ αἵματος, ἡ προσποίησης δὲν ἡμπορεῖ νὰ βάλῃ εἰς τὸ μέσον ταῖς πανουργίας της. Θέλω νὰ εἰπῶ, πῶς τόσον περισσότερον χρέος ὁμολογῶ εἰς τὴν φανέρωσιν τῆς ἀγάπης σας,

ὅσον ὅπου δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ κάμμιαν προσ-
ποίησιν, ἢ ἀπὸ κάμμιαν ἐλπίδα.

Θέλω ὅμως νὰ σᾶς δώσω εἶδησιν, πῶς δὲν ἡξεύρει νὰ ἀγαπᾷ
τοὺς φίλους, ὅποιος δὲν ἀγαπᾷ τὴν τιμὴν των. Μία μεγάλη
ἀγάπη, μόλις καταληπτὴ ἀπὸ τὴν φαντασίαν, δὲν πρέπει νὰ
σοχάζεται μοναχὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπου εἶναι ὑπο-
κειμένη εἰς ὅλας τὰς ὕβρεις τοῦ καιροῦ.

Ἐγὼ σᾶς βλέπω, ὦ ἀνδρεῖοι, ἐξαιρέτως ἐσένα, ὦ Κλέαρχε,
νὰ ἀπαντᾷτε τοὺς κινδύνους καθεκάστην μὲ προθυμίαν, νὰ
καταφρονῇτε τὴν σωτηρίαν σας, καὶ νὰ φοβερίζητε τὸν ἴδιον
θάνατον. Σᾶς βλέπω νὰ κάμνητε προπύργιον τὰ σήθη σας,
διὰ νὰ μὴ φοβοῦνται οἱ πλέον χυδαῖοι στρατιῶται νὰ σερεῶνῃτε
μὲ τὰς δεξιὰς σας τὴν εὐτέλειαν τῶν πλέα δειλῶν. Σᾶς βλέπω
τέλος πάντων εἰς κάθε καιρὸν νὰ ἀμελῇτε τὴν φύλαξιν τοῦ
ἑαυτοῦ σας, διὰ μίαν ἀπλὴν ἐπιθυμίαν τῆς δόξης, διὰ μίαν
μόνον φιλοδοξίαν τοῦ θριαμβεύειν. Τὸ λοιπὸν οἱ στρατιῶται,
οἱ φίλοι τοῦ Κύρου, τὸν παρακινουῦσι, νὰ κάμνῃ ἐκεῖνο ὅπου
αὐτοὶ δὲν κάμνουν;

Πισεύετε τάχα νὰ εἶναι ἡ καρδιά μου κατωτέρα ἀπὸ τὴν
μεγαλοφροσύνην σας; Πισεύετε πῶς νὰ φοβίσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ
Κύρου ἐκεῖνο ὅπου δὲν ἡμπορεῖ νὰ φοβίσῃ τοὺς ἄλλους;
Ἀναξίως ἤθελα βασιλεῦ τοῦτο τὸ σκῆπτρον, ἂν δὲν εἶχα περισ-
σοτέραν καρδίαν ἀπὸ λόγου σας. Ὀλίγον ἤθελα δοξασθῶ, ἂν
σᾶς ὑπερέβαινα μὲ ἓνα συμβεβηκὸς τῆς τύχης, ὅπου ἡξεύρει νὰ
δίδῃ ταῖς τιμαῖς καὶ χωρὶς παρατήρησιν τῆς ἀξίας. Ἐγὼ δὲν
μετρῶ ἐκλαμπρον ἐκεῖνον ὅπου ζητᾷ φῶς ἀπὸ ταῖς λαμπρό-
τητες τῶν ἄλλων. Ἡ μεγαλόκαρδος ψυχὴ ἐνὸς βασιλέως, πρέ-
πει νὰ ὑπερέχῃ τοὺς ἄλλους, μόνον μὲ τὸ νὰ εἶναι πλέον
μεγάλη εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ ὅχι διατὶ ἔχει περισσότερα χαρίσ-
ματα ἀπὸ τὴν τύχην. Μετρῶ ταλαίπωρον τὴν κατὰστασιν ἐκεῖ-

νων τῶν βασιλέων ὅπου εἶναι χειρότεροι ἀπὸ τοὺς ὑποκειμέ-
νους των· ὑποπτεύονται καθεκάστην τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων ὅπου
γνωρίζουσιν ἀξιωτέρους ἀπὸ λόγου των· εἶναι ὑποκείμενοι
σχεδὸν πάντα εἰς ταῖς γνώμαις τῶν πλέα σοφῶν, ἢ τῶν εὐτυ-
χεσέρων, παραδίδοντες τὴν σωτηρίαν τῆς βασιλείας, καὶ τὴν
βεβαιότητα τῆς ζωῆς των, εἰς τὰς χεῖρας ἐκείνων ὅπου προ-
τιμοῦσι πολλάκις τὰ λοιπὰ πράγματα ἀπὸ τὸ βασιλεῖον, καὶ
ἀπὸ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλέως.

Μὲ ἀδικεῖτε, ὦ φίλοι, εἰς τὴν τιμὴν, δίδοντες τοῦ κόσμου
νὰ καταλάβῃ, πῶς εἰς τοῦ λόγου μου δὲν εἶναι ἄλλο πρᾶγμα
ἀξιαγάπητον παρὰ ἡ ζωὴ. Ἡ μόνη ἐνθύμησις τῆς ἀνδρείας
μου, ἡμπορεῖ νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἀγάπην ἐκείνων ὅπου ἤθελαν
μὲ ἀγαπᾶ. Ἀδικεῖτε καὶ τὸν ἑαυτὸν σας, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ ταῖς
ἀρεταῖς ὅπου ἔχει ὁ Κύριος, δὲν ἐμάθετε νὰ διαλέξητε ἄλλο,
διὰ νὰ χορτάσητε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας σας, παρὰ ταύ-
την τὴν ζωὴν, τόσον πλεον ἀνάξιον ἀγάπης, ὅσον ὅπου ἡμ-
πορεῖ νὰ χαθῇ.

Οἱ περισσότεροι στρατιῶταί μου, ὅπου δὲν ἡμποροῦν νὰ
χάσουν τίποτε καὶ εἰς τοὺς χαῖμούς μου, καὶ ὅπου κινημένοι
ἀπὸ τὸ κέρδος, ἐκεῖ μεταχειρίζονται τὴν δύναμιν τῶν σπαθίων
τους, ὅπου προσάζονται ἀπ' ἐκείνους ὅπου τοὺς μισθοφο-
ροῦσιν, ἀπαντοῦσι κάθε κίνδυνον, δὲν μετροῦσι κανένα συ-
ναπάντημα, τρέχουσιν εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας, δὲν φοβοῦνται
ὅλους τοὺς θανάτους, διὰ νὰ νικήσουν καὶ διὰ νὰ θριαμ-
βεύσουν. Καὶ ἐγὼ ὅπου πρέπει νὰ φροντίζω διὰ τὴν σωτηρίαν
μου, διὰ τὴν βασιλείαν μου, διὰ τὴν τιμὴν μου, διὰ τὰ
στρατεύματά μου, διὰ τὴν λαόν μου καὶ διὰ τὴν δόξαν μου,
ἔχω νὰ σέκω ἀργὸς καὶ ὀκνηρὸς εἰς τὰ κινήματα καὶ εἰς τὰς
πράξεις τῶν ἄλλων; Μὲ τὴν ἀνάπαυσιν, λοιπὸν, ἔχω νὰ ξυπνῶ
τὴν ὀκνηρίαν τῶν στρατιωτῶν; Μὲ τὸ νὰ ἀποφεύγω ἀπὸ τὸν

κίνδυνον, ἔχω νὰ θαρρύνω τοὺς στρατιώτας εἰς τὸν θάνατον;

Δὲν ἔχει πλέον μεγάλην δύναμιν ὁ στρατάρχης, διὰ νὰ κινᾷ τοὺς ἄλλους, ὥσάν τὸ παράδειγμα. Ἡ ψυχὴ μας δὲν ἔμπορεῖ νὰ κινηθῇ περισσότερο, διατὶ πλέον πιστεύομεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, παρά εἰς τὴν ἀκοήν. Τὰ ἔργα, ὅπου ἐπιχειριζόμεσθην, ἀμελοῦνται ἀπὸ ἐκείνους ὅπου δὲν ἔχουν μέρος οὔτε ὄφελος, ἀνίσως καὶ δὲν τοὺς κάμνωμεν προθύμους μὲ τὸν ζῆλον, μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν προτροπὴν καὶ μὲ ταῖς παρακάλεσais. Ὅποιος θέλει νὰ κινήσῃ τοὺς ἄλλους, εἶναι χρεῖα νὰ κινήσῃ πρῶτα τὸν ἑαυτὸν του. Τὸ γέλοιον τοῦ ῥήτορος δὲν εὗγαλε ποτὲ δάκρυον ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀκροατῶν. Ἡ δειλία καὶ ὁ φόβος τῶν στρατάρχων δὲν ἔμπορεῖ νὰ ξυπνήσῃ τόλμην εἰς ταῖς ψυχαῖς τῶν στρατιωτῶν. Ὁ μεγαλύτερος κύκλος τοῦ ὠρολογίου, θέλοντας νὰ κινήσῃ τοὺς μικροτέρους, κάμνει χρεῖα νὰ κινήσῃ πρῶτα τὸν ἑαυτὸν του.

Ὁ στρατάρχης εἶναι ἐκεῖνος ὅπου δίδει τὸ παράδειγμα εἰς τοὺς στρατιώτας. Ἄν αὐτὸς εἶναι πολλὰ ζηλωτὴς τῆς σωτηρίας του, ἂν εἰς ταῖς ἀνάγκαις δὲν κινδυνεύῃ αὐτὸς διὰ νὰ νικήσῃ, κάμνει δειλοὺς καὶ τοὺς πλέον ἀνδρείους, φοβίζει καὶ τοὺς πλέον τολμηροὺς, καὶ παρακινᾷ εἰς τὴν φυγὴν καὶ τοὺς πλέον ἀφόβους. Ὁ βασιλεὺς εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς τοῦ λαοῦ, ὅπου δίδει κίνησιν εἰς ὅλαις ταῖς πράξαις, ὅπου ὁδηγᾷ ὅλους τῶν τοὺς λογισμοὺς, καὶ ὅπου κυβερνᾷ ὅλαις τῶν ταῖς ἐλπίδais.

Ποῖον πρᾶγμα θαρρεῖτε νὰ μὲ κάμνῃ, ὦ φίλοι, νὰ ἔχω τὴν ἀγάπην σας; Ποία ἀπόκρυφος ἀρετὴ κάμνει νὰ ἀγαπῶμαι ἀπὸ τὸν λαόν; Ποία συμπάθεια κάμνει νὰ λατρεύωμαι ἀπὸ τοὺς στρατιώτας; Οἱ νόμοι τῆς φύσεως δὲν ὑποχρεώνουν ὅλην τὴν καρδίαν. Ἡ ὑπακοὴ καὶ ἡ δουλεία εἶναι ἐναντία εἰς τὴν ἀγάπην. Ἡ ὀρκωμοσίαι τῆς ἐμπιστάσεως δὲν τοὺς βιάζει νὰ ἀγαποῦν.

Τὰ ἴδια ζῶα ὑποτάσσονται εἰς τὸν ζυγὸν, ἀγκαλὰ καὶ νὰ τὸν ἀποσρέφονται. Ἀπόκτησα τὴν ἀγάπην σας, ἠχμαλώτευσα τὴν φιλοσοργίαν σας, μὲ τὸ νὰ σᾶς συνοδεύω εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους, μὲ τὸ νὰ συμβοηθῶ τοὺς κόπους σας, καὶ μὲ τὸ νὰ κινδυνεύω τὴν ζωὴν μου διὰ τὴν σωτηρίαν σας.

Δὲν ἤμπορεῖ νὰ μὴν ἀγαπηθῇ ἐκεῖνος ὅπου δὲν θέλει παρὰ μίαν ἐξωτερικὴν ὑπεροχὴν, ὅπου συνάπτει τὸ ἀξίωμα τοῦ βασιλέως μὲ τὸ ἰδίωμα τοῦ συνοδίτου, καὶ ὅπου εἶναι ὁ πρῶτος νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἴδιά του προσάγματα. Μετράται εὐτυχὴς ἐκεῖνος ὁ ὑπήκοος, ὅπου βλέπει πῶς ὑποτάσσεται εἰς ἓνα ὅπου δὲν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸ βάρος ὅπου φορτῶνει, καὶ ὅπου κινᾷ πρῶτον τὰ χέρια παρὰ τὴν γλῶσσαν, καὶ πρῶτα θέλει νὰ φυλάξῃ τὸν νόμον εἰς τοῦ λόγου του, παρὰ νὰ τὸν προβάλῃ εἰς τοὺς ἄλλους.

Ὅλαις ἡ ψυχαῖς εἶναι εὐμετάτρεπταις, καὶ μάλιστα ἐκείναις ὅπου βαρύνονται μὲ τοὺς κόπους τοῦ πολέμου, μὲ τὰς κακοπαθείας τῶν ὁδοιποριῶν καὶ μὲ τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς. Ἡ καρδιά μας δὲν ὀρέγεται ἄλλο περισσότερον ἀπὸ τὴν εἰρήνην, ἀπὸ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἀπὸ τὴν βεβαιότητα. Ἐκεῖνα τὰ θερμὰ πνεύματα, ὅπου ἔχουν τὴν ζωὴν μόνον εἰς τὴν κίνησιν, καὶ ὅπου ὡσὰν ἔλαφοι δὲν φανερώνουνσι τὴν γένναν τῆς ἀνδρείας των, παρὰ εἰς τὴν ταραχὴν τοῦ πολέμου, σειρευόμενα φθείρονται, ἀνίσως καὶ δὲν θερμαίνονται ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου ὀρίζει.

Τί ἤθελαν εἰπῇ; τί ἤθελαν κάμῃ οἱ στρατιῶταί μου; ἡ γλῶσσα δὲν ἔχει περισσοτέραν ἐλευθερίαν, παρὰ εἰς τὸν στρατιωτικὸν λαόν· εἶναι ἄφοδος εἰς τὴν ταραχὴν τῶν ὅπλων, εἰς τὴν βοήθειαν τόσων στρατιωτῶν. Ἦθελαν εἰπῇ χωρὶς ἀμφιβολίαν, πῶς διὰ νὰ εὐχαρισήσω τὴν ὀρεξίν τῆς καρδίας μου, διὰ νὰ χορτάσω τὴν εὐρυχωρίαν τῆς φιλοδοξίας μου, ταραττώ τὴν ἡσυχίαν τῆς ἀναπαύσεώς των, ἐμποδίζω τὸν δρόμον τῆς εὐ-

τυχίας των, βάνω εἰς κίνδυνον μὲ ἀφροσύνην τὰς ἐλπίδας τοῦ λαοῦ, φθείρω μὲ ἀποκοτίαν τὴν ζωὴν τῶν στρατιωτῶν, καὶ τέλος πάντων, ἀφιερώνοντας ὅλους τοὺς λογισμούς μου μόνον εἰς τὴν ἐδικήν μου βεβαιότητα, παραβλέπω τὴν σωτηρίαν, τὰ ἀγαθὰ, τὸ αἶμα, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίσιν τόσων λαῶν καὶ τόσων φίλων.

Ποῖος ἠμπόρειε νὰ μὲ διαφενδεύσῃ ἀπὸ τόσον δίκαια ἐγκαλέσματα; Ποῖος ἐδύνετο νὰ μὲ δικαιώσῃ ἀπὸ τόσον δικαίους ὀνειδισμούς; Ἡ ἀγάπη σας δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ μὲ ἐλευθερώσῃ, ἀπὸ ταῖς κακολογίαις ἐκείναις καὶ κινδύνους, ὅπου ἤθελαν καταφρονήσῃ τὴν τιμὴν μου, καὶ ἤθελαν φοβερίσῃ τὴν ζωὴν μου.

Τὰ παράπονα τῶν στρατιωτῶν δὲν ἔχουν ταῖς περισσότεραις φοραῖς ἄλλην ἀφορμὴν, παρὰ τὸ νὰ βλέπουν τοὺς βασιλεῖς μακρὰν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ κακὰ ὅπου κρέμονται ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν των. Ὀργίζεται ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ ἀνδρεία ἐκείνου τοῦ στρατιώτου ὅπου δὲν βλέπει τὸν βασιλέα, καὶ, θεατὴν εἰς τοὺς κόπους του. Ἐνεργεῖ καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμίν του ἐκεῖνος ὅπου εἶναι ὑποκάτω εἰς τὸ μάτι τοῦ βασιλέως. Δὲν εἶναι τιναὶς, ὅπου νὰ μὴ μετρᾷ ἔνδοξον ἐκεῖνον τὸν θάνατον ὅπου εἶναι συντροφιασμένος ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ βασιλέως του.

Ποῖος θέλει εἶναι ἐκεῖνος ὁ δειλὸς καὶ μικρόψυχος, ὅπου θέλει νὰ φύγῃ διὰ νὰ μὲ ἀφήσῃ; Δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένη νίκη, ὅταν ἡ τιμὴ δὲν βιάζει τὸν στρατιώτην νὰ κινδυνεύσῃ· ὅταν ἡ δειλία δὲν ἔχει ἄλλους μάρτυρας παρὰ τὴν ἰδίαν συνείδησιν, δὲν εἶναι κανεὶς νὰ τὴν φοβᾶται. Ὁ ἴδιος λέων, ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῶν θηρίων, καὶ τόσον τὰ ὑπερέχει εἰς τὴν δύναμιν καὶ εἰς τὴν μεγαλοψυχίαν, ὅταν θάρρῃ πῶς εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὰ ὄμματα ἐκείνων ὅπου ἠμποροῦσαν νὰ εἶναι μάρτυρες τῆς δειλίας του, μὲ μεγάλην ὁρμὴν φεύγει εἰς τὰ δάση. Εἶναι ἀναγκαία ἡ παρουσία τοῦ βασιλέως καὶ διὰ τὰ βραβεῖα καὶ

διὰ ταῖς τιμωρίαις. Οἱ ἀνδρεῖοι καὶ οἱ μικρόψυχοι, οἱ δειλοὶ καὶ οἱ μεγαλόψυχοι, κινημένοι ἀπὸ τὸν φόβον καὶ ἀπὸ τὴν ἐλπίδα, ἐμψυχωμένοι ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν καὶ ἀπὸ τὸν ἔπαινον, κατεργάζονται ὅλαις ταῖς ἀνδραγαθίαις.

Ἀμὴ εἰπέτε μου, παρακαλῶ σας, ὦ φίλοι· τίνος εἶναι τοῦτα τὰ βασίλεια; τοῦτα τὰ ἀποκτήματα; τοῦτα τὰ φοινίκια; τοῦτα τὰ σέφανα; αὐταῖς ἡ δόξαις; Εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐδικὰ μου, ἐπειδὴ καὶ ἡ πίσις σας μοῦ τὰ ὑπόσχεται, καὶ ἡ ἀγάπη σας δὲν μοῦ τὰ ἀρνεῖται. Τὸ λοιπὸν πρέπει νὰ συγχωρήσω νὰ λέγωνται πράγματα ἐδικὰ μου ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια μήτε παρὼν ἐσάθῃκα; Τὸ λοιπὸν ἤμπορῶ νὰ ἰδιοποιηθῶ τὴν ἀπόκτησιν ἐκείνου τοῦ πράγματος ὅπου μόλις εἶδαν τὰ μάτιά μου; Εἶναι ὀλιγότιμα ἐκεῖνα τὰ ἀποκτήματα ὅπου μᾶς ἔρχονται μὲ ξένου κόπον· μήτε ψηφῶ τὴν δόξαν, παρὰ κερδεμένην μὲ τὴν ἰδίαν ἀνδρείαν. Εἶναι περιφανὴς μόνον ἐκεῖνος ὅπου δίδει τὸ φῶς εἰς τοὺς ἄλλους, ὅχι ἐκεῖνος ὅπου τὸ λαμβάνει ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Δέχομαι μετὰ χαρᾶς, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ἐκείνους τοὺς σεφάνους ὅπου μοῦ χαρίζει ἡ ἀρετὴ σας· ἤθελα λογιᾶσθαι πῶς σφάλλω μὲ ἀχαριστίαν πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀγάπης σας, ἂν δὲν μοῦ ἐφαίνοντο εὐπρόσδεκτα ὅσα μοῦ ἔρχονται ἀπὸ τὰ χέριά σας.

Εἶναι τίμια, ὅσα μᾶς χαρίζουν οἱ φίλοι· ἀμὴ εἶναι ὑπέρ-τιμοι, προσφιλέστατοι καὶ ὑπὲρ πᾶσάν μου ἀρέσκειαν καὶ ἡδονὴν, ἐκεῖνοι οἱ θρίαμβοι ὅπου ἀποκτῶ μὲ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος, καὶ ὅπου ἀγοράζω μὲ τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς. Διὰ ταῖς νίκαις ὅπου μοῦ φέρει ἡ ἀνδρεία σας, εἶναι τὸ χρέος, ὅπου χρεωστῶ εἰς ταῖς δοκιμαῖς τῆς ἀφοβίας σας, ὅπου ὀλιγο-σεύει πολλὰ τὴν χαρὰν τῆς ἀποκτήσεως· ἀμὴ διὰ ἐκείναις ὅπου κερδαίνω μὲ τὸ σπαθί μου, δὲν εἶμαι ὑπόχρεως εἰς ἄλλον, παρὰ εἰς τὸν ἑαυτόν μου. Ἰδέτε, ὦ φίλοι, πῶς ἤμπορῶ νὰ

χαίρωμαι εἰς ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ὅπου μὲ κάμνουν ὑπόχρεων.

Ἡ μεγαλοψυχία ἐνὸς Κύρου, ὅπου δὲν ἤμπορεῖ νὰ περισφαιλισθῇ ἀνάμεσα εἰς τὰ ὅρια τῆς γῆς, καὶ ὅπου ἤθελεν εὖρη σενόχωρον τὸν οὐρανόν, ἂν ἤθελε τὸν ὑποτάξῃ εἰς τὴν εὐρυχωρίαν τῶν ἐπιθυμιῶν του, δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ περισσότερον πόθον, παρὰ νὰ φανῇ μεγαλότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, χαρίζοντας τὰ πράγματά του. Ἡ ἐλευθεριότης, εἶναι τὸ καθολικὸν σόλισμα τῶν βασιλέων· καὶ δὲν εἶναι βασιλεὺς, παρὰ μόνου μὲ τὸ ὄνομα, ὅποιος δὲν εἶναι πλουσιόδωρος μὲ ὅλους.

Ἀλλὰ τί ἤθελα ἤμπορέσῃ νὰ σᾶς χαρίσω; Μὲ τί ἤθελα δυνηθῇ νὰ βραβεύσω τὴν ἀνδρείαν σας; Πῶς ἤθελα φανερώσῃ ταῖς ἀρεταῖς τῆς καρδίας μου, ἂν δὲν εἶχα ἄλλο πρᾶγμα, παρὰ ἐκεῖνα ὅπου ἔλαβα ἀπὸ λόγου σας; Δὲν θέλω νὰ σηκώσετε αὐτὴν τὴν δόξαν ἀπὸ ταῖς δόξαις τοῦ Κύρου, τὸ πῶς δὲν ἤμπορεῖ νὰ χαρίσῃ, παρὰ ἐκεῖνο ὅπου ἔλαβεν εἰς χάρισμα. Ἦθελα εἶμαι πτωχὸς ἀνάμεσα εἰς τόσα πλούτη, ἄθλιος ἀνάμεσα εἰς τὸ πλάτος τόσων βασιλειῶν, ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελα δυνηθῇ νὰ ὑποχρεώσω τοὺς ἄλλους, παρὰ μὲ ἐκεῖνα διὰ τὰ ὅποια εἶμαι ὑπόχρεως.

Ἐγὼ δὲν πολεμῶ διὰ φιλοδοξίαν· δὲν ἤμπορεῖ ἡ φιλοδοξία νὰ βασιλεύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Κύρου ὅπου εἶναι πλέον μεγάλη ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα. Ὅποιος εἶναι φιλόδοξος, ἐπιθυμεῖ· καὶ ὅποιος ἐπιθυμεῖ, εἶναι δυστυχής.

Ὁ Κύρος, ὅπου ἔχει περισσότερον ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου ἤμπορεῖ νὰ ἐπιθυμήσῃ, καὶ ὅπου συνερίζεται εἰς τὴν εὐτυχίαν μὲ τοὺς Θεοὺς, διὰ ἄλλο δὲν πολεμεῖ, διὰ ἄλλο δὲν γυμνάζει τὸν ἑαυτὸν του, παρὰ διὰ νὰ δώσῃ τοῦ κόσμου νὰ καταλάβῃ πῶς ἀκόμι καὶ ἡ Γῆ ἔχει τὸν Ἥλιόν της. Εἶμαι ὑπόχρεως νὰ εὐφραίνω τὴν ἀγάπην τῶν φίλων ὅπου χαίρονται νὰ ἀγαποῦν

καὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς ἓνα ὅπου τὸν γνωρίζουν μεγαλύτερον καὶ ἀνώτερον ἀπὸ λόγου τῶν.

Δὲν πρέπει νὰ φυλάττω κρυφὰ τὰ ἔργα ἐκείνων τῶν ἀρετῶν ὅπου κατοικοῦσιν εἰς τὸ σῆθος τοῦ Κύρου. Ἡ κεκρυμμένη ἀρετὴ εἶναι ὡσὰν τὸ χρυσάφι εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ὅπου δὲν ἔχει μήτε λάμψιν, μήτε τιμὴν.

Ἀμαρτάνουσιν ἐναντίον εἶν τὴν φύσιν ἐκεῖνοι ὅπου δὲν γυμνάζονται εἰς ἐκεῖνα τὰ χαρίσματα ὅπου ἔλαβον ἀπὸ τὴν φύσιν. Ἄν ἐσεῖς, διὰ ἓνα μακρυνὸν κίνδυνον ὅπου κρέμεται ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τὴν θέλησιν τῆς τύχης, ἐμποδίζετε τὴν δύναμιν αὐτῶν τῶν χειρῶν, κρατεῖτε τὴν γύμνασιν αὐτοῦ τοῦ ξίφους, σὰς βλέπω πῶς πταίετε εἰς τόσον ἀμάρτημα, ὡσὰν νὰ ἠθέλετε περισφαλίσῃ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου διὰ νὰ μὴν ἐπιρρέουσιν, ἢ νὰ μὴ λάμπουσιν ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Θέλετε, ὦ φίλοι, νὰ φεύγω τὸ συναπάντημα τῶν ὀπλῶν, νὰ μακρύνω ἀπὸ ταῖς μάχαις, ὅχι διὰ ἄλλο βέβαια, παρὰ διὰ νὰ εἶμαι μακρὰν ἀπὸ τοὺς κινδύνους, διὰ νὰ ἡμπορῇτε πολὺν καιρὸν νὰ μὲ χαρῇτε. Ἄν εἶναι αὐτὸς ὁ λογισμὸς σας, διατὶ δὲν μὲ ἀφίνετε νὰ ἀθανατισθῶ μὲ ταῖς γενναίαις πράξαις, μὲ ταῖς δοκιμαῖς τῆς ἀνδρείας; Ἐγὼ δὲν μετρῶ τὸν ἑμαυτόν μου μὲ τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ. Ζῇ αἰωνίως μόνον ἐκεῖνος ὅπου ζῇ δοξασμένος. Ἡ ἄργητα τοῦ θανάτου δὲν εἶναι ἐκείνη ὅπου μακρύνει τὴν ζωὴν.

Ἐδύνουμουν ἐγὼ νὰ χαίρωμαι ταῖς ἀνάπαυσαις ὅπου μοῦ ὑπόσχοντο τὰ πατρικὰ πλούτη· ἐδύνουμουν νὰ κατατρυφῶ εἰς τὴν ἀργίαν, κεκλεισμένος ἀνάμεσα εἰς τὴν βεβαιότητα τῶν ὁρίων τῆς βασιλείας μου, ἀπαντέχοντας τὸν δρόμον τῆς φύσεως, καὶ τὸν θάνατον ἀπὸ τὸ εὐκαταφρόνητον καὶ ἄδοξον γῆρας. Εἶναι ὅμως ἀληθινόν, πῶς οἱ ἄργοι δὲν ἡμποροῦν νὰ διατάξουν, κατὰ

τὴν γνώμην τους, τὸ ἀποφασισμένον τους τέλος, οὔτε νὰ κυβερνήσουν τὴν κλωσὴν τῶν μοιρῶν. Μαλιστα ὅταν θάρρουσι, πῶς ἡ πολυχρόνιος ζωὴ νὰ εἶναι τὸ ἄκρον ἀγαθόν, τότε αἰφνυδίως πλακώνονται ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ πρὶν τοῦ καιροῦ. Ἀμὴν ὁ Κύριος, ὅπου δὲν ἰξεύρει νὰ μετρά τοὺς χρόνους, ἀλλὰ ταῖς νίκαις, καὶ ὅπου τότε μόνον πιστεύει νὰ ζῇ, ὅταν δύναται νὰ νικᾷ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀπαντέχῃ ἐκεῖνον τὸν ὀκνηρὸν θάνατον ὅπου, ἂν εἰς ὅλους εἶναι ἐλεεινός, εἰς τοὺς βασιλεῖς εἶναι ἐλεεινότατος.

Ἐγεννήθηκα ἀπὸ ἓνα αἷμα ὅπου μὲ κάμνει νὰ ἐπιθυμῶ τὴν δόξαν, καὶ ὄχι τὴν ζωὴν. Ἢμπορεῖ νὰ ζήσῃ τινὰς πλέον πολυχρόνιος, παρὰ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων; Ἢμπορεῖ νὰ εἶναι ἀθάνασία ὅπου νὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἐκείνην ὅπου ἀποκτᾶται μὲ τὸ σπαθί; Ἢξεύρουν νὰ ζήσουν ἀκόμι ἐκεῖνοι ὅπου δὲν εἶναι ἄξιοι ζωῆς· εἶναι δυστυχὴς ἐκείνη ἡ ζωὴ ὅπου εἶναι κοινὴ μὲ ὅλους. Βδελύττομαι ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ὅπου δὲν λαμπρύνονται ἀπὸ κανένα ἔργον γενναῖον· ἔχω χαϊμέναις ἐκείναις ταῖς ὥραις καὶ στιγμαῖς, ὅπου δὲν ἠμποροῦν νὰ μοῦ γίνουν βαθμοὶ εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας.

Ἐγὼ, ὦ Κλέαρχε, ἔζησα ἕως τώρα δεδοξασμένος, καὶ ἡ ζηλία τῶν φθονερῶν ἔγινε τρόπαιον τῆς μεγαλειότητός μου. Ὅθεν, ἂν δὲν φυλάξω ἐκείνην τὴν ὑψηλὴν ὑπόληψιν, ὅπου ἐθεμελίωσεν ἡ φήμη τῆς ἀνδρείας μου, ἀκόμι καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς, θέλω χάσῃ ἀναμφιβόλως ἐκείναις ταῖς εὐφημίαις ὅπου μοῦ εἶναι πλέον ἀκριβαῖς ἀπὸ τὴν ζωὴν.

Δὲν εἶναι πράγμα τόσο ἀξιοκατάκριτον, ὥσταν τὸ νὰ ἀμελῇ τινὰς τὴν εὐκαιρίαν τῆς δόξης, ὅταν δύναται νὰ τὴν ἀποκτήσῃ. Αἱ ὑπεριναῖς πράξεις εἶναι ἐκείναις ὅπου πλέον ἔλκουσι τὴν περιεργίαν τῶν ἀνθρώπων· ὅταν ὁ ἥλιος πηγαίνῃ εἰς τὴν δύσιν συντροφιάζεται ἀπὸ ὅλα τὰ μάτια. Εἰς ὅλα τὰ πράγματα

Θεωρεῖται τὸ τέλος· ἀπὸ τὸ ἐπιμύθιον κρέμεται ὁ ἔπαινος τοῦ μύθου. Ὁ Κύρος ἔζησε πάντα τόσον ἔνδοξος, ὅπου δὲν ἠξέυρει νὰ ἀποθάνῃ, παρὰ δεδοξασμένος· μήτε ἠξέυρει νὰ εὕρῃ μεγαλητέραν δόξαν ἀπ' ἐκείνην ὅπου ἀποκτᾶται μὲ τὰ ἄρματα εἰς τὸ χέρι.

Πιστεύετε τάχα, πῶς δὲν ἔχει κίνδυνον ὁ μεγαλόψυχος καὶ εἰς τὴν ἡσυχίαν; Πιστεύετε πῶς μόνον ὁ πόλεμος κόπτει τὴν ἀπόφασιν τῆς ζωῆς μου; Πλανᾶσθε. Ἡ ζωὴ ἐνὸς βασιλέως, δὲν εἶναι εἰς ἄλλον τρόπον πλέον βεβαία, παρὰ εἰς τοὺς κινδύνους. Φοβοῦμαι περισσότερο τὸν θάνατον εἰς τὴν βεβαιότητα τῶν σκηνῶν μου, παρὰ εἰς τὰς παρατάξεις τῶν ἐχθρῶν. Ἡ ἐπιβουλαῖς τῶν φίλων φοβίζουσι τὴν ἀφοδίαν ταύτης τῆς καρδίας. Βεβαιώσετέ με ἐσεῖς ἀπὸ ταῖς κρυφαῖς προδοσίαις, καὶ ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι κανένα συναπάντημα.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς προγόνους μου ἐξάθησαν πλέον βέβαιοι εἰς τὰ στρατεύματα, παρὰ εἰς τὴν πατρίδα· καὶ πολλάκις φεύγοντες ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν στρατιωτῶν, ἐκινδύνευσαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑπηκόων των. Ἄν θέλετε νὰ συγκρίνητε τοὺς ἄλλους βασιλεῖς, θέλετε εὕρῃ πῶς ἡ εἰρήνη ἐθανάτωσε πλέα περισσοὺς, παρὰ ὁ πόλεμος. Σπανίως ἀποθνήσκουσιν οἱ βασιλεῖς εἰς τὰ στρατεύματα, ἐὰν δὲν πέσουν εἰς ἐπιβουλήν. Μετρῶ πλέον βεβαίαν τὴν ζωὴν μου εἰς τὸν πλέα πυκνὸν ὄχλον τῶν ἐχθρῶν, διαφενδευομένην ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν τῶν σπαθίων σας, καὶ ἀπὸ τὴν γενναιότητα τῶν σιθῶν σας, παρὰ εἰς τὸ πλέα ἀκαταμάχητον κάστρον τῆς βασιλείας, καμωμένον ἀνίκητον, καὶ ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ ἀπὸ τὴν τέχνην.

Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς τὸ ἀρνηθῶ, πῶς ἀπεθῶ καὶ ἔμπροσθεν, θέλω ἀγαπήσῃ τὴν ζωὴν περισσότερο παρὰ πρῶτα. Ὁμολογῶ, πῶς ποτὲ δὲν μοῦ ἐξάσθη τόσον ποθεινὴ ἡ ζωὴ, ὅσον ἀρχήνισε νὰ μοῦ εἶναι εἰς τὸ παρὸν, διὰ νὰ ἠμπορῶ νὰ σᾶς

χαίρωμαι πολὺν καιρόν. Ἦθελα φανῇ πολλὰ ἀχάριστος εἰς τὴν ἀγάπην σας, ἂν ἤθελα ἀμελήσῃ τὴν φύλαξιν ἐνὸς πράγματος ὅπου ὁμολογεῖτε πῶς σὰς εἶναι τόσον ἀκριβόν. Ὁμολογῶ ὅμως, πῶς τόσον πλέα μὲ παρακινᾶτε νὰ ἀπαντῶ μὲ προθυμίαν ὅλους τοὺς κινδύνους, διὰ νὰ γένω πλέον ἄξιος τῆς ἀγάπης σας.

Περισσεύει πάντοτε ἡ ἀγάπη, ἐκεῖ ὅπου αὐξάνει ἡ ἀξία. Καὶ ἐγὼ θέλω χαρῇ ἄπειρα, νὰ ἀποθάνω ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄρματα τῶν ἐχθρῶν, διὰ νὰ αὐξήσω εἰς ταῖς ψυχαῖς σας περισσότερο τὴν τιμὴν τῆς ἀνδρείας μου, καὶ διὰ νὰ δώσω ἀφορμὴν τῆς καρδίας σας νὰ ξεθυμάνῃ ὅλην τῆς τὴν ὁρμὴν εἰς τὴν ζωὴν ἐκείνων ὅπου ἤθελαν θριαμβεύσῃ εἰς τὴν ἐδικήν μου.

Παύσετε τὸ λοιπὸν νὰ πειράζητε ὡς δειλὸν ἐκεῖνον τὸν Κύρον, ὅπου εὐρίσκει τὴν ἡσυχίαν εἰς τὴν κίνησιν, καὶ τὴν ἀσφάλειαν εἰς τοὺς κινδύνους. Ἀλλέως θέλω εἰπεῖ πῶς, κολακεύοντες εἰς τὴν ζωὴν μου τὴν εὐτυχίαν τῶν ἐλπίδων σας, ἀγαπᾶτε πλέον διὰ τὸ ὄφελός σας τὴν ἐδικήν μου ζωὴν, παρὰ διὰ τὴν τιμὴν μου.

ΠΥΡΡΟΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ.

ΠΑΙΓΝΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Τῷ κυρίῳ Ἰωάννῃ Βαπτιστῇ Μάνσῳ τῷ Κωμάρχῳ.

Ἐγὼ δὲν ἠξέυρω εἰς ποῖον καλλίτερα νὰ συστήσω τὴν εὐγλωττίαν τοῦ Κεινέα, παρὰ εἰς ἓνα σοφὸν τόσον ἄξιον, καθὼς εἶναι ἡ Αὐθεντία σου, ὅπου γυμνάζουσα τὸν κάλαμον εἰς ὑψηλὰ ὑποκείμενα, ἔκαμεν ἀμίμητον τὴν δόξαν τῆς εὐγλωττίας της.

Ἦθελα εἶπῃ περισσότερον, ἂν ὁ ἐρυθριασμός τῆς μετριοφροσύνης σου ἐδύνετο νὰ ὑποφέρῃ τὴν θεωρίαν τῆς ἀξίας σου, ἢ ἀνίσως καὶ ἡ ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαίνων, δὲν ἤθελαν σοῦ σμικρύνῃ τὰ προνόμια. Δὲν ἐφύλαξα μὲ ἀκρίβειαν τοὺς νόμους τῆς ῥητορικῆς, διατὶ ὅποιος κάμνει παίγνια δὲν ἠμπορεῖ νὰ κυβερνηθῇ μὲ κανόνας. Ἄς δεχθῇ ὅμως ἡ Αὐθεντία σου, εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλαττωμάτων ὅπου θέλει εὖρη εἰς τὴν παρούσαν ὁμιλίαν, τὴν ἐξαίρετον τιμὴν ὅπου μετρῶ εἰς ταῖς ἀρεταῖς σου. Καὶ ὁμολογῶντας τὸν ἑμαυτόν μου χρεοφειλέτην εἰς ταῖς ἐπαινετικαῖς μαρτυρίαις τοῦ καλάμου σου, τῆς ἀσπάζομαι φιλοσόργως τὰς χεῖρας.

ὑπόθεσις.

Πύρρος, βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, ἐπίστευε, πῶς ἡ εὐτυχία νὰ ἔσεκεν εἰς τὸ νὰ ἐξουσιάζῃ τινὰς τὴν οἰκουμένην. Ἡ μεγαλειότης τῆς ψυχῆς τοῦ δὲν ὑπέφερε νὰ φθάνουν τὰ ὅρια τῆς γῆς ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔφθανεν αὐτὸς μὲ τὴν δύναμιν τοῦ σπαθίου, ἢ μὲ τὴν ἐξουσίαν τοῦ σκήπτρου. Κεινέας ὁ ῥήτωρ, ὅπου μὲ τὴν εὐγλωττίαν τοῦ ἐσυνερίζετο, διὰ τοὺς θριάμβους, μὲ τὴν ἀνδρείαν τοῦ Πύρρου, ἐδοκίμασε πολλάκις νὰ σενοχωρήσῃ τὴν εὐρυχωρίαν ἐκείνων τῶν λογισμῶν, ὅπου δὲν ἤθελαν χορτάσῃ τὴν φιλοδοξίαν των μὲ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ Οὐρανοῦ, πόσῳ μᾶλλον μὲ ἐκείνην τοῦ κόσμου. Δὲν ἄφησε κἀνένα λογαριασμόν διὰ νὰ καταπαύσῃ ἐκείνην τὴν καρδίαν, ὅπου εἰς τὴν γῆν δὲν ἤθελε μήτε τὸν Δία διὰ σύντροφον. Φαντάζομαι πῶς μὲ παρόμοια νοήματα νὰ ἐσχημάτισε τὸν λόγον του.

ΠΥΡΡΟΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ.

ἮΛΘΕΝ ἡ ἡμέρα, ὧ Πύρρε, εἰς τὴν ὁποίαν θέλει καταλάβῃς, ποῖος εἶναι ὅπου ἀγαπᾷ τὸ ὑποκείμενον τοῦ Πύρρου, ἢ τὴν τύχην τοῦ Πύρρου. Ἐκεῖνοι ὅπου ὑπηρετοῦσι τὴν μεγαλειότητά σου, ἤθελαν νὰ ἰδοῦν πολυπλασιασμένα τὰ βασιλειαῖ

σου, καθὼς πολυπλασιάζουσι ταῖς ἐπιθυμίαις των. Ὁ Κεινέας ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅπου ἀγαπᾷ πολλά περισσότερον τὴν βεβαιότητα τῆς ζωῆς σου παρὰ τοὺς θριάμβους τῆς ῥομφαίας σου, δὲν ἡξεύρει ἄλλο νὰ σοῦ ἐπιθυμήσῃ, παρὰ τὴν ἡσυχίαν.

Ἀναγκαῖον εἶναι νὰ φεύγωμεν εἰς ὅλα τὰ πράγματα ταῖς ὑπεροχαῖς, καὶ μάλιστα εἰς τὰ βασίλεια. Τὰ πράγματα ὅταν φθάσουν εἰς τὸ ἄκρον, δὲν ἡμποροῦν παρὰ νὰ γυρίσουν ὀπίσω. Ἡ ὑπερβολὴ δὲν ἔχει ἄλλο παρὰ ἐλάττωσιν. Ὅσα ἔφθασαν εἰς τὰ ὅρια μιᾶς δυνατῆς μεγαλειότητος, δὲν εὐρίσκουν πλέα τόπον διὰ τὴν αὐξησιν.

Τὸ λοιπὸν θέλεις νὰ ὑποφέρῃς, νὰ περισφαιλισθῇ ἀπὸ ὅρια ἡ ἀρετὴ τοῦ Πύρρου; Θέλεις νὰ βεβαιώσῃς, πῶς τὸ σπαθί του δὲν θέλει ἔχῃ πάντα ἄδειαν νὰ νικᾷ; Καταφρονεῖς τὴν τιμὴν σου, ἐπειδὴ καὶ μὲ τόσαις νίκαις θέλεις εἰς τὸν κόσμον νὰ φανερώσῃς, πῶς ἡ ἀπειρός σου δύναμις, ὅπου δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμποδισθῇ καὶ ἀπὸ τὸ ἀδύνατον, δὲν δύναται πλέον νὰ ὑπάγῃ ἐμπρὸς μὲ τοὺς θριάμβους καὶ μὲ ταῖς νίκαις.

Δὲν πρέπει, ὦ Πύρρε, νὰ κουράζωμεν τὴν τύχην, μήτε νὰ δεχώμεθα μὲ ἀχορταγίαν ταῖς εὐεργεσίαις της. Ἡξεύρω πῶς ἔφερεν ὅλαις της ταῖς εὐτυχίαις εἰς τὸν οἶκόν σου· ἡξεύρω πῶς ὑποχρέωσεν ὅλαις της ταῖς εὐεργεσίαις διὰ νὰ πληροφορήσῃ ταῖς ἐπιθυμίαις σου· ἡξεύρω πῶς ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς της καὶ τὸ ἄρμενόν της, εἶναι βαλμένα εἰς τὰ χερίά σου· ἡξεύρω, τέλος πάντων, πῶς ἡ ἀρετὴ σου δὲν φοβάται τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἀκατασασίας της, μήτε τὸν θυμὸν τῆς μεταβολῆς της. Εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ἀληθινόν, πῶς δὲν εἶναι σαφερότης εἰς τὸν κόσμον· κάθε πρᾶγμα μὲ ἀκατάστατον κίνησιν καὶ μὲ ἀδέβαιον δρόμον, τώρα ὑψώνεται εἰς τοὺς ἀσέρας, καὶ τώρα γκρεμνίζεται εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἡ γῆ πολλάκις βυθίζεται, ἡ θάλασσα ξηραίνεται, καὶ τὰ βουνὰ χαμηλώνονται. Δὲν ἔχομεν κατάληψιν

πλέον βεβαίαν ἀπὸ τὴν ἀβεβαιότητα καὶ ἐναλλαγὴν ὅλων τῶν πραγμάτων.

Εἶναι τὸ λοιπὸν δυνατόν νὰ ἔμβῃ εἰς τόσον κίνδυνον μὲ τὴν τύχην ὁ Πύρρος; Εἶναι δυνατόν νὰ θέλῃ νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην ἑνας μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν τύχην;

Ἐγὼ δὲν σοῦ διηγοῦμαι τὴν σκληρότητα τῶν ἐρήμων, ταῖς ταλαιπωρίαις τῶν ὁδοιποριῶν, τὴν ἀγριότητα τῶν ἐθνῶν, ταῖς κακοπαθείαις τῶν στρατιωτῶν σου, τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς σου καὶ ταῖς ἀμφιβολίαις τῆς νίκης σου. Ὅμιλῶ ἔμπροσθεν εἰς ἓνα ὅπου προφθάνει μὲ τὸν νοῦν τοὺς λογισμοὺς καὶ ταῖς φαντασίαις, καὶ ὄχι μόνον τὰ λόγια, τῶν ἄλλων. Ὑβρίζει τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς βασιλείας, ὅποιος ὁμιλεῖ ἔμπροσθεν εἰς τὸν Πύρρον διὰ ἄλλο ἔξω ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν.

Τὸ λοιπὸν, ἀφ' οὗ ὑποτάξῃς τὴν γῆν, κυριεύσῃς τὸν Ὠκεανὸν, νικήσῃς τὸν κόσμον, φθάσῃς εἰς τὰ ἄστρα καὶ ἰδῇς τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ποῖον θέλει εἶναι τὸ τέλος τῆς ἐπιθυμίας σου; Εἰς ποῖον σκοπὸν θέλουν ἀποβλέπῃ οἱ λογισμοί σου; Εἰς ποῖον κέντρον θέλουν γυρίσῃ ἡ πράξις σου; Ἡ εὐρυχωρία τῆς φαντασίας σου, τὴν ὁποίαν ἡ φύσις μὲ τὴν πλάσιν χιλίων κόσμων δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ γεμίσῃ, ποῦ θέλει πλατύνῃ πλέα ταῖς ὀρεξαίς της;

Ἀνίσως ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἡσυχία (καθὼς πολλάκις ἀπὸ καλωσύνην σου μοῦ τὸ ἐφανέρωσες) εἶναι τὸ τέλος τῶν ἐπιθυμιῶν σου, καὶ τὸ κέντρον τῶν ὀρέξεών σου, αὐτὴν ἡμπορεῖς τῶρα νὰ τὴν χαίρεσαι χωρὶς τόσα κακοπαθήματα, χωρὶς τόσαις ὁδοιπορίαις, χωρὶς τόσαις ζημίαις, χωρὶς τόσους κινδύνους καὶ χωρὶς τὸν θάνατον τόσων σου ὑπηκόων. Ἐκεῖνο τὸ μέσον, ὅπου θέλεις νὰ ἐξοδιάσῃς διὰ νὰ ἀγοράσῃς τὴν ἡσυχίαν, ἐκεῖνο εἶναι ὅπου ἡμπορεῖ μόνον νὰ σὲ συγχίση.

Ἡ κυβέρνησις τόσων βασιλειῶν, εἶναι ὁμοία μὲ ἐκεῖνο τὸ ξηρὸν

δερμάτι, ἐνθυμισμένον τόσαις φοραῖς εἰς τοὺς προγόνους σου, ὅπου, ἂν τὸ χαμηλώσῃ τινὰς ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ὑψώνεται ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἡ κυρίευσις τόσων πόλεων, τόσων γενεῶν, τόσων βασιλειῶν, τόσων στρατευμάτων, καταπλακώνει ὅλους τοὺς λογισμοὺς, ἀρπάζει ὅλην τὴν ἡσυχίαν, καὶ συγχίζει πᾶσαν ἀνάπαυσιν. Τὸ φορτίον τῆς βασιλείας τοῦ κόσμου εἶναι τόσον βαρὺ, ὅπου καὶ ὁ ἴδιος Ἄτλας ἠναγκάσθη νὰ κράξῃ εἰς βοήθειαν τοὺς ὤμους τοῦ Ἡρακλέους. Ἀνίσως καὶ ἡ φύσις δὲν ἤθελε φυτεύσῃ εἰς τοῦ λόγου μας μίαν μερικὴν ἐπιθυμίαν νὰ ὑπερέχωμεν τοὺς ἄλλους, ἤθελαν εἶναι πλέον καταφρονεμένα τὰ ζέφη τὰ βασιλικά, παρὰ ὅπου εἶναι τώρα ποθούμενα. Ἀρὴ ἤθελα σοῦ κάμῃ ἄδικον, ἂν ἤθελα ἐγὼ νὰ ἀριθμήσω τοῦ Πύρρου ταῖς ἐνόχλησais τῆς βασιλείας.

Εἶπέτο ἐσὺ, ὦ μεγαλόψυχε, πόσαις φοραῖς ἔκλεψες ταῖς ὥραις τῆς νυκτός διὰ νὰ ταῖς δώσῃς εἰς ταῖς φροντίδες; Πόσαις φοραῖς ἤρπασες τὸν ἑαυτόν σου ἀπὸ τὴν ἡσυχίαν, διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃς εἰς ταῖς μέριμναις; Ἡξεύρεις καλῶτατα, πῶς ἐκεῖνα τὰ ὀξύτατα ἄκρα, ὅπου κυκλοειδῶς σοῦ σολίζουν τὸν ζέφανον, φανερώνουσιν ἐκείναις ταῖς ἀκάνθαις ὅπου συνηθίζουν οἱ βασιλεῖς νὰ φέρουν εἰς τὴν καρδίαν· ἡξεύρεις πῶς ἐκεῖνα τὰ βασιλικά σολίσματα, ἐκεῖνα τὰ κεφαλοδέματα, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ δεσμοὶ ὅπου ὑσεροῦσιν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν ἐκείνου ὅπου τὰ φορεῖ. Χαίρεσαι, ὦ Πύρρε, νὰ θριαμβεύῃς καὶ νὰ νικᾷς; ἔχεις ἄπειρα ὑποκείμενα διὰ νὰ γυμνάσῃς τὴν γενναίαν σου φιλοτιμίαν· ἡ ἀγαθότης, ἡ δικαιοσύνη, ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ δαψίλεια, ἐδικὰ σου ἰδιώματα, ἡμποροῦν νὰ σοῦ ὑποτάξουν περισσότεραις καρδίαις, παρὰ ὅπου νὰ ἡμποροῦσαν τὰ σπαθία καὶ τὰ στρατεύματα. Πόλεμα, ὦ Πύρρε, νὰ νικήσῃς ταῖς ψυχαῖς, ὅχι ταῖς χώραις· αὕτῃ εἶναι νίκη, τόσον πλέον ἐνδοξος, ὅσον εἶναι πλέον δύσκολος καὶ σπανίως συνηθισμένη.

Ὅλοι ἡξεύρουν, καὶ ὅλοι δύνανται νὰ νικοῦν μὲ τὴν δύναμιν. Νικοῦσιν ἀκόμι καὶ τὰ θηρία, ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴ γνωρίζουσι τοὺς καρποὺς τῆς νίκης. Εἰς τὴν ἀκατάληπτον μεγαλειότητα τοῦ Πύρρου, χρειάζονται νίκαις ἀσυνήθισταις. Ἄς νικᾷ μὲ τὴν δύναμιν, ὅποιος δὲν ἡξεύρει, ἢ δὲν δύνεται νὰ νικᾷ μὲ ταῖς εὐεργεσίαις. Ὁ Πύρρος εἶναι μεγαλότερος ἀπὸ τὸν Κόσμον· ὁ κόσμος εἶναι σενόχωρος διὰ τὸν Πύρρον. Πρέπει τοῦ λοιπὸν νὰ μετέρχεται τὰ μέσα ἐκεῖνα ὅπου εἶναι εὐκαταφρόνητα, διατὶ εἶναι συνηθισμένα; Σπανίως περιπατεῖ εἰς τὴν δόξαν, ὅποιος δὲν ἡξεύρει νὰ ξεμακρύνῃ ἀπὸ τοὺς συνηθισμένους δρόμους. Οἱ μεγάλοι νόες, πρέπει νὰ πετοῦσιν εἰς ἓνα ἀέρα ἀγνώριστον. Φθάνει αὐτὴ ἡ δόξα διὰ τὸν Πύρρον, πῶς ἐνίκησεν ἕως ἐκεῖ ὅπου ἠθήλησεν. Ἄς εἶναι δόξα ἐδική σου, πῶς ἔχεις δύναμιν νὰ κάμῃς νὰ σὲ προσκυνήσῃ ἡ ἀγριότης τῶν πλέα βαρβάρων· ἄς εἶναι δόξα ἐδική σου, πῶς ἡ σκληρότης τῶν πλέα φοβερῶν ὀρέων ἤθελε λιγύσῃ διὰ νὰ σὲ κάμῃ νὰ φθάσῃς ὀγλίγωρα εἰς ταῖς νίκαις.

Στοχάσου, παρακαλῶ σε, ὦ Πύρρε, πῶς ὅλα τὰ πράγματα ἔχουν μίαν μεγαλειότητα πεπερασμένην, καὶ πῶς ἐκεῖνα τὰ διαστήματα ὅπου μετροῦνται ἄπειρα ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἔχουν τὰ ὅριά των διατεταγμένα ἀπὸ τὴν φύσιν. Τὸ λοιπὸν μόνος ὁ Πύρρος θέλει νὰ ἔχῃ λογισμοὺς καὶ ἐπιθυμίας ἀπείρους; Ὁ Πύρρος θέλει εἶναι ἐκεῖνος ὁ Ὠκεανὸς, ὅπου εἶναι πάντων ἐπέκεινα, καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι ἄλλο; Ἡ γῆ ἔχει τὸ τέλος τῆς, καὶ ὁ κόσμος εἶναι πεπερασμένος. Δὲν εὐρίσκεται πρᾶγμα, ὅπου νὰ εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὴν ἀνθρώπινον ἐξουσίαν, καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ἓνα εἶναι διωρισμένον, φυσικὸν καὶ πεπερασμένον. Ὅθεν καὶ ὁ Πύρρος πρέπει νὰ διωρίσῃ καὶ ἑνὸς τέλος εἰς τὴν μεγαλειότητά του, ἐπειδὴ καὶ δὲν τὸ κάμνῃ, ἢ δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ ἡ φύσις, μήτε ἡ τύχη.

Εἶναι ἴδια μιᾶς μεγάλης ψυχῆς ἢ μετριότης εἰς ταῖς εὐτυχίαις. Ἐκεῖνος εἶναι ἀληθινὰ ἄξιος πασῶν τῶν εὐεργεσιῶν τῆς τύχης, ὅπου δὲν παραδίδει τελείως τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς τύχης. Δεῖξε μὲ τοῦτο, ὦ μεγαλόψυχε, τὴν ἀρετὴν σου, πῶς ἀνίσως καὶ ἡ τύχη σοῦ ἔδωκε δύναμιν διὰ νὰ ὑποτάξῃς ὅλον τὸν κόσμον, ἢ φρόνησις σὲ ἐπλούτισεν ἀπὸ μετριότητα διὰ νὰ καταφρονήσῃς τὴν ἀπόκτησίν του. Τὰ πελάγη περισφαλίζονται εἰς τὰ ὅριά των· δὲν ὑπερβαίνει ὁ Οὐρανὸς τὰ διαστήματά του· ἀλλοίμονον εἰς τὸν κόσμον, ἂν ὁ Ἥλιος ἤθελε παρασρατήσῃ ἀπὸ τὰ σημειᾶ του.

Πύρρε, μὲ αὐτὴν τὴν ἀχορταγίαν τῆς δόξης, δίδεις εἰς τὸν κόσμον νὰ καταλάβῃ, πῶς δὲν εἶσαι εὐτυχής. Ἡ εὐτυχία σέκει εἰς τὴν πτωχείαν τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ ὄχι εἰς τὸ πλῆθος τῶν κτημάτων. Ὅποιος ἐπιθυμεῖ, εἶναι πτωχός· καὶ ὅποιος εἶναι πτωχός, σχεδὸν πάντα εἶναι δυστυχής.

Ἡ ἐξαίρετος εὐτυχία τῶν βασιλέων, εἶναι νὰ μὴ γνωρίζουν δουλείαν. Μὰ ποῖος θέλει εἰπεῖ, πῶς ἐσὺ δὲν εἶσαι δοῦλος τῆς φιλοδοξίας; Ποῖος θέλει εἰπεῖ, πῶς ἐσὺ δὲν εἶσαι ὑποκείμενος εἰς τὴν εὐρυχωρίαν ἐκείνων τῶν ἐλπίδων ὅπου σὲ φέρουν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ κόσμου; Εἶναι δυστυχής ἐκείνη ἢ εὐτυχία, ὅπου κάμνει τὸν ἄνθρωπον φιλόδοξον, καὶ νὰ μὴν ἀναπαύεται εἰς τὴν κατὰσασίν του. Μὴ τὸ συγχωρήσῃς, ὦ Πύρρε, νὰ ἔχῃς ἐσὺ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν κόλπον σου, καὶ νὰ σὲ θάρροῦσιν οἱ ἄλλοι δυστυχισμένον. Ζῶμεν πλέον εἰς τὸν λογισμὸν τῶν ἄλλων, παρὰ εἰς τοῦ λόγου μας. Δὲν εἶναι καλὸν ἐκεῖνο τὸ καλὸν ὅπου δὲν μετράται καλὸν ἀπὸ ὅλους.

Στάσου μίαν φορὰν. Παρηγόρησον τὴν πατρίδα, τοὺς φίλους καὶ τοὺς ὑπηκόους σου ὅπου παραπονοῦνται, πῶς δὲν δύνονται νὰ ἰδοῦν ποτὲ τοῦτον τὸν Ἥλιον εἰς ἓνα σημεῖον. Ἐνίκησες ἀρκετὰ διὰ νὰ γένῃς ἐνδοξος. Ἡ φήμη τοῦ ὀνόματός σου δὲν ἔχει

ἔχει πλέον φωναῖς, διὰ νὰ σὲ εὐφημίση ἀξιώτερα. Ἄφες νὰ ἔλθῃ ἐκείνη ἡ ποσεινή ἡμέρα, νὰ χαρῆς μίαν φοράν τὸν ἑαυτὸν σου. Ἄφες νὰ σὲ ἰδῇ ἡ ἀγάπη τῶν δούλων σου θριαμβευτὴν τῶν ἀποκτημάτων σου.

Δὲν ἀξίζει τόσον ὁ κόσμος, ὅπου νὰ τὸν κερδέσῃ ὁ Πύρρος, μὲ κίνδυνον καὶ μὲ κόπον. Ἐσὺ εὐτυχίζεις ἐκείνους ὅπου ὑποτάσσεις, ἐπειδὴ καὶ εἶναι μεγάλη εὐτυχία νὰ προσκυνᾷ τινὰς τὸ σκῆπτρον, καὶ νὰ λατρεύῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἐκείνου τοῦ Πύρρου, ὅπου δὲν ἔχει ὅμοιον εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅπου εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ λόγου του. Ἀνίσως καὶ ἦτον τρόπος, νὰ γίνουν οἱ θεοὶ ὑπήκοοι καὶ ὑποκείμενοι, δὲν ἤθελαν ὑποταχθῇ εἰς ἄλλον, παρὰ εἰς ἐσένα ὅπου δύνασαι νὰ εὐτυχίζῃς ταῖς ἐλπίδες ἐκείνων, ὅπου μόνον μὲ τὰ μάτια ἡμποροῦν νὰ σὲ ἀπολαύσουν.

Πύρρε, δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ τρόπος, νὰ κερδίσῃς τὸν κόσμον, ἀλλὰ νὰ τὸν χάσῃς. Ποῖος θάρρεις νὰ εἶναι ὁ λογισμὸς τῶν ὑπηκόων σου, ὅπου φαίνονται ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τρόπον ὅπου δὲν ἡμποροῦν νὰ χαροῦσι τὴν παρουσίαν τοῦ βασιλέως των, παρὰ ζωγραφισμένην, ἢ τυπωμένην εἰς κἄνένα μέταλλον; Φθονοῦσι τὴν τύχην τῶν ἐχθρῶν σου, ὅπου καθεκᾶσθην τιμῶνται μὲ ταῖς εὐτυχεσάταις εὐδαιμονίαις τῆς θεωρίας σου. Παραπονοῦνται, πῶς αὐτὸς ὁ Θεὸς, ὁ ὑπέρμαχος τῆς Ἑλλάδος, χαίρεται νὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν φύλαξιν τῶν βαρβάρων τόπων. Κλαίουσι τέλος πάντων τὴν δυστυχίαν των, διατὶ ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶναι φίλοι σου, νὰ σὲ ἀγαποῦν ὑπερβολικῶς, καὶ νὰ σὲ ὑπηρετοῦσι μὲ πίσιν, εἶναι ὅμως ἐσερρημένοι ἀπὸ τὴν παρουσίαν σου.

Στοχάσου, ὦ Πύρρε, εἰς ποῖον τέλος ἔφερες τὴν φιλοσοφίαν των, ὅπου ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι ἐχθροὶ σου. Μὴ τὸ ὑπομείνης, παρακαλῶ, νὰ ἀπελπίσῃς τὴν ἀγάπην των μὲ μίαν

τόσον γενναίαν φιλοδοξίαν. Μὴ θελήσης νὰ τοὺς καταντήσης εἰς μίαν βιαίαν ἀπόφασιν νὰ χαθούσι διὰ νὰ μὴ σὲ χάσουν. Ἡ παρουσία σου εἶναι ποθεινὴ ἀκόμι καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς κακούργους ὅπου σὲ φοβοῦνται διὰ τὰ πταίσματά των. Ἡμπορεῖς νὰ καταλάβῃς πόσον εἶναι ποθητὴ εἰς ἐκείνους ὅπου σὲ ἀγαποῦν.

Εὐχαριστήσου μὲ ἐκείναις ταῖς δόξαις ὅπου σὲ κάμνουν πλέον ἄξιον ἀπὸ τὸν κόσμον, χωρὶς νὰ κερδίσης τὸν κόσμον. Καιρὸς εἶναι νὰ διατάξης καὶ νὰ κυβερνήσης τὰ πράγματα ὅπου ἐνίκησες. Στοχάσου τοὺς σφατιώτας σου ὅπου, καταπονεμένοι ἀπὸ τόσους κόπους, ἐκνευρισμένοι ἀπὸ τόσαις μάχαις, ἀσθενημένοι ἀπὸ τόσαις ὁδοιπορίαις, καταπλακωμένοι ἀπὸ τὴν δυσκρασίαν τόσων κλιμάτων, σοῦ ζητοῦσι μὲ δέησιν τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ἡσυχίαν. Ἐχουν καρδίαν, μὰ δὲν ἔχουν δύναμιν διὰ νὰ σὲ ἀκολουθήσουν. Ἐχουν πνεῦμα καὶ αἷμα διὰ νὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ διὰ νὰ ζήσουν, ὅχι διὰ νὰ πολεμοῦν καὶ νὰ ὁδοιποροῦσι.

Πύρρε, μὴ θέλῃς νὰ παραπονοῦνται, πῶς μὲ ταῖς νίκαις χάνεις περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου ἡμπορεῖς μὲ τοὺς πολέμους νὰ ἀποκτήσης. Ἀξίζει πλέον ἢ θεληματικὴ ἀγάπη ἐνὸς ὑπηκόου, παρὰ ἡ ἀπόκτησις ὅσων βασιλειῶν ἡμπορεῖ νὰ σοῦ δώσῃ ἡ δύναμις καὶ ἡ τύχη. Τί θέλουν σὲ ὠφελήσῃ τὰ βασίλεια, ὅταν χάνῃς τοὺς φίλους; Ποίαν ἄνεσιν σοῦ φέρει ἐκείνη ἡ νίκη, ὅπου ἀγοράζεται μὲ τὸ αἷμα τῶν πλέα ἀκριβῶν σου; Ἐσὺ διαπερνᾷς βασίλεια, πελάγη καὶ τόπους ἀγνωρίστους, διὰ νὰ ἐγκαταλείψῃς τοὺς ἐδικούς σου, εἰς τοὺς ὁποίους αὐθεντεύεις, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους εἶσαι προσκυνημένος.

Θαυμάζομαι, πῶς ἡ ἐλπίδα περισσοτέρων μεγαλείων κυριεύει τὴν ψυχὴν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις τοῦ Πύρρου ὅπου εἶναι μεγαλότερος ἀπὸ κάθε πρᾶγμα. Δὲν ἠξέυρω νὰ καταπεισθῶ

πῶς θέλεις νὰ χάνης τὰ βέβαια, διὰ κυνηγᾷς τὰ ἀδέβαια· νὰ χάνης ἀγάπαις, διὰ νὰ κερδαίνης ἐλπίδες· νὰ χάνης βασιλεια, διὰ νὰ ἀποκτᾷς προσδοκίας· νὰ χάνης τέλος πάντων ὅλα, διὰ νὰ ἀπολαύσης ἐκεῖνο ὅπου κατὰ τὸ παρὸν δὲν σοῦ ἐδόθη, μήτε μὲ τὰ μάτια, νὰ τὸ κυριεύσης.

Θέλεις τὸν λοιπὸν νὰ κυριεύσης καὶ ἐκείνους τοὺς τόπους, ὅπου μήτε ἐπατήθησαν ἀπ' ἐκείνους, ὅπου σὲ φεύγουν; Ἰξεύρω πῶς, ἀνίσως καὶ οἱ Θεοὶ ἤθελαν σοῦ δώσῃ τὸ μῆκος τοῦ σώματος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς σου, ὁ κόσμος δὲν ἤθελεν εἶναι δεκτικὸς διὰ νὰ σὲ περιλάβῃ. Ἦθελες ἐξαπλώσῃ βέβαια τὸ ἓνα χέρι εἰς τὴν Ἀνατολὴν, καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν Δύσιν. Ἦθελες ἔπειτα νὰ ἰδῇς, ὡς ποῦ φθάνει ἡ λάμψις τῆς Θεότητός σου. Μήτε μὲ τοῦτο ἀναπαυμένος, ἀφ' οὗ ἤθελες ὑποτάξῃ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἤθελες κινήσῃ πόλεμον καὶ εἰς τὰ δάση, εἰς τὰ χιόνια, εἰς τοὺς ποταμοὺς, καὶ εἰς τὰ θηρία.

Ἀμὴ τί; Ἐνθυμήσου, ὦ Πύρρε, πῶς ἀφίνεις εἰς τοὺς ἀπογόνους σου ἓνα βασίλειον, μάλισα ἓνα κόσμον νικημένον, μὰ ὄχι βέβαιον. Εἶναι πλέον δύσκολη ἡ φύλαξις ἀπὸ τὴν ἀπόκτησιν. Αὐτὴν τὴν δίδει ἡ τύχη ὅπου, ὅταν διαμοιράζῃ ταῖς τιμαῖς, δὲν βλέπει τὴν ἀξίαν. Ἀμὴ ἐκείνη προέρχεται μόνον ἀπὸ τὴν ἀρετὴν, ὅπου σπανίως εὐρίσκεται ἐκόμι καὶ εἰς τοὺς ὁμοίους σου. Ὅλοι δύνονται καὶ μὲ εὐκολίαν νὰ ἀποκτήσουν. Ἡ διαφύλαξις ὅμως, εἶναι ἴδια μόνον ἐκείνων τῶν ψυχῶν, ὅπου ὁμοιάζουν μὲ τὴν ἐδικήν σου.

Μὴ θελήσης νὰ κάμουςι δυσυχεῖς τοὺς κληρονόμους σου ἢ ὑπερβολαῖς τῆς τύχης σου. Καλλίτερον εἶναι καὶ πλέα τερπνὸν ἓνα μικρὸν βασίλειον, παρὰ ἐκεῖνο, ὅπου συνορεύοντας μὲ τὰ ὅρια τοῦ κόσμου, μόλις ἡμπορεῖ τινὰς νὰ τὸ χαρῇ μὲ τὴν φαντασίαν, ἢ μὲ τὸ ὄμμα. Ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκεται ἓνα μεγαλεῖον ἄπειρον, ἐξ ἀνάγκης εἶναι ἀκόμι ἄπειραις καὶ ἡ ταραχαῖς καὶ

ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ ταραχαῖς, δὲν ἡμποροῦν νὰ λείψουν οἱ κίνδυνοι, καὶ οἱ ἐγκρεμνοί.

Λογιάζεις τάχα, ὦ Πύρρε, πῶς ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου νὰ ὁμοιάζουν τοὺς Ἡπειρώτας, εἰς τὸ νὰ σέ τιμοῦν καὶ νὰ σέ λατρεύουν; Ὅλα τὰ ἔθνη γεννῶνται μὲ τὰ πάθη των. Εὐρίσκονται ἄνθρωποι ὅπου, διὰ δύο ἡμερῶν σκότος, δὲν πιτεύουν τὸν ἥλιον. Θέλουν νὰ χαίρωνται παντοτινὰ τὴν παρουσίαν τοῦ βασιλέως των, καὶ ἂν μακρύνῃ, εὐθὺς γυρεύουν νέον βασιλῆιον. Ἄλλοι παρομοιάζουν τοὺς βασιλεῖς των μὲ τοὺς Θεοὺς, καὶ τόσον τοὺς μετροῦσι πλέον σεβασμίους, ὅσον πλέον σπανίως τοὺς βλέπουν.

Γίνεται ἀξιοκαταφρόνητος εἰς αὐτοὺς ἐκείνη ἡ θεωρία, ὅπου καθεκάστην ἔχουν ὑποκάτω εἰς τὰ μάτια των. Εἶναι καὶ ἄλλοι ὅπου, μὴν ἔχοντες φύσιν μήτε διὰ ὑπακοῆν, μήτε διὰ προσαγὴν, εἶναι ὡσὰν εἰκεῖνα τὰ ἀδάμαστα ἄλογα ὅπου, γενοχωρημένα μόνον ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, ὑποφέρουσι τὸν χαλινόν. Ὅλοι τέλος πάντων, καὶ μάλιστα οἱ πλέον δειλοὶ, ἔχουσι τὴν ψυχὴν εὐμετακίνητον εἰς τοὺς νεωτερισμούς. Θέλουν νὰ ζῶσι καλλίτερα δοῦλοι πολλῶν, παρὰ νὰ θριαμβεύουν ὑποκάτω εἰς τὸν ἐξουσίαν ἑνός. Πάντα πιτεύουν πλέον ἐλαφρόν καὶ φιλόανθρωπον ἐκεῖνο τὸ χέρι ὅπου δὲν τοὺς μασιγοῖ, ἢ δὲν τοὺς πλακώνει.

Ἰδὲς τί θέλει δυνηθῇ νὰ κάμῃ ἓνας μόνος εἰς τὴν ἀπλοχωρίαν ὅλου τοῦ κόσμου. Θέλοντας νὰ εὐρίσκεται παντοῦ, δὲν ἡμπορεῖ νὰ εὐρίσκεται εἰς κανένα τόπον, μήτε νὰ ζῇ, ἢ νὰ χαίρεται τὸν ἑαυτόν του. Ἡθελες ἥσουν πάντα δυστυχῆς εἰς ταῖς εὐτυχίαις σου. Μάλιστα, ἂν ἐσὺ ἡμπόρειες νὰ ἀποκτήσῃς τὴν ἐξουσίαν τῆς οἰκουμένης χωρὶς κόπον, ἂν ἡ τύχη ἤθελε σοῦ ὑποτάξῃ ὅλαις ταῖς χώραις, ἂν ὁ οὐρανὸς ἤθελε νὰ προσπέσῃ εἰς τὸ σκῆπτρόν σου, ἔπρεπε νὰ ἀποδιώξῃς τὴν κυρίευσίν των, καὶ τὴν ἀπόκτησιν.

Εἶναι ἀνάγκη, ὦ Πύρρε, νὰ βάλῃς ἓνα τέλος μίαν φορὰν εἰς τὴν εὐτυχίαν σου. Ἐκείνη εἶναι μεγάλη εὐτυχία, ὅπου σέκει εἰς τὸ αὐτεξούσιόν μας, καὶ ὅπου ἡμποροῦμεν νὰ τὴν κυβερνήσωμεν κατὰ τὴν ὀρεξίν μας. Εἶναι μία μεγάλη δόξα, ἴδια μόνον εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ Πύρρου, νὰ τοῦ λείψουν ἢ ἐπιθυμίας, πρὶν νὰ κουρασθῇ ἡ τύχη.

Εἶναι φανερόν, πῶς ἐὰν ἤθελαν πολυπλασιασθῇ οἱ κόσμοι, καθὼς τοὺς ἐπιθυμᾷ ἡ ἀνδρεία σου, ὁ Πύρρος μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἤθελεν εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν Πύρρον. Τὰ βασίλεια καὶ οἱ κόσμοι, δὲν ἤθελαν δυνηθῇ νὰ σὲ κάμουν οὔτε πλέα μεγαλόψυχον, οὔτε ὑψηλότερον ἀπὸ τὸν Πύρρον. Εὐτύχισον, σὲ παρακαλῶ, τὴν ἐλπίδα τούτων τῶν ταπεινοτάτων σου δούλων, ὅπου δὲν ἰξεύρουν νὰ ἀπολαύσουν καὶ νὰ χαροῦν ταῖς μεγαλειότητές σου, ἂν δὲν ἰδοῦσι τὴν ἀνάπαυσίν σου.

Συμπάθησον, ὦ Πύρρε, τὴν ἀγάπην μου, ἀνίσως καὶ ἔκαμε νὰ παραδράμῃ τόσον ἡ γλῶσσα. Δὲν εἶμαι τόσον αὐθάδης, ὅπου νὰ ἔχω λογισμόν νὰ σὲ καταπείσω. Δὲν ἤθελες εἶσαι Πύρρος, ἐὰν ἤθελες δυνηθῇ νὰ κινηθῇς, ἢ νὰ καταπεισθῇς ἀπὸ ἄλλους, ἔξω ἀπὸ τοῦ λόγου σου.

Koraēs, Adamantios,

Symmikta diaphora ek tōn syngrapheōn tōn neōterōn Hellēnōn eranisthenta
Pros chrēsīn tōn didaskomenōn tēn haploellēnikon dialekton

Parisioi 1813

P.o.rel. 1637

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10035776-3